

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σχολή Διοίκησης Οικονομίας

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Γαρδίκος Γεώργιος &

Μπίτζιος Θεόδωρος

Επιβλέπων καθηγητής: Κυπριωτέλης Ευστράτιος

Πρέβεζα, Μάρτιος 2018

ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σχολή Διοίκησης Οικονομίας

Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Γαρδίκος Γεώργιος &

Μπίτζιος Θεόδωρος

Επιβλέπων καθηγητής: Κυπριωτέλης Ευστράτιος

Πρέβεζα, Μάρτιος 2018

ENVIRONMENTAL ACCOUNTING AND CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Εγκρίθηκε από τριμελή εξεταστική επιτροπή

Πρέβεζα, 19/03/2018

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. Επιβλέπων καθηγητής
Κυπριωτέλης Ευστράτιος

2. Μέλος επιτροπής
Γαλανού Αικατερίνη

3. Μέλος επιτροπής
Κάκκος Χρήστος

Ο προϊστάμενος του τμήματος

Ναζάκης Χαρίλαος

© Γαρδίκος Γεώργιος, 2018

© Μπίτζιος Θεόδωρος, 2018

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δήλωση μη λογοκλοπής

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας τις κυρώσεις του Ν. 2121/1993 περί Πνευματικής Ιδιοκτησίας, ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία είναι εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα δικής μου ερευνητικής εργασίας, δεν αποτελεί προϊόν αντιγραφής ούτε προέρχεται από ανάθεση σε τρίτους. Όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν (κάθε είδους, μορφής και προέλευσης) για τη συγγραφή της περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία.

Γαρδίκος Γεώργιος

Μπίτζιος Θεόδωρος

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στον επιβλέποντα Καθηγητή κ. Κυπριωτέλη Ευστράτιο για την πολύτιμη συνεισφορά του στην προετοιμασία, την επίβλεψη, την στήριξη και την αξιολόγηση αυτής της εργασίας. Επιπλέον θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την εταιρία Business Solution ΙΚΕ για τις πληροφορίες που μας έδωσε.

Περίληψη

Σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες, η κύρια πηγή της κλιματικής αλλαγής είναι οι εταιρείες. Για το λόγο αυτό όλο και περισσότερες επιχειρήσεις βρίσκονται στη διαδικασία λήψης μέτρων για την πρόληψη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι υποστηρικτές αυτής της άποψης ισχυρίζονται ότι το πιο αποτελεσματικό εργαλείο για τον έλεγχο αυτής της κατάστασης είναι η περιβαλλοντική λογιστική. Με αυτόν τον τρόπο, οι εταιρείες θα είναι σε θέση να επιτύχουν μια περιβαλλοντική στρατηγική-διαχείριση που θα έχει θετικές επιπτώσεις τόσο για το περιβάλλον όσο και για την κοινωνία, αλλά κυρίως για την ίδια την εταιρεία (αειφόρος ανάπτυξη). Σε αυτή την εργασία αναλυθεί το περιεχόμενο της περιβαλλοντικής λογιστικής, αρκετά μέτρα που επηρεάζουν τόσο την περιβαλλοντική λογιστική όσο και την εταιρική κοινωνική ευθύνη, καθώς και κάποιες πολιτικές που έχουν ζωτική σημασία για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής λογιστικής κατά το πέρασμα των ετών. Επίσης, τονίζεται η σημασία του περιβαλλοντικού εσόδου και εξόδου και ο σημαντικός ρόλος που θα μπορούσαν να έχουν οι περιβαλλοντικές πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις, καθώς η περιβαλλοντική λογιστική μεταφράζει τις πληροφορίες και γίνεται η γλώσσα επικοινωνίας μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος. Επιπλέον, θα παρουσιαστεί ένα παράδειγμα αδειών ρύπανσης (δικαιώματα ρύπων), καθώς πρόκειται για ένα από τα σοβαρότερα μέτρα που έχουν αποφασίσει οι κυβερνήσεις του κόσμου, για την προστασία της ατμόσφαιρας. Τέλος, ο σκοπός της πτυχιακής θα ολοκληρωθεί με ένα δεύτερο παράδειγμα, το οποίο αναλύεται εξίσου μέσω της περιβαλλοντικής λογιστικής, το "Biobox concept", ένα καινοτόμο έργο που παρουσιάζει τα οφέλη της αειφόρου ανάπτυξης.

Λέξεις κλειδιά: Περιβαλλοντική Λογιστική, Αειφόρος Ανάπτυξη, Περιβαλλοντική Στρατηγική, Περιβαλλοντική Διαχείριση, Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (Ε.Κ.Ε.), Περιβαλλοντικό Έξοδο, Περιβαλλοντικό Έσοδο, Άδειες Ρύπανσης (Δικαιώματα Ρύπων).

Abstract

According to scientific researches the major source of climate change, are the companies. For this reason more and more enterprises are in the process of taking actions to prevent environmental impacts. Proponents of this view argue that the most efficient tool to control this condition is environmental accounting. In this way, companies will be able to achieve a green strategy-management which will lead to beneficial effects for both environmental and society, but for the most part the company itself (sustainable development). In this subject will be analyzed the content of environmental accounting, several meters that have influence both environmental accounting and corporate social responsibility and also some politics that have vital importance for the development of environmental accounting over the years. Furthermore, it will be pointed out the meaning of environmental revenue-expense, and the important role that environmental information could have in financial statements, as the environmental accounting will translate the information and became the language of communication between economy, society and environment. In addition an example of pollution permits (pollution rights) will be presented, as this is one of the most severe meters that the governments of the world have decided, to protect the atmosphere. Finally, the purpose of this paper will be concluded with a second example, which is equally analyzed by environmental accounting, the “Biobox concept” an innovative work that shows the benefits of sustainable development.

Keywords: Environmental Accounting, Sustainable development, Green Strategy, Green Management, Corporate Social Responsibility (C.S.R), Environmental Expense, Environmental Revenue, Pollution Permits (Pollution Rights).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

❖ Ευχαριστίες.....	6
❖ Περίληψη.....	7
❖ Abstract.....	8
❖ Περιεχόμενα.....	9
❖ Εισαγωγή.....	13
❖ Κεφάλαιο 1 ^ο	
➤ Ελεύθερα Αγαθά.....	14
➤ Τρισδιάστατο Σύστημα.....	15
➤ Κοινωνική Διάσταση.....	16
➤ Οικονομική Διάσταση.....	16
➤ Περιβαλλοντική Διάσταση.....	17
➤ Ιστορική Αναφορά Προστασίας του Περιβάλλοντος.....	17
➤ Ιστορική Αναφορά Περιβαλλοντικής Λογιστικής.....	19
➤ Οικολογικός Σχεδιασμός Και Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.....	20
➤ Εννοιολογική Προσέγγιση Περιβαλλοντικής Λογιστικής.....	21
➤ Εξέλιξη νέου κινήματος.....	23
➤ Πράσινη λογιστική.....	23
➤ Η Σχέση της Περιβαλλοντικής Λογιστικής με την ΕΚΕ.....	24
➤ Ανεπίσημα και Επίσημα συστήματα καταγραφής λογιστικών πληροφοριών.....	25
➤ Περιβαλλοντική Λογιστική Χρηματοοικονομικού Κόστους.....	25
➤ Περιβαλλοντική Λογιστική Φυσικών Ποσοτήτων και Κύκλος Ζωής.....	27
➤ Κύκλος Ζωής Προϊόντων στην Περιβαλλοντική Λογιστική.....	27
➤ Συνδυασμένη Περιβαλλοντική Λογιστική Οικο-αποδοτικότητας και αειφόρου ανάπτυξης.....	28
➤ Επίσημα Συστήματα Καταγραφής Λογιστικών Πληροφοριών.....	29
➤ Περιβαλλοντικό Δίκαιο.....	30
➤ Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.....	32
➤ Περιβαλλοντικά Πρότυπα Διαχείρισης.....	33

➤ Κανονισμός EMAS και Βήματα συμμετοχής.....	34
➤ Τα πρότυπο ISO Σειράς 14000 και τα Βασικά Οφέλη ενός ISO 14001.....	35
➤ Πρόγραμμα Επιχειρηματικής Υπευθυνότητας για το Περιβάλλον.....	37

❖ Κεφάλαιο 2^ο

➤ Ιστορική Αναδρομή της ΕΚΕ.....	39
➤ Ιστορική Εξέλιξη της ΕΚΕ στην Ε.Ε.....	41
➤ Ιστορική Εξέλιξη της ΕΚΕ στην Ελλάδα.....	43
➤ Εννοιολογική Προσέγγιση – Ορισμοί της ΕΚΕ.....	44
➤ Έννοιες που ταυτίζονται με την ΕΚΕ.....	46
➤ Κοινωνική Λογιστική και Λόγοι Ύπαρξης της.....	47
➤ Κοινωνικό Κόστος.....	48
➤ Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντος (ΟΠΠ)	49
➤ Ευθύνες Προς την Κοινωνία.....	50
➤ Τα Ενδιαφερόμενα Μέρη της ΕΚΕ.....	51
➤ Χαρακτηριστικά της ΕΚΕ.....	52
➤ Αιτίες και Αφορμές που Οδήγησαν την ΕΚΕ σε Παγκόσμιο Επίπεδο.....	53
➤ Οφέλη της ΕΚΕ.....	57
➤ Μειονεκτήματα της Κοινωνικής Ευθύνης.....	58
➤ Τρόποι Δημοσιοποίησης Δράσεων ΕΚΕ.....	59
➤ Εφαρμογή της Στρατηγικής ΕΚΕ.....	61
➤ Βασικές Προϋποθέσεις για την Οργάνωση της Επιχείρησης βάσει της ΕΚΕ.....	63

❖ Κεφάλαιο 3^ο

➤ Περιβαλλοντική Λογιστική Στρατηγικού και Χρηματοοικονομικού Σχεδιασμού.....	65
➤ Δημόσια Αειφόρος Περιβαλλοντική Πολιτική.....	65
➤ Οικονομικά και Περιβαλλοντικά Εργαλεία προς τις Επιχειρήσεις.....	68
➤ Κρατικοί Φόροι.....	69
➤ Επιχορηγήσεις – Επιδοτήσεις.....	69

➤ Η Διαδικασία της Εγγυοδοσίας.....	70
➤ Άδειες Ρύπων.....	71
➤ Η Θέση της Ελλάδας στο Εμπόριο Αδειών Ρύπανσης.....	73
➤ Εθελοντική Αγορά.....	73
➤ Κοινωνικές και Περιβαλλοντικές Στρατηγικές και ενδεχόμενα αποτελέσματα των εθελοντικών εργαλείων.....	74
➤ Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	75
• Τεχνική Ενσωμάτωσης Περιβαλλοντικών λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις.....	76
• Τεχνικές αποτίμησης αξιών που προκύπτουν από αειφόρο διαχείριση.....	76
• Συμμετοχές σε Πιστοποιημένες περιβαλλοντικές, κοινωνικές επιχειρήσεις και μεταβολές.....	76
• Μεταβολή αξίας των αποθεμάτων.....	77
• Προβλέψεις.....	77
• Υποχρεώσεις της επιχείρησης που συνδέονται με την αειφόρο διαχείριση.....	77
• Αποτελέσματα χρήσης.....	77
❖ Προσδιόριση περιβαλλοντικών λογαριασμών στο Ε.Λ.Γ.Σ.....	77
• Λογαριασμοί Πάγιου ενεργητικού.....	77
• Αποθέματα.....	87
• Απαιτήσεις και Διαθέσιμα Οικονομικοί – Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	89
• Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού.....	91
• Καθαρή θέση – Προβλέψεις – Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις Οικονομικοί και Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	91
• Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις και Οικονομικοί Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	92
• Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού.....	98
• Οργανικά Έξοδα κατά είδος – Οικονομικοί και Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	98
• Οργανικά Έσοδα κατά είδος – Οικονομικοί και Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	100

• Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων – Οικονομικοί και Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί.....	103
❖ Κεφάλαιο 4^ο	
➤ Η έννοια του Περιβαλλοντικού Κόστους και τη Σχέση του με το Περιβαλλοντικό Έξοδο.....	110
➤ Η έννοια του Περιβαλλοντικού Εξόδου και του Περιβαλλοντικού Εσόδου.....	111
➤ Παράδειγμα Αδειών Ρύπανσης.....	111
➤ Παράδειγμα Αγοράς Μηχανισμού BioBox.....	114
• Είδος και Μέγεθος του Έργου ή της Δραστηριότητας.....	114
• Κριτήρια Επιλογής της Τεχνολογίας.....	114
• Τεχνολογία – Στάδια Επεξεργασίας.....	116
• Κόστος Επένδυσης BioBox concept.....	118
• Σημαντικές Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις.....	121
• Μέτρα – Δράσεις για την Προστασία του Περιβάλλοντος.....	122
• Οφέλη από την Λειτουργία του Έργου ή της Δραστηριότητας.....	122
• Βιώσιμες Εναλλακτικές Λύσεις – Βασικοί Λόγοι Επιλογής της Προτεινόμενης Λύσης και Ανάλυση Εσόδων – Εξόδων.....	124
❖ Συμπέρασμα.....	128
❖ Βιβλιογραφία.....	129

Εισαγωγή

Στην σύγχρονη εποχή, λόγω της διαφαινόμενης περιβαλλοντικής αλλαγής, η οικονομία προσπαθεί να υιοθετήσει περιβαλλοντικές πολιτικές αναλαμβάνοντας ευθύνες, για τον περιορισμό αυτού του φαινομένου. Ένα τεράστιο εργαλείο στην προσπάθεια αυτή είναι η περιβαλλοντική λογιστική, η οποία αποτελεί έναν κλάδο της γενικότερης επιστήμης της λογιστικής. Πιο συγκεκριμένα, η λειτουργία των επιχειρήσεων εδώ και πολλές δεκαετίες, έχει δημιουργήσει ένα καίριο ζήτημα που αφορά κοινωνία και οικονομία καθώς οι περιβαλλοντικές προκλήσεις αυξάνονται με ραγδαίο ρυθμό. Σαν λύση για την μείωση αυτών των δυσμενών επιπτώσεων, οι επιχειρήσεις αρχίζουν να εφαρμόζουν μια στάση υπέρ του περιβάλλοντος, με καταγραφή και κοστολόγηση περιβαλλοντικών πληροφοριών ώστε να προγραμματιστούν στρατηγικές που θα οδηγούν μακροπρόθεσμα σε περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Στη θεματολογία της παρούσας εργασίας, αναφέρονται ιστορικές αναφορές του νεόφερτου αυτού κλάδου της λογιστικής, ιστορικές αναφορές που έχουν να κάνουν με την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων που αποτελούν την οικονομία καθώς και τα χαρακτηριστικά που απαρτίζουν την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Παράλληλα εξετάζονται ορισμένες πράσινες πολιτικές που θεσπίζει η νομοθεσία ή ακολουθούν εθελοντικά οι επιχειρήσεις. Επιπλέον αναφορά γίνεται στα συστήματα καταγραφής των λογιστικών περιβαλλοντικών πληροφοριών, ενώ ταυτόχρονα προτείνονται νέοι περιβαλλοντικοί λογαριασμοί που κρίνονται απαραίτητοι για πιο έγκυρη διεξαγωγή τελικών οικονομικών καταστάσεων. Τέλος, αναφέρονται δυο πρακτικά παραδείγματα με αντικείμενο τη περιβαλλοντική λογιστική. Το πρώτο παράδειγμα αφορά τα δικαιώματα ρύπανσης, που εξετάζεται κυρίως από την περιβαλλοντική λογιστική. Ενώ το δεύτερο παράδειγμα, αποτελεί ένα έργο επένδυσης στην ελληνική επικράτεια, από επιχείρηση οπού διαπιστώνεται η θεωρία διπλού οφέλους με παράλληλη εξοικονόμηση για το περιβάλλον και την επιχείρηση.

Κεφάλαιο 1

Ελεύθερα Αγαθά

Τα ελεύθερα αγαθά ή φυσικά αγαθά σύμφωνα με την οικονομία, μπορούν να ικανοποιήσουν απεριόριστα τις ανάγκες των ανθρώπων, μιας και η ποσότητα των ελεύθερων αγαθών είναι ανεξάντλητη. Πιο συγκεκριμένα, απ αυτή την θεωρία προκύπτει πως σε αντίθεση με τα οικονομικά αγαθά τα οποία βρίσκονται σε στενότητα, τα ελευθέρα αγαθά όπως είναι ο αέρας, ο ήλιος το νερό δεν βρίσκονται σε στενότητα και δεν τίθεται θέμα περιορισμού τους. Είναι όμως αυτή η θεωρία σωστή; Μπορεί ο άνθρωπος παράγοντας να βασιστεί πάνω στα λεγόμενα ανεξάντλητα και αμετάβλητα αγαθά; Η απάντηση μπορεί να δοθεί από τον πάροχο αυτών των αγαθών, ο οποίος είναι η ίδια η φύση. Τα τελευταία χρονιά η γη είναι αντιμέτωπη με την ραγδαία υπερθέρμανση της, μόνο τη τελευταία δεκαετία ο πλανήτης βίωσε τα έξι πιο θερμά καλοκαιριά των τελευταίων εκατόν πενήντα ετών με θερμότερο το καλοκαίρι του 2016. Ο λόγος της παραπάνω υπερθέρμανσης είναι τα μικροσωματίδια που ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα (φαινόμενο θερμοκηπίου, όξινη βροχή) και προέρχονται από την διαδικασία παράγωγης των οικονομικών αγαθών. Κυριότερη πηγή τέτοιων μικροσωματιδίων (διοξείδιο του άνθρακα, μεθάνιο, υπεροξείδιο του αζώτου, φθοριούχα αέρια) είναι τα καύσιμα, τα οποία έχουν τρεις μορφές. Καύσιμα σε υγρή μορφή (βενζίνη, πετρέλαιο, μαζούτ, κηροζίνη) σε στερεά μορφή (λύγινες, γαιάνθρακες, ανθρακίτης) και καύσιμα σε αέρια μορφή (φυσικό αέριο, υγραέριο). Επιπλέον λόγοι ύπαρξης της κλιματικής αλλαγής και γενικότερα της περιβαλλοντικής καταστροφής που οδηγεί στην στενότητα και τα ελευθέρα αγαθά, είναι η αποψίλωση των δασών κι η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων. Έτσι λοιπόν τίθενται ερωτήματα για το πόσο ελεύθερα είναι τα αγαθά της φύσης (αέρας, ήλιος, νερό,), πώς να είναι δυνατόν ο αέρας να παραμένει ανεξάντλητος εφόσον τα δάση μειώνονται και η ρύπανση του γιγαντώνεται; Πως ο ανθρωπινός οργανισμός θα προφυλαχτεί από την επιβλαβή αυξανόμενη ακτινοβολία του ήλιου; Πως η ποσότητα του νερού να μην επηρεαστεί από την αλλαγή της θερμοκρασίας που συνοδεύεται με το λιώσιμο των πάγων; Για αυτό τον λόγο, η αποτελεσματικότερη λύση για να σταθεί η θεωρία της οικονομίας, μπορεί να δοθεί από την ίδια την οικονομία και τα μέλη που την απαρτίζουν. Μέσω μιας ορθής καταγραφής, που θα οδηγήσει σε στρατηγικές που θα σέβονται το

περιβάλλον, χρησιμοποιώντας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κι όχι πρώτες ύλες που συνεχίζουν τη δυσχερέστατη αυτή επιρροή στα φυσικά αγαθά.

Τρισδιάστατο σύστημα

Η περιβαλλοντική πολιτική μπορεί να πολλές και διάφορες διαστάσεις ως προς την εφαρμογή της από τις επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή επιτροπή ανακοίνωσε πως οι επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο και απασχολούν προσωπικό από 500 άτομα και άνω, οφείλουν να δημοσιεύουν ένα «τριπλό αποτέλεσμα» στις ετήσιες εκθέσεις τους προς τους μετόχους, το οποίο να μετρά τις επιδόσεις τους βάσει οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων (COM,2001,366,σελ 21). Επιπλέον τόνισαν την σημασία της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης συνδυάζοντας την λειτουργία τους με απαραίτητες περιβαλλοντικές και κοινωνικές (COM, 2001,366,σελ.7). Έτσι έθεσαν ως στόχο η ΕΕ να γίνει η πιο δυνατή οικονομία της γνώσης και να υπάρχει μία βιώσιμη ανάπτυξη μεγιστοποιώντας τη συνεργασία ανάμεσα στην οικονομική, την κοινωνική και την περιβαλλοντική διάσταση. Όπως γίνεται αντιληπτό, το τρισδιάστατο σύστημα αποτελείται από τρεις βασικές διαστάσεις (πυλώνες):

- **Την κοινωνική**
- **Την οικονομική**
- **Την περιβαλλοντική**

Η περιβαλλοντική διαχείριση μέσω της περιβαλλοντικής λογιστικής και της κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ) μπορεί να χαρακτηριστεί ως η στρατηγική που χρησιμοποιεί αυτούς τους τρεις πυλώνες σε όλες τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Κυρία έμφαση πρέπει να δοθεί στην αλυσιδωτή μορφή αυτού του συστήματος. Καθώς ο κάθε πυλώνας του αποτελεί τον συνδετικό κρίκο μιας αλυσίδας η οποία καθορίζει την ζωή σε αυτόν τον πλανήτη.

Κοινωνική διάσταση

Σύμφωνα με γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής επιτροπής, η επιχείρηση δεν θεωρείται απλά μία εταιρεία κεφαλαίων ή ένα σύμπλεγμα συμβάσεων, αλλά αποτελεί κυρίως μια κοινότητα που θα πρέπει να αποτελεί τον χώρο του κοινωνικού διαλόγου. Η κύρια λειτουργία της είναι η παραγωγή αγαθών ή η παροχή υπηρεσιών και με τον τρόπο αυτό προσφέρει απασχόληση και συμβάλλει στην διανομή των εισοδημάτων και στην καταβολή των φόρων. Η κοινωνική διάσταση αφορά τόσο το εσωτερικό περιβάλλον (τους εργαζόμενους), όσο και το εξωτερικό περιβάλλον (όλοι οι κοινωνικοί φορείς που επηρεάζονται από την πολιτική της επιχείρησης).

(Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής επιτροπής με θέμα «Μηχανισμοί μέτρησης και πληροφόρησης σχετικά με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη σε μια Παγκοσμιοποιημένη Οικονομία», 2005/C286/04)

Οικονομική διάσταση

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η βιώσιμη επιχειρηματική επιτυχία και η αξία της επιχείρησης για τους μετόχους δεν επιτυγχάνονται με την μεγιστοποίηση του

βραχυχρόνιου κέρδους και της άμεσης απόδοσης, αλλά με την υπεύθυνη συμπεριφορά, η οποία προωθεί την οικονομική ανάπτυξη, αυξάνει τον βαθμό ανταγωνιστικότητας ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την προστασία του περιβάλλοντος και προωθεί την κοινωνική ευαισθησία. Οι ενέργειες που συνδυάζουν την οικονομική δραστηριότητα με την υπευθυνότητα σε θέματα περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανησυχίας περιλαμβάνονται στην οικονομική διάσταση.

Περιβαλλοντική διάσταση

Η περιβαλλοντική διάσταση περιλαμβάνει τη λήψη μέτρων και την αποτελεσματική διαχείριση του περιβαλλοντικού κεφαλαίου και των φυσικών πόρων. Η περιβαλλοντική διαχείριση μιας εταιρείας μπορεί να περιλαμβάνει:

1. Τη μείωση εκπομπής ρύπων και αποβλήτων.
2. Τη χρήση τεχνολογίας και συστημάτων παραγωγής που είναι φιλικά προς το περιβάλλον.
3. Την ανάληψη επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος
4. Την εφαρμογή του κοινοτικού σχεδίου διαχείρισης και ελέγχου στον τομέα του περιβάλλοντος (ISO 9000).

Ιστορική αναφορά προστασίας του περιβάλλοντος

Η προστασία του περιβάλλοντος ξεκίνησε από την αρχαιότητα. Αρχικά εμφανίστηκε από τους πολιτισμούς που είχαν στενή επαφή με την φύση και απέκτησε μεγαλύτερες διαστάσεις την εποχή του Αριστοτέλη, ο οποίος παρακολουθούσε συστηματικά την εξέλιξη των ειδών της πανίδας στον ζωολογικό του κήπο. Επίσης εκείνη την εποχή ξεκίνησαν οι πρώτες περιθάλψεις ζώων και ο σεβασμός προς την φύση. Επιπλέον στον μεσαίωνα έγιναν οι πρώτες απόπειρες συστηματικής προστασίας του περιβάλλοντος, λόγω τις πυκνοκατοικήσεις στις πόλεις και έτσι αναπτύχθηκαν οι πρώτες περιβαλλοντικές αρχές. Το 1908 ο τότε πρόεδρος των ΗΠΑ Ρούσβελτ ίδρυσε την πρώτη επιτροπή της φύσης και εγκαινίασε το Πρόγραμμα του Τέννεση, όπου υπάρχει μια απόπειρα ρύθμισης της αειφόρου ανάπτυξης. Παράλληλα, την ίδια εποχή διαμορφώθηκαν και οι πρώτοι θεσμοί προστασίας της εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος. Η εποχή του New Deal μετά το κραχ ήταν καθοριστική για την

ανάπτυξη της πράσινης επιχειρηματικότητας και της απασχόλησης. Αργότερα το 1962 εκδόθηκε το βιβλίο του R. Carson με τίτλο «Η Σιωπηλή Άνοιξη» παρουσιάζοντας τις επιπτώσεις του καταναλωτισμού του ανθρώπου στο περιβάλλον. Το 1972 πραγματοποιήθηκε στην Στοκχόλμη η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τον άνθρωπο και το περιβάλλον και είχε ως στόχο να εμπνεύσει και να καθοδηγήσει τους λαούς όλου του κόσμου στη διατήρηση και στην ενίσχυση του ανθρώπινου περιβάλλοντος. Επιπλέον εκείνη την χρονιά έγινε και η Σύνοδος Κορυφής του Παρισιού, με τον ίδιο στόχο. Ύστερα από 3 χρόνια η Ευρωπαϊκή κοινότητα απέκτησε σχέδιο δράσης για την παρακολούθηση και την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος στην μεσόγειο. Επιπρόσθετα χάρη στην θεωρία της ισότητας των γενεών του Ρωλς, αναγνωρίστηκαν τα περιβαλλοντικά ζητήματα ως διαγενειακά πεδία δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Το 1983 έγινε η πρώτη αναφορά στον όρο της βιώσιμης ανάπτυξης από την έκθεση του Μπρούτλαντ. Περίπου μία δεκαετία αργότερα έγινε η συνάντηση κορυφής στο Ρίο (1992), όπου η ανθρωπότητα αναγνώρισε τους μεγάλους κινδύνους που απειλούν τον πλανήτη. Την ίδια χρονιά η Συνθήκη του Μάαστριχτ αναβάθμισε την προστασία του περιβάλλοντος σε καθεστώς πλήρους κλίμακας. Το 1998 όλα τα κράτη μέλη υπέγραψαν το Πρωτόκολλο του Κιότο, το οποίο υποχρέωνε όλα τα κράτη μέλη να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά 8% για την περίοδο 2008-2012 σε σύγκριση με τις τιμές του 1990. Επιπλέον τα ανεπτυγμένα κράτη δεσμεύτηκαν να μειώσουν τις συνολικές εκπομπές σε διοξείδιο του άνθρακα, αζώτου, φθοριομένους υδρογονάνθρακες και εξαφθοριούχο θείο κατά τουλάχιστον 5%, ενώ για τις αναπτυσσόμενες δεν τέθηκαν ποσοτικοί στόχοι. Επιπλέον μπήκαν πολιτικά μέτρα για την επίτευξη του στόχου σύμφωνα με τις εθνικές συνθήκες και ένα αυστηρό καθεστώς συμμόρφωσης. Ένα χρόνο αργότερα η Συνθήκη του Άμστερνταμ ενίσχυσε τη νομική βάση για καλύτερη περιβαλλοντική προστασία και για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης στην ΕΕ. Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει μεγάλη βαρύτητα στην προστασία του περιβάλλοντος και στοχεύει στην βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη.

Ιστορική αναφορά περιβαλλοντικής λογιστικής

Η περιβαλλοντική λογιστική που αποτελεί έναν από τους νεότερους κλάδους στην ιστορία της λογιστικής, έκανε την εμφάνισή της στις αρχές του 1970. Η γέννηση του συγκεκριμένου κλάδου στην επιστήμη της λογιστικής, είχε να κάνει με αναφορές στην παρακολούθηση και καταγραφή κοινωνικών θεμάτων, όπου διάμεσο των κοινωνικών εκθέσεων, δημοσιοποιούνταν στα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι παραπάνω εκθέσεις που σχετιζόταν με την κοινωνία, είχαν μεγάλη βαρύτητα στα εργατικά ζητήματα καθώς και σε θέματα ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων. Στη συνέχεια προσθέτεται ένα ακόμα στοιχείο στις εκθέσεις που διαμοίραζε η επιχείρηση, κι αυτό είχε να κάνει με τις επιπτώσεις που ενδεχομένως θα έχει το περιβάλλον από την λειτουργία της επιχείρησης, πράγμα που εμφανίστηκε στα τέλη της δεκαετίας του '70. Η αρχή της περιβαλλοντικής λογιστικής δεν συνοδευόταν από αποτελεσματικές μεθόδους, το κύριο μειονέκτημα ήταν πως η μέτρηση των δυσμενών επιπτώσεων γινόταν σε φυσικές μονάδες, πλιν ελαχίστων εξαιρέσεων που εμφανίζονταν σε χρηματικές μονάδες άμεσα χρησιμοποιήσιμες για σημαντικά αποτελέσματα. Όπως είναι φανερό η μέτρηση σε φυσικές μονάδες δεν είχε την κοινωνική και αειφόρο επίδοση που θα έπρεπε, δίνοντας στην μέθοδο αυτή, έναν χαρακτήρα χαμηλής σημαντικότητας. Εν συνεχεία την εμφάνισή τους κάνουν νέες μέθοδοι καταγραφής των «εξωτερικοτήτων» μιας επιχείρησης, με ειδικές σχεδιασμένες τεχνικές αποτίμηση περιβαλλοντικού κόστους σε χρηματοοικονομικές μονάδες, όπου επέφεραν αποτελεσματικότερη κοινωνική διαχείριση. Οι παραπάνω τεχνικές καταγραφής κόστους, τέθηκαν σε κυκλοφορία κυρίως σε Η.Π.Α. και Βρετανία, υπό την στενή παρακολούθηση των αρμόδιων λογιστικών σωμάτων κάθε χώρας. Έπειτα την καταγραφή των επιπτώσεων προς το περιβάλλον σε χρηματικές μορφές, την έλευση τους κάνουν εμπειρικές μελέτες με θέμα την δημοσίευση περιβαλλοντικών πληροφοριών. Τεραστίας σημασίας η άποψη των Browan and Manson για τον ρόλο της δημοσίευσης περιβαλλοντικής πληροφορίας, κάνοντας λόγο για μεγαλύτερη κερδοφορία της επιχείρησης που έχει μεγάλο βαθμό δημοσιοποιήσεις των παραπάνω πληροφοριών. Στην δεκαετία του 1980 δίνεται έμφαση στην περιβαλλοντική παρακολούθηση. Ο σημαντικότερος λόγος που ώθησε της επιχειρήσεις να καταγράφουν περιβαλλοντικές πληροφορίες είναι οι μεγάλες κρίσεις στα θέματα ενέργειας καθώς και η ραγδαία αύξηση και των οικολογικών οργανώσεων. Στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα η λογιστική δεν έχει σκοπό μόνο την

παρακολούθηση του κόστους, αλλά και της γενικότερης περιβαλλοντικής επίδοσης μιας επιχείρησης. Στην εξέλιξη αυτή οδήγησε η επιλογή των δανειστών και επενδυτών να στραφούν προς επιχειρήσεις που παρέχουν πληροφορίες στις καταστάσεις τους για περιβαλλοντικά ζητήματα και είναι ικανές να επιτυγχάνουν ικανοποιητικές περιβαλλοντικές επιδόσεις. Επίσης καίρια η προσδιόριση της σχέσης περιβαλλοντικής λογιστικής με την ενδεχόμενη περιβαλλοντική επίδοση που έχει η επιχείρηση. Ως περιβαλλοντική λογιστική αποτελείται η μέθοδος που διευκολύνει την καταγραφή των στοιχείων που προκύπτουν από τη περιβαλλοντική διαχείριση ενώ ως περιβαλλοντική επίδοση ορίστηκε το αποτέλεσμα της μετάφρασης των μεταγραφόμενων στοιχείων της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τέλος, από την δεκαετία του '90 κι έπειτα εκδηλώνεται έντονο ενδιαφέρον για την περιβαλλοντική λογιστική, διότι μοιάζει ως το χρησιμότερο εργαλείο για την χάραξη περιβαλλοντικής στρατηγικής με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη.

Οικολογικός σχεδιασμός και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Ο οικολογικός σχεδιασμός αφορά την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών αναφορών και χαρακτηριστικών στον σχεδιασμό και την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών. Ο οικολογικός σχεδιασμός θα πρέπει να ενσωματώνεται στην διαδικασία του σχεδιασμού με παρόμοιο τρόπο ανάλογο των σημαντικών απαιτήσεων που λαμβάνονται υπόψη όπως είναι οι ποιοτικές προδιαγραφές, η υφιστάμενη νομοθεσία, το λειτουργικό κόστος κ.α.. Η έννοια του οικολογικού σχεδιασμού έχει ταυτιστεί με την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντος και είναι ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία της. Τα οικολογικά προϊόντα που προσφέρει ο οικολογικός σχεδιασμός είναι καινοτόμα, έχουν καλύτερη περιβαλλοντική απόδοση είναι ικανό να ανταποκρίνονται στα πρότυπα της αγοράς (Φθενάκης Μ., 2004). Ο οικολογικός σχεδιασμός αποτελεί ένα στρατηγικό όπλο που οδηγεί την επιχείρηση σε ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Ο οικολογικός σχεδιασμός δεν νοείται χωρίς την χρησιμοποίηση της ανάλογης ενέργειας. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αποτελούν την πιο ενδεδειγμένη παρέμβαση που μπορεί να κάνει μια επιχείρηση για να εξασφάλιση μια αποτελεσματική λύση για το μέλλον. Κάθε επιχείρηση που μπορεί να συνδυάσει στην παραγωγική της λειτουργία ενεργεία που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές, έχει

σημαντικό κέρδος και για την ίδια αλλά και για το περιβάλλον. Μερικές πηγές ανανεώσιμης ενέργειας είναι:

Ηλιακή πηγή ενέργειας: Η ακτινοβολία του ήλιου χρησιμοποιείται για παράγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (φωτοβολήθηκα) αλλά κυρίως για θερμικές εφαρμογές (ηλιακοί θερμοσίφωνες).

Αιολική πηγή ενέργειας: μια ακόμα καθαρή πηγή ενέργειας που έχει να κάνει με την ηλεκτροπαραγωγή, η οποία γίνεται μέσω της εκμετάλλευσης των ανεμών.

Υδροηλεκτρική πηγή ενέργειας: Μέσω της χρήσης μεγάλων όγκων νερού τοποθετημένα σε υδροηλεκτρικά έργα επιτυγχάνετε μια ήπια μορφή ενέργειας.

Ενεργεία προερχόμενη μέσω θάλασσας: Σε αυτή την περίπτωση ανανεώσιμης ενέργειας υπάρχουν τρεις τρόποι άντλησης, η πρώτη κατηγορία της ενέργειας που προέρχεται απ την θάλασσα έχει να κάνει με την ανύψωση της στάθμης του νερού, καθώς ανεβαίνει και επανέρχεται στο ίδιο επίπεδο, η δεύτερη κατηγορία έχει να κάνει με την ενεργεία που παρέχουν οι κινήσεις των κυμάτων και η Τρίτη με την διαφορά της θερμοκρασίας των ωκεανών.

Ωσμωτική ενεργεία (γαλάζια ενεργεία): Η ενεργεία αυτή βρίσκεται σε τεράστιες ποσότητες στην σύγκρουση γλυκού και θαλασσινού νερού.

Βιομάζα: Μέσω των υδατανθράκων των φυτών, παράγονται καύσιμα πιο φιλικά προς το περιβάλλον όπως είναι βιοαιθανόλη και το βιοαέριο.

Γεωθερμική ενεργεία: Έχει να κάνει με την ραδιενεργό αποσύνθεση των πετρωμάτων της γης που προκαλεί θερμότητα. χρησιμοποιείται κυρίως για την κάλυψη αναγκών θέρμανσης αλλά και για την παράγωγή ηλεκτρισμού.

Εννοιολογική προσέγγιση περιβαλλοντικής λογιστικής

Στην επιστήμη της λογιστικής τις τελευταίες δεκαετίες εμφανίστηκε η τάση παρακολούθησης πληροφοριών που έχουν να κάνουν με τη περιβαλλοντική διαχείριση χρησιμοποιώντας περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς ορους. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια ο όρος περιβαλλοντική λογιστή συχνά συνοδεύεται και με την λέξη αειφόρος λογιστική που αποτελεί ταυτόσημη έννοια. Ο ορισμός που μπορεί να δοθεί

αρχικά για την έννοια που εξετάζεται είναι ότι η περιβαλλοντική ή αειφόρος λογιστική ασχολείται κυρίως με την καταγραφή κόστους και οφέλους, σε μετρίσιμες οικονομικές μονάδες που έχει ως αποτέλεσμα κάθε απόφαση, διαχείριση και γενικά στρατηγική κατεύθυνση που κρίνεται απαραίτητο να εφαρμοστεί στην επιχείρηση ώστε στο οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό της κεφάλαιο να επέλθουν τα επιθυμητά αποτελέσματα (Flowers A.J., 1993). Όμως στη σύγχρονη εποχή η προσπάθεια ερμηνείας της περιβαλλοντικής και αειφόρου λογιστικής προσδιορίζεται από πολλές διαφορετικές επιστημονικές διατυπώσεις με ομοειδές περιεχόμενο. Οι επιστημονικές αυτές διατυπώσεις ανήκουν σε θεωρίες οι οποίες υπάρχουν στη διεθνή βιβλιογραφία και μπορούν να κατηγοριοποιήσουν την περιβαλλοντική λογιστική με βάση τη θεωρία που προσβέουν. Οι κυριότερες θεωρίες που μπορούν να αναφερθούν έχουν να κάνουν με τον θεσμικό ορισμό (institutional theory), με την πολιτική πλευρά (political economy accounting theory), με το νομικό πλαίσιο (legitimacy theory) καθώς και με τον τρόπο αλληλεπίδρασης των ενδιαφερόμενων ομάδων που αναφέρονται στο πεδίο της περιβαλλοντικής και αειφόρου λογιστικής (stakeholder theory). Επιπλέον σημαντικό είναι να τονισθεί πως η περιβαλλοντική λογιστική είναι γέννημα της ευθύνης που έχουν οι επιχειρήσεις προς την κοινωνία και το περιβάλλον. Σ αυτόν τον κλάδο της λογιστικής περιλαμβάνονται νέοι μέθοδοι και τεχνικές παρακολούθησης πληροφοριών, οι οποίες είναι απαραίτητες για την εξαγωγή αποτελεσμάτων και καταστάσεων. Οι επίσημες καταστάσεις αυτές έπειτα διερμηνεύονται και συντελούν στον στρατηγικό σχεδιασμό και στην επικοινωνία, μιας κι η λογιστική είναι η γλωσσά στην όποια κάθε επιχείρηση μπορεί να επικοινωνεί με το κράτος, την κοινωνία, με άλλες επιχειρήσεις και γενικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι καταστάσεις εξαγωγής πληροφοριών αυτής της κατηγορίας μπορούν να διαχωριστούν με βάση τον Gray αρχικά σε πληροφορίες που καταγράφει εθελοντικά η ίδια επιχείρηση και αφορούν την κοινωνία. Στην άλλη περίπτωση σε πληροφορίες που συλλέγονται και απαρτίζουν καταστάσεις περιβαλλοντικές και κοινωνικές από εξωτερικούς ελέγχους, κυρίως από το κράτος. Και ο τρίτος και πιο επίκαιρος διαχωρισμός, έχει να κάνει με το νέο κύμα της περιβαλλοντικής λογιστικής, στην συγκεκριμένη κατηγορία η ίδια η επιχείρηση προσπαθεί να τηρεί ορισμένα θεσμοθετημένα πρότυπα ή μεθόδους που αφορούν κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.

Εξέλιξη νέου κινήματος

Η σημερινή διαμόρφωση του νέου κύματος της κοινωνικής και περιβαλλοντικής λογιστικής αποτελεί ένα ζωτικής σημασίας αρχικό παράγοντα για όλες τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές στρατηγικές των επιχειρήσεων. Με βάση τον Mathews η κοινωνική και περιβαλλοντική λογιστική, διαχωρίστηκε με γνώμονα το χρονικό ορίζοντα της εμφάνισης και της ωρίμανσης τους σε τρεις περιόδους. Η πρώτη αναφέρεται στο διάστημα της δεκαετίας του 70', όπου εμφανίστηκαν λογιστικές τεχνικές που είχαν στόχο την καταγραφή δαπανών για κοινωνικά ζητήματα. Η δεύτερη περίοδος ήταν στην δεκαετία του 80' όπου χάρη σε αυτές τις καταγραφές, κατάφεραν να καταγράψουν και ζητήματα που είχαν σχέση με το φυσικό περιβάλλον. Η τελευταία περίοδος είναι από το 1990 μέχρι σήμερα, όπου εμφανίζονται προτεινόμενες τεχνικές της λογιστικής που αποσκοπούν κυρίως στον υπολογισμό και στην καταγραφή των μεταβολών που υφίσταται η κεφαλαιακή διάρθρωση της επιχείρησης από την εφαρμογή μέτρων και τεχνικών που έχουν στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ευημερία. Αυτή είναι η φάση που αναπτύσσετε ραγδαία η περιβαλλοντική λογιστική. Σήμερα με αυτές με βάση αυτές τις τεχνικές, εφαρμόζονται και άλλες που βοηθούν στην καταγραφή δαπανών που σχετίζονται με τα περιβαλλοντικά και τα κοινωνικά ζητήματα διαμέσου. Ωστόσο αυτό γίνεται για επίσημα συμβατικά λογιστικά συστήματα, δηλαδή η επιτροπή ISAR (international standards and accounting reporting) των Ηνωμένων Εθνών πρότεινε κάποιες καινούριες τεχνικές για την μέτρηση και την καταγραφή του χρηματικού κόστους που προέρχεται από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στις επίσημες καταστάσεις της επιχείρησης.

Πράσινη λογιστική

Στον κλάδο της περιβαλλοντικής λογιστικής όταν γίνεται αναφορά σε μακροχρονίους ορούς που εξετάζονται, το εργαλείο ανάλυσης των συγκεκριμένων όρων δεν είναι άλλο από την λεγόμενη «πράσινη λογιστική» (Green accounting). Ένας ορισμός που υποστηρίζεται βάσιμα στην διεθνή βιβλιογραφία, είναι διατυπωμένος από τον (Cairns, 2001) και αναφέρει πως η πράσινη λογιστική είναι η διαδικασία συλλογής και καταγραφής πληροφοριών που έχουν να κάνουν με την αλλαγή των

φυσικών πόρων του περιβάλλοντος μιας κοινωνίας, στην οποία καθημερινά υπάρχει κατανάλωση ή επένδυση που επηρεάζει καθοριστικά την στενότητα και ποιότητα των φυσικών πόρων. Πιο απλά, το κύριο αποτέλεσμα του εργαλείου που ονομάζεται πράσινη λογιστική, είναι να φανερώνει το απόθεμα φυσικών πόρων σε επίπεδα κοινωνίας, κράτους, ηπείρου ή ακόμη και παγκόσμια, ώστε να ληφθούν απαραίτητες αποφάσεις σχεδιασμού και προγραμματισμού, με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος δηλαδή την εύρη πρόβλεψη και αποτροπή δυσχερέστατων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και να θεσπιστούν οι αρχές στρατηγικής που θα οδηγήσουν μακροπρόθεσμα σε αειφόρο ανάπτυξη.

Η σχέση της περιβαλλοντική λογιστική με την ΕΚΕ

Η περιβαλλοντική λογιστική είναι ένα μεγάλο κομμάτι της Εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (ΕΚΕ). Εφόσον αναπτυχθούν αναλυτικά ορισμένα από τα στάδια της εξέλιξης της ΕΚΕ ως διαχειριστική πρακτική στον κόσμο των επιχειρήσεων, γίνεται ολοφάνερη και η σχέση της με την περιβαλλοντική λογιστική. Ο Μ. Friedman προσδιόρισε με σαφήνεια την έννοια της ΕΚΕ το 1964 στο βιβλίο του με τίτλο «Καπιταλισμός και Ελευθερία» και απέδειξε πως η κοινωνικά υπεύθυνη επιχείρηση αποκτά συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τον τύπο της συμβατικής επιχείρησης που αρνείται να συμπεριλάβει στον στρατηγικό σχεδιασμό της κοινωνικά πρότυπα που είναι αποδεχτά από την κοινωνία. Αυτό το άρθρο ήταν η αρχή που επηρέασε τις επιχειρήσεις να εφαρμόσουν ειδικά προγράμματα με στόχο την επίλυση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, κατανοώντας την συμβολή της ΕΚΕ στο management και το κέρδος της κάθε επιχείρησης μέσα από αυτόν τον σχεδιασμό. Σύμφωνα με τον Gray η κοινωνική λογιστική μπορεί να διακριθεί σε τρεις γενικές κατηγορίες:

1. Τον κοινωνικό έλεγχο που περιλαμβάνει τις εξωτερικές αναλύσεις
2. Την σιωπηλή κοινωνική λογιστική, όπου καταγράφονται και αποκαλύπτονται σχετικές πληροφορίες από εθελοντική βάση
3. Το νέο κύμα της κοινωνικής λογιστικής, σύμφωνα με την οποία οι επιχειρήσεις προσπαθούν να καταγράψουν πληροφορίες σχετικά με

περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα που βασίζονται σε κάποια πρότυπα και κάποιες μεθόδους.

Ανεπίσημα και επίσημα συστήματα καταγραφής λογιστικών πληροφοριών

Για την ανάλυση της περιβαλλοντικής λογιστικής μακροπρόθεσμα χρησιμοποιούνται δυο τεχνικές που έχουν να κάνουν με τη συλλογή των πληροφοριών, το είδος τους, καθώς και την κλίμακα μέτρησης τους. Η κυριότερη κατηγορία που μπορούν να διακριθούν τα συγκεκριμένα συστήματα είναι με βάση τις λογιστικές αρχές τους, δηλαδή εάν είναι εσύ-λογιστικά ή έξω-λογιστικά εάν αποτυπώνονται δηλαδή σε θεσμικό ή μη θεσμικό λογιστικό πλαίσιο.

Όσο αφορά το πεδίο της έξω-λογιστικής πλευράς των λογιστικών συστημάτων καταγραφής πληροφοριών, ζωτικής σημασίας ρολό έχει η χρηματοοικονομική διαχείριση που έχει να κάνει με περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα. Ο χαρακτήρας των μεθόδων αυτών μπορεί να εμπεριέχει αρχές της επίσημης λογιστικής, όμως προσαρμόζεται σύμφωνα με τις ανήκες και βλέψεις της κάθε επιχείρησης. Τέτοιες προσαρμογές μπορούν να αφορούν το αντικείμενο των λογιστικών συστημάτων το οποίο είναι η πληροφορία, δηλαδή η καταγραφή της να μετατρέπεται σε μονάδες προϊόντος, φυσικές ποσότητες ή να εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες σύμφωνα πάντα με την εστίαση κάθε επιχείρησης. Για αυτό τον λόγο τα συστήματα έχουν την ονομασία «έξω-λογιστικά» καθώς ξεπερνά το θεσμικό πλαίσιο των καθορισμένων λογιστικών άρχων και μπορούν να διακριθούν σε:

- Περιβαλλοντική λογιστική χρηματοοικονομικού κόστους
- Περιβαλλοντική λογιστική φυσικών ποσοτήτων και κύκλος ζωής
- Συνδυασμένη περιβαλλοντική λογιστική οίκο-αποδοτικότητας και αειφόρου ανάπτυξης

Περιβαλλοντική λογιστική χρηματοοικονομικού κόστους

Ο συγκεκριμένος κλάδος της περιβαλλοντικής λογιστικής παρέχει διευκόλυνση σε καίρια θέματα που αφορούν μια επιχείρηση που εφαρμόζει περιβαλλοντική στρατηγική. Καταρχήν παρουσιάζει το συνολικό εσωτερικό κι εξωτερικό λειτουργικό

κόστος που προέρχεται από τις συνολικές δαπάνες της περιβαλλοντικής κατεύθυνσης. Το οποίο μπορεί να συγκριθεί με δαπάνες που αναγκάστηκα θα χε την υποχρεώσει να επιβαρυνθεί η επιχείρηση σύμφωνα με τα νομοθετικά πλαίσια, εφόσον δεν εφαρμόζε εθελοντικά περιβαλλοντικές στρατηγικές. Επιπλέον το επόμενο θετικό στοιχείο της λογιστικής χρηματοοικονομικού κόστους, είναι ο υπολογισμός του κόστους ευκαιρίας, δηλαδή τι χάνει και τι κερδίζει με τις δαπάνες που πραγματοποιεί για την προστασία του περιβάλλοντος, η ίδια επιχείρηση σαν οργανισμός κατά κύριο λόγο, κι έπειτα γενικότερα η κοινωνία. Τα κόστη που μπορούν να πραγματοποιούνται στην επιχείρηση για την εκπλήρωση των περιβαλλοντικών στρατηγικών μπορούν να έχουν τις εξής χρηματοοικονομικές μορφές:

- **Εσωτερικό (περιβαλλοντικό) κόστος:** Το κόστος αυτό υπάρχει στην παραγωγική διαδικασία και λειτουργία της επιχείρησης που εφαρμόζει περιβαλλοντικές στρατηγικές. Το εύρος του αφορά επιβαρυντικές δαπάνες για τη διαχείριση πράσινων τεχνικών βελτίωση της απόδοσης και αποτελεσματικότητας μιας επιχείρησης όπως π.χ. τεχνολογικός ενεργειακός εξοπλισμός.
- **Εσωτερικό (σταθερό) κόστος:** Σε αυτή τη μορφή κόστους δεν συμπεριλαμβάνονται οι περιβαλλοντικές δαπάνες παρά μόνο οι δαπάνες εκείνες που θα επιβαρυνόταν η επιχείρηση. Πιο συγκεκριμένα σε αυτό το κόστος δεν παίζει κανέναν ρόλο εάν η επιχείρηση ακολουθεί περιβαλλοντική στρατηγική καθώς υπάρχουν οι δαπάνες λειτουργίας και παράγωγης της π.χ. ηλεκτρικό ρεύμα παράγωγης.
- **Εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος:** Τα κόστη που οφείλονται στην ύπαρξη και λειτουργία της επιχείρησης και επιβαρύνεται το περιβάλλον κι η κοινωνία ανήκουν στη κατηγορία αυτή. Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία οι εσωτερικότητες (externalities) που είναι το εξωτερικό κόστος που δημιουργεί μια επιχείρηση (ρύποι, μόλυνση υδάτων και εδάφους) στη πλειονότητα τους μπορούν να μετρηθούν σε χρηματοοικονομικά μεγέθη και να υπολογιστεί η αρνητική επίπτωση που θα πρέπει να αποκατασταθεί, σε περίπτωση που τα εξωτερικά κόστη δεν είναι δυνατόν να μετατραπούν σε χρηματικές μονάδες τότε κάνουμε λόγο για μέτρηση εξωτερικού κόστους σε φυσικές ποσότητες το οποίο ανήκει σε άλλη κατηγορία πέραν της περιβαλλοντικής λογιστικής κόστους.

Περιβαλλοντική λογιστική φυσικών ποσοτήτων και κύκλος ζωής

Στο συγκεκριμένο σύστημα περιβαλλοντικής λογιστικής, περιλαμβάνονται όλες οι συνολικές εισροές (νερό, ανανεώσιμα καύσιμα) και εκροές (ανακυκλώσιμα απορρίμματα) οι οποίες μετρώνται βάση αποθέματος. Πιο συγκεκριμένα το λογιστικό αυτό σύστημα εξετάζει τις ποσότητες των φυσικών και οικολογικών πόρων που βρίσκονται στο περιβάλλον και η επιχείρηση εκμεταλλεύεται χρησιμοποιώντας τους στην παραγωγική και λειτουργική της διαδικασία. Οι δυο σημαντικότεροι και προτιμότεροι μέθοδοι παρακολούθησης των παραπάνω αποθεμάτων είναι το οικολογικό ισοζύγιο και το περιβαλλοντικό μοντέλο εισροών και εκροών. Και οι δυο παραπάνω τεχνικές περιέχουν και αναλύουν :

1. Την ποσότητα των προμηθευόμενων πόρων που βρίσκεται στο απόθεμα της επιχείρησης (Νερό, Πρώτες ύλες) ή αλλιώς οι εισροές για την παραγωγική διαδικασία.
2. Το μέγεθος επιβάρυνσης που προκαλείται στην ατμόσφαιρα από τη χρησιμοποίησή τους, αποτελεί στάδιο ενδιάμεσα στις εκροές και εισροές, δηλαδή η διαδικασία μετασχηματισμού των εισροών μιας επιχείρησης σε εκροές, που αποτελεί αρχικό στάδιο του κύκλου ζωής των προϊόντων.
3. Τα τελικά προϊόντα που παράγει, μαζί με τα δυσμενή παραπροϊόντα που παράγοντα ταυτόχρονα (διοξείδιο του άνθρακα, χημικό και βιομηχανικό απαιτούμενο οξυγόνο).

Κύκλος ζωής προϊόντων στην περιβαλλοντική λογιστική

Στην κατηγορία των λογιστικών συστημάτων της περιβαλλοντικής λογιστικής δεν θα μπορούσε να λείπει ο κύκλος ζωής των παραγόμενων προϊόντων. Η κατηγορία αυτή αφορά τα στάδια δημιουργίας των προϊόντων, καταρχήν με την εξαγωγή φυσικών πόρων από πρώτες ύλες του περιβάλλοντος, έπειτα τον μετασχηματισμό αυτών των υλών σε τελικά προϊόντα μέσω της παραγωγικής διαδικασίας (Lorek, 2002). Επιπλέον εξετάζει και τα επόμενα στάδια μετά την δημιουργία του προϊόντος, τα οποία έχουν να κάνουν με τη πρόσφορα του στην αγορά και στο καταναλωτικό κοινό και εν τελεί την επιστροφή του προϊόντος με την μορφή απορρίμματος στο περιβάλλον απ όπου προήρθε (Γεωργακέλλος 2005). Πιο απλά ο κύκλος ζωής των

προϊόντων με βάση την περιβαλλοντική λογιστική αφορά τις επιπτώσεις που θα εμφανιστούν απ την παραγωγή του κι έπειτα.

Συνδυασμένη περιβαλλοντική λογιστική οίκο-αποδοτικότητας και αειφόρου ανάπτυξης

Σύμφωνα με το Διεθνές συμβούλιο επιχειρήσεων για αειφόρο ανάπτυξης των Ηνωμένων εθνών (World Business Council for Sustainable Development) θέτονται τα πρότυπα εκθέσεων οικονόμο-αποδοτικότητας που θα πρέπει κάθε επιχείρηση να δημοσκοπεί. Η οίκο-αποδοτικότητα έχει να κάνει με τον αποτελεσματικό τρόπο επίτευξης πωλήσεων προσφέροντας τελικά προϊόντα, ικανά να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του καταναλωτικού κοινού, με στόχο την μείωση των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων ενώ ταυτόχρονα επιτυγχάνεται υψηλή ποιότητα των αγαθών τα όποια προσφέρονται στην κοινωνία. Πιο συγκεκριμένα η οικονομική απόδοση που προσδοκάτε από κάθε επιχείρηση που αναζητά το κέρδος, θα πρέπει να επιτύχατε με την παράγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων που προσφέρετε στους καταναλωτές με ταυτόχρονη μείωση κόστους λειτουργικού και παραγωγικού (κύκλος εργασιών, αξία δαπανώμενης ενέργειας). Επιπλέον θα πρέπει να είναι υπολογισμένο και εμφανές στις οικονόμο-αποδοτικές εκθέσεις το κόστος των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που μετατρέπετε σε χρηματοοικονομική μορφή, εάν κρίνεται πως δεν είναι δυνατή αυτή η μετατροπή, τότε θα πρέπει να εμφανίζεται με φυσικές μονάδες μέτρησης, αυτό το κόστος υπάρχει στη παραγωγική διαδικασία και μπορεί να είναι η κατανάλωση νερού και πρώτων υλών παράγωγή απορριμμάτων, η χρήση ενέργειας, οι εκπομπές ρύπων κλπ.

Περιεχόμενο οίκο-αποδοτικών εκθέσεων

Στο τι πρέπει να εμπεριέχετε στις οίκο-αποδοτικές εκθέσεις των επιχειρήσεων οι απόψεις διίστανται, σύμφωνα με την άποψη των Bidwell και Vergaillie (2000), που υποστηρίζεται στη διεθνή βιβλιογραφία, οι παραπάνω εκθέσεις θα πρέπει να αποτελούνται από τέσσερα πλαίσια.

Γενικό πλαίσιο της επιχείρησης: Σε αυτό το πλαίσιο υπάρχουν τα βασικά στοιχεία μιας επιχείρησης που έχουν να κάνουν με το προφίλ της, την επωνυμία της, την

γενική εικόνα προς τα ενδιαφερόμενα μέρη, τον αριθμό απασχολούμενων, το αντικείμενο δραστηριότητας, καθώς και μεθοδολογίες που εμφανίζουν λεπτομέρειες των εκθέσεων.

Οικονομικό πλαίσιο της επιχείρησης: Σε αυτή τη κατηγορία περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία που προσδιορίζουν την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης, όπως είναι το επίπεδο κερδοφορίας και μερισμάτων, η τιμή της χρηματιστηριακής αξίας της μετοχής κλπ.

Οίκο-αποδοτικό πλαίσιο της επιχείρησης: Σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνεται η συνολική οίκο-αποδοτική αποδοτικότητα που αναλύθηκε παραπάνω, συνδυαζόμενη με την οικονομική αποδοτικότητα στις καταστάσεις αποτελεσμάτων.

Επίσημα συστήματα καταγραφής λογιστικών πληροφοριών

Στις αρχές του 1990 η επιτροπή International Standards of Accounting and Reporting (ISAR) των Ηνωμένων εθνών, θέσπισε το πλαίσιο καταγραφής περιβαλλοντικών δαπανών με βάση τις Γενικά Παραδεκτές Αρχές της Λογιστικής (Γ.Π.Α.Λ.- General Accepted Accounting Principles- GAAP). Η παραπάνω θέσπιση θεωρείται πως αύξησε την τάση υποστήριξης της συσχέτισης οικονομικού κίνδυνου και περιβαλλοντικής καταστροφής, ενώ επιπλέον γίνεται η εμφάνιση των περιβαλλοντικών πληροφοριών και μεγεθών σε οικονομικές καταστάσεις ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσης. Η κυρία χρησιμότητα των επίσημων λογιστικών μεθόδων έχουν τη τεχνογνωσία για ορθή καταγραφή αποθεμάτων και χρηματικών ροών, πράγμα που συντελεί στην αειφόρο στρατηγική της κάθε επιχείρησης με σκοπό την καλύτερη παρακολούθηση κόστους και κέρδους που μπορεί να υπάρξει στη διαδικασία περιβαλλοντικής διαχείρισης (Schaltegger and Figge, 2000; Repetto, 2005).

Ο επίσημος χαρακτήρας των λογιστικών μεθόδων μπορεί να διαχωριστεί σε δυο κατηγορίες:

- **Επίσημος χαρακτήρας περιβαλλοντικών μεθόδων λογιστικής**

Οι μέθοδοι που περιέχονται στην κατηγορία αυτή προσδιορίζουν μια αποτελεσματικότερη διαδικασία παρακολούθησης των περιβαλλοντικών

πληροφοριών η όποια αναφέρεται σε δυο πεδία: την εισαγωγή των περιβαλλοντικών πληροφοριών και λογαριασμών σε **λογιστικά συστήματα κάθε κράτους** και την εισαγωγή των συγκεκριμένων πληροφοριών στα **διεθνή λογιστικά πρότυπα** .

- **Επίσημος χαρακτήρας αειφόρων μεθόδων λογιστικής**

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει την τεχνογνωσία συλλογής και καταγραφής των λογιστικών πληροφοριών που συμβάλουν στην αειφόρο ανάπτυξη. Η σημασία του επίσημου χαρακτήρα των μεθόδων αειφόρου λογιστικής, προσανατολίζεται σε τρεις τομείς: στην περιβαλλοντική διατήρηση, στην οικονομική αποδοτικότητα και στην κοινωνική ευημερία.

Περιβαλλοντικό δίκαιο

Η παγκόσμια προσπάθεια μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, έθεσε την υπευθυνότητα σε όλες τις χώρες του πλανήτη να οδηγηθούν στην διαβούλευση μέτρων για την προστασία του. Σαν περιβαλλοντικό δίκαιο ορίζεται το σύνολο των κανόνων που ρυθμίζουν την περιβαλλοντική συμπεριφορά σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, το οποίο θέτει ως στόχο την ύπαρξη ισορροπίας στο τρισδιάστατο σύστημα (κοινωνία, οικονομία και περιβάλλον). Στο περιβαλλοντικό δίκαιο περιλαμβάνεται το νομοθετικό πλαίσιο και οι γενικές διατάξεις σε θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την διαχείριση απόβλητων και ατμοσφαιρικής ρύπανσης, την προστασία των υδάτων του εδάφους και της βιοποικιλότητας. Στις αρχές του 1970, τονίστηκε ο λόγος της περιβαλλοντικής καταστροφής, ο οποίος είναι η οικονομική-βιομηχανική παραγωγικότητα, πράγμα που σήμαινε την άμεση συσχέτιση οικονομίας-περιβάλλοντος για την εύρεση λύσης. Έτσι για πρώτη φορά το 1972 στην διάσκεψη της Στοκχόλμης ξεκίνησε η θέσπιση του περιβαλλοντικού δικαίου. Στα επόμενα 20 χρόνια το περιβαλλοντικό δίκαιο εξακολουθεί να τηρείται, θέτοντας νέες αρχές που έχουν να κάνουν με την πρόνοια και την αποτροπή ρύπανσης. Επιπλέον την εμφάνιση τους κάνουν για πρώτη φορά οι Μ.Κ.Ο. (μη κυβερνητικές οργανώσεις) οι οποίες έχουν περισσότερο κοινωνικό παρά περιβαλλοντικό προσανατολισμό. Παράλληλα σημαντικό το γεγονός γέννησης του όρου αειφόρου ανάπτυξης, την όποια ανάπτυξη έθεταν ως στόχο επιχείρησης που αναθεωρούσαν αποφάσεις στις στρατηγικές τους και για πρώτη φορά εμφάνιζαν στις

οικονομικές καταστάσεις τους πληροφορίες που χαν να κάνουν με το περιβάλλον. Στη συνέχεια το 1997, έχουμε την 2^η μεγάλη διάσκεψη, αυτή την φορά στο Ρίο της Βραζιλίας, αποτελούμενη από 148 κράτη, όπου ο Όρος της αειφόρου ανάπτυξης τέθηκε με μεγαλύτερη έμφαση στο περιβαλλοντικό δίκαιο. Στη συνέχεια, στο Κιότο της Ιαπωνίας (1997), εγκρίθηκε να θεσμοθετηθεί στο περιβαλλοντικό δίκαιο το πρωτόκολλο Κιότο, το οποίο περιλάμβανε μέτρα για τον υπ αριθμών έναν κίνδυνο για το περιβάλλον, το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η διάσκεψη στο Κιότο της Ιαπωνίας, είναι η πιο ζωτικής σημασίας διάσκεψη, για τα μέτρα και τους νομούς που αποτελούν μέχρι και σήμερα το περιβαλλοντικό δίκαιο της Ε.Ε., ταυτόχρονα όμως περιέχει τις πιο δύσκολα διατηρήσιμες αποφάσεις. Μερικά από αυτά τα μέτρα που τέθηκαν σε εφαρμογή με το πρωτόκολλο Κιότο, έχουν να κάνουν με την εμπορία των εκπομπών ρύπων, τον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης και την από κοινού υλοποίηση των δεσμεύσεων. Όπως είναι λογικό το περιχυμένο των μέτρων και νόμων που περιλαμβάνονται στο πρωτόκολλο Κιότο είναι ευρύ, μη εύκολο στην εφαρμογή του με νέες καινοτόμες ιδέες για την προστασία του περιβάλλοντος. Για αυτό τον λόγο τα κράτη δυο εβδομάδες αργότερα επανασυσκευάστηκαν για την καλύτερη προσδιόριση του παραπάνω πρωτοκόλλου στην διάσκεψη της Χάγης. Στη συγκεκριμένη διάσκεψη κύριο βάρος δόθηκε στον μηχανισμό ευεξίας και καθαρής ανάπτυξης αλλά και στο μέγεθος των κυρώσεων, που θα υποστούν όσοι παραβούν το περιβαλλοντικό δίκαιο. Λίγους μήνες αργότερα, η αντίδραση των χωρών για τις προβλεπόμενες κυρώσεις, ανάγκασε να συγκαλυφθεί μια ακόμα διάσκεψη, αυτή τη φορά στη Βόννη της Γερμανίας με στόχο την διάσωση του πρωτοκόλλου Κιότο. Έπειτα απ τη συγκάληση των κρατών στη Βόννη, τα προβλήματα στην εφαρμογή του πρωτόκολλου Κιότο καλά κρατούν, με τις Η.Π.Α. μέσω του τότε πρόεδρου Τζορτζ Μπους να αντιδρούν, μην επικυρώνοντας το πρωτότοκο Κιότο, πράγμα που αποτέλεσε να καταλήξει ακόμα μια διάσκεψη χωρίς άμεσα αποτέλεσμα. Μετά το πέρας διεθνών διασκέψεων από την διάσκεψη Στοκχόλμης και Ρίο, μέχρι την αποτυχημένη σύνοδο στην Βόννη της Γερμανίας, η λύση φαίνεται να βρίσκεται στη διάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ. Οπού εκεί τίθεται η κρισιμότητα του τρισδιάστατου συστήματος, (κοινωνία, οικονομία και περιβάλλον) και διαβουλεύονται μέτρα βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της αποδοχής και ταύτισης των τριών διαστάσεων. Στην μετέπειτα πορεία στο περιβαλλοντικό δίκαιο θα αναθεωρηθούν αρχικές νομοθεσίες που χαν επιβληθεί με το πρωτόκολλο Κιότο, καθώς με την αρνητική στάση των Η.Π.Α. η συνέχιση του δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Μετά το πέρας της πρώτης φάσης που πρόβλεπε το προκαλώ Κιότο,

2008-2012 και την αποχώρηση του Καναδά απ τη συνθήκη, γίνεται επέκταση του με τη τροποποίηση Ντόχα για το χρονικό διάστημα 2013-2020 με τη νέα Ζηλανδία και Ρωσία και Ιαπωνία να μη συμμετέχουν, μετατρέποντας το πρωτόκολλο Κιότο ρυθμιστικό όργανο περιβαλλοντικού δίκαιου μόνο για το 14% των συνολικών εκπομπών ρύπων. Καίριας σημασίας για τους κανόνες του περιβαλλοντικού δίκαιου είναι η σύνοδος του Παρισιού 2015 οπού κυρώνεται η εφαρμογή της στις 4 Νοέμβριου 2016. Σκοπός αυτής της διάσκεψης είναι οι 55 χώρες οι όποιες συμμετέχουν κι ευθύνονται για παραπάνω από το 50% των αέριων ρύπων, να ρίξουν την θερμοκρασία της γης κατά 1,5°C -2°C, και μακροχρόνια η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη να μην ξεπερνά τους 2°C έως το 2100.

Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης είναι συστήματα με τα οποία οι επιχειρήσεις αποδεικνύουν ότι έχουν περιβαλλοντική συνείδηση σε όλες τις φάσεις του κύκλου ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών. Συνήθως αυτές οι επιχειρήσεις είναι βιομηχανίες που είναι οι κύριες ρυπογόνοι πηγές για το περιβάλλον. Έτσι, αυτές οι επιχειρήσεις ακολουθούν κάποιες οδηγίες και οι διαδικασίες τους λειτουργούν σύμφωνα με τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Τα οφέλη των περιβαλλοντικών συστημάτων είναι:

- Η επιχείρηση θα πετύχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που θα προέλθει από την ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την συμμόρφωσή της στις περιβαλλοντικές διατάξεις.
- Βελτίωση της συνολικής παραγωγικότητας, χάρη στην καινοτομία και τις επενδύσεις σε τεχνολογικό εξοπλισμό.
- Καλύτερη διαχείριση των πρώτων υλών.
- Μικρότερο κόστος διάθεσης αποβλήτων.
- Χαμηλότερο κόστος μεταφοράς και αποθήκευσης.
- Χαμηλότερες δαπάνες ασφάλισης, λόγω χαμηλότερου περιβαλλοντικού κινδύνου.
- Καλύτερη ποιότητα, χάρη στην τεχνογνωσία και στην καινοτομία. Η καλύτερη ποιότητα έχει ως αποτέλεσμα και την επίτευξη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.

- Διείσδυση σε νέες αγορές.
- Βελτίωση των σχέσεων με τους πελάτες.
- Προσέλκυση σημαντικών επενδυτικών κεφαλαίων.
- Ευκολότερη πρόσβαση στην αγορά κεφαλαίων με καλύτερους όρους.
- Επίτευξη καλύτερων όρων δανεισμού.

(ΤΕΙ Κρήτης, Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, Γενικές Αρχές, Ιούλιος 2001. Πηγή www.teicrete.gr/lei/lab/applicatuibs/servuces_1.pdf)

Περιβαλλοντικά πρότυπα Διαχείρισης

Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης παίζουν σημαντικό ρόλο τόσο για τους μεγάλους βιομηχανικούς οργανισμούς, όσο και για τις μικρές παραγωγικές μονάδες. Για αυτόν τον λόγο το περιβαλλοντικό δίκαιο προβλέπει τήρηση ορισμένων επισήμων προτύπων που έχουν να κάνουμε με την περιβαλλοντική διαχείριση. Η εφαρμογή τους μπορεί να ελαττώσει σε μεγάλο βαθμό την πρόκληση της ρύπανσης και να αντιμετωπίσει την περιβαλλοντική κρίση. Η ρύπανση του περιβάλλοντος, έξω από τα πλαίσια των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, προκαλεί οικονομικό κόστος στην επιχείρηση, αφού καλείται να πληρώσει πρόστιμα και αποζημιώσεις. Στην χειρότερη περίπτωση, η επιχείρηση κινδυνεύει να τιμωρηθεί και με ανάκληση της άδειας λειτουργίας. Εκτός από αυτά, η επιχείρηση θα δημιουργήσει αρνητική εικόνα τόσο προς την αγορά, όσο και την κοινωνία. Έτσι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δημιουργήσουν έξυπνες στρατηγικές και να λάβουν μέτρα, που να καθορίζονται από τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Με άλλα λόγια τα Συστήματα αυτά παρέχουν το πλαίσιο για τη συστηματική αναγνώριση, αξιολόγηση και διαχείριση των περιβαλλοντικών πλευρών των δραστηριοτήτων, αλλά και των προϊόντων ή/και υπηρεσιών των οργανισμών, με στόχο τη συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις, τη συνεχή βελτίωση και την πρόληψη της ρύπανσης, ακολουθώντας κάποιες συγκεκριμένες οδηγίες.

Κανονισμός EMAS και βήματα συμμετοχής

Ο EMAS (Eco - Management & Audit Scheme) είναι ένας κανονισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EC No 761/2001, εκδόθηκε στις 19/03/2001) που εφαρμόζεται εθελοντικά από τον Απρίλιο του 1995 και επιτρέπει την προαιρετική συμμετοχή οργανισμών σε ένα κοινοτικό πρόγραμμα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου. Πριν το 2001 αφορούσε μόνο τους βιομηχανικούς και κατασκευαστικούς τομείς. Αναθεωρήθηκε για να επεκταθεί η χρήση του σε κάθε οργανισμό οποιουδήποτε τομέα και κλάδου. Ο Κύριος στόχος του Κανονισμού είναι η προώθηση εθελοντικών συμμετοχών για την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που προκαλούνται από τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων (Frieman J., Schwedes R. 2000).. Ο κανονισμός EMAS περιγράφει συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και συστήματα ελέγχου και εφόσον κάποιος εξωτερικός και εξουσιοδοτημένος περιβαλλοντικός αξιολογητής επικυρώσει ότι όλες οι απαιτήσεις του κανονισμού έχουν εκπληρωθεί, τότε οι συμμετέχοντες οργανισμοί αποκτούν ένα σήμα με το λογότυπο του EMAS. Το λογότυπο του EMAS μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε επικυρωμένες περιβαλλοντικές δηλώσεις, σε επιστολόχαρτα καταχωρημένων οργανισμών και σε πληροφοριακό υλικό που προβάλλει τη συμμετοχή ενός οργανισμού στο EMAS. Το λογότυπο δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε συσκευασίες ή σε προϊόντα, σε συνδυασμό με συγκριτικούς ισχυρισμούς αναφορικά με προϊόντα, δραστηριότητες και υπηρεσίες και σε διαφημίσεις για προϊόντα, δραστηριότητες και υπηρεσίες. Ωστόσο, μετά την απόφαση που πήρε η Ευρωπαϊκή επιτροπή το 2006, οι οργανισμοί που είναι καταχωρημένοι στο EMAS μπορούν να χρησιμοποιούν τα δυο λογότυπα του EMAS στις οικείες συσκευασίες μεταφοράς και σε τριτογενείς συσκευασίες, εφόσον συνοδεύεται με ένα συγκεκριμένο κείμενο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα βήματα που πρέπει να εφαρμόσει ένας οργανισμός για την συμμετοχή του στον EMAS είναι:

1. Αρχικά ο οργανισμός θα πρέπει να προετοιμάσει και να συντάξει μία περιβαλλοντική πολιτική (γραπτή διακήρυξη), η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει τους αντικειμενικούς στόχους και τις δράσεις της επιχείρησης σε περιβαλλοντικά θέματα.
2. Αργότερα ο οργανισμός προετοιμάζει την αρχική χαρτογράφηση όλων των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούν οι δραστηριότητες του. Η

ανάλυση αυτή περιλαμβάνει τα απόβλητα που δημιουργούνται από τις δραστηριότητες του, τα απορρίμματα στα ύδατα και τους ρύπους. Αυτό γίνεται μόνο για μία φορά και με αυτόν τον τρόπο ο οργανισμός αναγνωρίζει πλήρως τις περιβαλλοντικές του επιβαρύνσεις.

3. Με βάση τα αποτελέσματα της περιβαλλοντικής ανάλυσης, ο οργανισμός διαμορφώνει το περιβαλλοντικό του πρόγραμμα, το οποίο περιγράφει τον τρόπο που θα υλοποιηθεί η περιβαλλοντική πολιτική που αποσκοπεί στην περιβαλλοντική βελτίωση. (Χρονοδιάγραμμα δράσης)
4. Καταγράφεται ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όπου κατανέμονται οι ευθύνες και οι αρμοδιότητες και περιγράφονται τα καθημερινά περιβαλλοντικά καθήκοντα.
5. Κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με τον κανονισμό του EMAS, επανεξετάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης της, με σκοπό να ελέγξει την επαρκή λειτουργία του συστήματος.
6. Αργότερα γίνεται μία δημόσια περιβαλλοντική δήλωση που αφορά την περιβαλλοντική εργασία που έχει διενεργηθεί, την πολιτική και τους αντικειμενικούς στόχους του συστήματος διαχείρισης. Αυτή η δήλωση γίνεται κάθε χρόνο με σκοπό την ενημέρωση του κοινού. Επιπλέον είναι μία δέσμευση για συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
7. Τέλος, σύμφωνα με τον κανονισμό του EMAS, γίνεται ένας έλεγχος από έναν διαπιστευμένο περιβαλλοντικό επιθεωρητή, ο οποίος εξετάζει και εγκρίνει τη συμμόρφωση του χώρου δραστηριοτήτων προς όλες οι απαιτήσεις του κανονισμού, την αξιοπιστία των δεδομένων και των πληροφοριών που περιλαμβάνει η περιβαλλοντική δήλωση.

Τα πρότυπα ISO Σειράς 14000 και τα βασικά οφέλη ενός συστήματος ISO 14001

Ο ISO (International Standards Organization) είναι ένας παγκόσμιος ιδιωτικός οργανισμός που περιλαμβάνει εθνικά σώματα τόσο από ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες. Έχει ως σκοπό την τυποποίηση ενός μεγάλου φάσματος προϊόντων και δραστηριοτήτων. Έχει δημιουργήσει τα Πρότυπα ISO που περιλαμβάνουν τις Σειρές 9000 και 14000. Η Σειρά 14000 των Προτύπων ISO περιλαμβάνει το Πρότυπο 14001 για τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Το

πρότυπο αυτό μπορεί να το χρησιμοποιήσει οποιοσδήποτε οργανισμός ενδιαφέρεται για την περιβαλλοντική του επίδοση και ορίζει τις προδιαγραφές και τις απαιτήσεις τις οποίες θα πρέπει να ικανοποιεί η επιχείρηση, με τέτοιον τρόπο ώστε να λειτουργεί με φιλικό τρόπο προς το περιβάλλον, προσπαθώντας συνεχώς να μειώνει τις αρνητικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων προς αυτό. Επιπλέον θα πρέπει να αναφερθεί ότι το πρότυπο αυτό είναι βασισμένο στον κύκλο του Deming (Σχεδιάσε- Πράξε- Έλεγε- Ενέργησε) , αφού καθορίζει τις απαιτήσεις, με τις οποίες η επιχείρηση μπορεί να αναγνωρίσει, να ελέγξει και να παρακολουθήσει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις της, καθώς επίσης και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να διαχειριστεί και να βελτιώσει το σύστημα παραγωγής στο σύνολό του. Ο σχεδιασμός ενός Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, σύμφωνα με αυτό το Πρότυπο περιλαμβάνει τα παρακάτω βήματα:

1. Εντοπισμός των δραστηριοτήτων που επιβαρύνουν το Περιβάλλον.
2. Καθορισμός στόχων που μπορούν να μειώσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις.
3. Ποσοτικοποίηση των στόχων και ορισμός των απαραίτητων διαδικασιών που μπορούν να επιτύχουν τους στόχους που τέθηκαν. Η εφαρμογή αυτών των διαδικασιών θα πρέπει να είναι διαρκή.
4. Ελέγχεται ο βαθμός επίτευξης των στόχων σταδιακά και τηρούνται χρονοδιαγράμματα για να βρεθούν οι καθυστερήσεις και οι αδυναμίες.
5. Ελέγχεται ο βαθμός ευθύνης του προσωπικού που εκτελεί τις διαδικασίες, οι οποίοι εκπαιδεύονται κατάλληλα προκειμένου να ανταποκριθούν.
6. Γίνονται οι κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες προκειμένου να βελτιωθεί το σύστημα παραγωγής στο σύνολό του και οι επίτευξη των στόχων του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.

Επιπλέον εδώ θα πρέπει να προστεθεί ότι το ISO 14001 αποτελεί την βάση για την εφαρμογή και άλλων συστημάτων πιστοποίησης περιβαλλοντικού χαρακτήρα, όπως είναι το Κοινοτικό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS).

Τα βασικά οφέλη ενός συστήματος ISO 14001 είναι:

1. Η μείωση των περιβαλλοντικών συμβάντων (που προκαλεί αποζημίωση), μειώνει το ασφαλιστικό κόστος του οργανισμού.

2. Η συμμόρφωση στην νομοθεσία και στους περιβαλλοντικούς κανόνες, οδηγεί σε μη επιβολή προστίμων.
3. Η εξοικονόμηση πόρων (με την μείωση της κατανάλωσης) μειώνει το λειτουργικό κόστος.
4. Η εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης μειώνει την παραγωγή απορριμμάτων.
5. Η ανακύκλωση και η πώληση των σκουπιδιών σε εταιρίες ανακύκλωσης προσφέρει οικονομικό όφελος.
6. Διευκολύνει τις συνεργασίες με μεγάλους οργανισμούς- πελάτες που απαιτούν την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης. (Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα)
7. Διευκολύνει τις συνεργασίες με επενδυτές που απαιτούν την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.
8. Διευκολύνει τις εξαγωγές σε άλλες χώρες, όπου ο σεβασμός στο περιβάλλον αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την επιλογή προϊόντων από τους καταναλωτές. (Είσοδος σε νέες αγορές)
9. Ευαισθητοποιεί το εργατικό δυναμικό και του δίνει κίνητρα. (καλύτερες αποδόσεις)

Πρόγραμμα Επιχειρηματικής Υπευθυνότητας για το Περιβάλλον

Ένα Πρόγραμμα Επιχειρηματικής Υπευθυνότητας για το περιβάλλον μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες πολιτικές σε μία σειρά από θέματα, όπως:

- Δέσμευση της επιχείρησης για συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Διαρκής προσπάθεια για συνεχή μείωση όλων των μορφών ενέργειας, νερού και πρώτων υλών.
- Δημιουργία προγραμμάτων ελέγχου της κατανάλωσης ενέργειας, νερού και πρώτων υλών.
- Διαρκής ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Χρήση Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.
- Χρήση Ολοκληρωμένης Πολιτικής Προϊόντος.

- Ανάπτυξη πράσινων αγορών με την αγορά και την παραγωγή προϊόντων ή υπηρεσιών φιλικών προς το περιβάλλον.
- Χρήση Οικολογικού Σχεδιασμού.
- Μεταφορά καλών περιβαλλοντικών πρακτικών σε όλη την ιεραρχία.
- Δέσμευση για παραγωγή και χρήση ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών.
- Αντιστάθμιση των εκπομπών άνθρακα με ισοδύναμη μείωση του μέσω πχ δεντροφυτεύουν.
- Χρήση Πολιτικής Πράσινης Προμήθειας.

Κεφάλαιο 2

Ιστορική αναδρομή της ΕΚΕ

Πριν την δεκαετία του 50' η φιλανθρωπία ήταν το βασικό στοιχείο με το οποίο εκδηλωνόταν η συνήθως με την μορφή δωρεών σε διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα. Το 1953, για πρώτη φορά δημοσιεύτηκε το βιβλίο του Bowen με τίτλο "Social Responsibilities of the Businessman" και έτσι έγιναν αντιληπτές οι ευθύνες που έχουν οι επιχειρήσεις απέναντι στην κοινωνία και οι ανάγκες για την ανάμιξή τους με τα κοινωνικά ζητήματα (Murphy, 1978). Επιπλέον τότε έγινε μία μετάβαση από τον όρο της «κοινωνικής ευθύνης» στον όρο της «εταιρικής κοινωνικής ευθύνης» (Carroll, 2008) και έγιναν τα πρώτα βήματα για την μετάβαση σε μία νέα περίοδο, όπου η επιχειρηματικότητα θα είχε καθοριστικό ρόλο και παρέμβαση στο κοινωνικό περιβάλλον. Αργότερα, την δεκαετία του 60' διαφοροποιήθηκε η προσέγγιση της ΕΚΕ και διατυπώθηκε η άποψη ότι αφορά αποφάσεις και ενέργειες των επιχειρηματιών που δεν αφορούσαν τα άμεσα οικονομικά ή τεχνικά συμφέροντα των επιχειρήσεων και οργανισμών (Davis, 1960). Παρά την διαφορετική προσέγγιση, στην πράξη, κύρια μορφή έκφρασης της ΕΚΕ συνέχισε να είναι η φιλανθρωπία, η οποία απέκτησε μεγαλύτερες προεκτάσεις στο χώρο της υγείας, του πολιτισμού και των τεχνών. Την δεκαετία του 70' έγινε ένα μεγάλο βήμα στην εννοιολογική προσέγγιση της ΕΚΕ αφού για πρώτη φορά δόθηκε ο ορισμός της κοινωνικά υπεύθυνης επιχείρησης. Σύμφωνα με αυτόν τον ορισμό που έδωσε ο Johnson το 1971 «μια κοινωνικά υπεύθυνη επιχείρηση είναι αυτή, η ανώτατη διοίκηση της οποίας ισορροπεί ένα συνδυασμό διαφορετικών συμφερόντων. Η επιχείρηση δεν έχει ως μοναδικό κίνητρο την απόκτηση κερδών για τους μετόχους της, αλλά λαμβάνει υπόψη τους εργαζόμενους, τους προμηθευτές, τους εμπόρους, τις τοπικές κοινότητες και το έθνος». Αυτός ο ορισμός θεωρείται από κάποιους ερευνητές ως ο πρώτος ορισμός των «ενδιαφερόμενων μερών» ή «συμμέτοχων». Εκείνη την περίοδο ακούστηκε από τον Steiner (1971) για πρώτη φορά πως η επιχείρηση παραμένει ένας οικονομικός θεσμός, ωστόσο έχει σαν υποχρέωση να βοηθάει την κοινωνία να πετύχει τους κύριους στόχους της. Με άλλα λόγια επεσήμανε πως η κοινωνική συνεισφορά δεν είναι απλά μία φιλανθρωπία, αλλά μία υποχρέωση της επιχείρησης. Την ίδια δεκαετία ο Milton Friedman υποστήριξε από την πλευρά του πως η ΕΚΕ

είναι μονοδιάστατη και αφορά αποκλειστικά την συμμετοχή της επιχείρησης στον πλήρη και ελεύθερο ανταγωνισμό και τη λήψη μέτρων για την αποφυγή οποιασδήποτε οικονομικής εξαπάτησης. Παρά την άποψη αυτή που επηρέασε αρκετούς, εκείνη την δεκαετία εμφανίστηκαν κάποιοι νέοι όροι, όπως «κοινωνική ανταπόκριση», «εταιρική κοινωνική επίδοση» και «εταιρική κοινωνική ευθύνη». Εδώ θα πρέπει να συμπληρωθεί πως η εταιρική κοινωνική επίδοση ήταν μία κοινωνική υποχρέωση. Ήταν το μέγεθος της ανταπόκρισης στις ανάγκες της κοινωνίας και είχε κανονιστικό χαρακτήρα. Η δεκαετία του 70' ήταν η περίοδος που έγιναν έρευνες σχετικά με την ΕΚΕ, με επικρατέστερη αυτήν των Bowman και Haire. Ύστερα, την δεκαετία του 80' συνεχίστηκαν οι έρευνες και αναπτύχθηκε και η θεωρία των ενδιαφερόμενων μερών του Freeman, που αποτελεί μέχρι σήμερα την βασική συνιστώσα για την εφαρμογή προγραμμάτων ΕΚΕ. Επιπλέον οι Tuzzolino και Armandi αναφέρθηκαν στην ανάγκη ύπαρξης ενός αναλυτικού πλαισίου που να συμβάλει στη λειτουργικότητα της ΕΚΕ (Carroll, 2008). Παράλληλα έγιναν και κάποια πρώτα βήματα στις διαδικασίες και στις πολιτικές της ΕΚΕ. Το σημαντικότερο εκείνη την δεκαετία ήταν ότι το ενδιαφέρον εστιζόταν στην εμπειρική ανάλυση της ΕΚΕ και στην διερεύνηση των δυνητικών οφελών από τη διαπλοκή της επιχείρησης σε διάφορες κοινωνικές δράσεις (Carr,Hart, Mackinnon, Mackinnon, Mellinger, 2004) σε αντίθεση με πριν που εστίαζαν στον προσδιορισμό της έννοιας της ΕΚΕ. Επίσης η ΕΚΕ τότε εξεταζόταν και ως διοικητική διαδικασία (Jones, 1980) και όλο και περισσότερο γινόταν ενδιαφέρον για τις επιχειρήσεις. Την δεκαετία του 90', η ΕΚΕ απέκτησε μεγαλύτερες διαστάσεις. Πιο συγκεκριμένα, εδραιώθηκε ως πρακτική και όσο αφορά το θεωρητικό επίπεδο, περιέλαβε νέα θεωρητικά μοντέλα, όπως της εταιρικής κοινωνικής επίδοσης και της «ηθικής των επιχειρήσεων» (Carr,Hart, Mackinnon, Mackinnon, Mellinger, 2004) καθώς και εκείνη την εποχή συνδέθηκαν περισσότερες έννοιες μαζί της (λόγω της παγκοσμιοποίησης), όπως η βιωσιμότητα και ο εταιρικός πολίτης (Carroll, 2008). Επιπλέον έγιναν αρκετές έρευνες που είχαν να κάνουν με την σχέση της ΕΚΕ και της οικονομικής βιωσιμότητας (Carroll, 2008). Παράλληλα αυξήθηκαν οι παροχές προς την κοινωνία λόγω των δράσεων των πολυεθνικών επιχειρήσεων και κάνουν την εμφάνισή τους στελέχη που ασχολούνται με τις εταιρικές δωρεές, την κοινωνική ευθύνη και την διαχείριση των δημόσιων ζητημάτων (Carroll, 2008).

Ιστορική εξέλιξη της ΕΚΕ στην Ε.Ε

Η πρώτη αναφορά στην έννοια της ΕΚΕ έγινε το 1993 από τον Jacques Delors που ήταν Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής επιτροπής, ο οποίος έκανα έκκληση προς τις ευρωπαϊκές εταιρίες να λάβουν μέτρα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Η επόμενη αναφορά έγινε 7 χρόνια αργότερα, στο Ευρωπαϊκό συμβούλιο της Λισσαβόνας (Μάρτιος του 2000), όπου ζητήθηκε από τα ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να ασκήσουν κοινωνική πολιτική ως προς την απασχόληση και να τη συνδυάσουν με τη βιώσιμη ανάπτυξή τους. Το 2001 η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την Πράσινη Βίβλο με τίτλο «Προώθηση ενός Ευρωπαϊκού πλαισίου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη». Σύμφωνα με την Πράσινη Βίβλο, η ΕΚΕ θεωρείται μια πολιτική που έχει την δυνατότητα με τους κατάλληλους στόχους, διαδικασίες και επιχειρηματικά εργαλεία συμβάλει στον στόχο της στρατηγικής της Λισσαβόνας, με σκοπό να οικοδομηθεί μια δυναμική, ανταγωνιστική και βιώσιμη ευρωπαϊκή οικονομία με κύριο εφιαλτήριο τη γνώση. Επιπλέον εκτός από το Συμβούλιο της Λισσαβόνας, έγινε και το Συμβούλιο της Νίκαιας όπου εξέφρασε την ικανοποίηση του για την κοινού διακήρυξη από τα τρία βασικά όργανα της ΕΕ, δηλαδή το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, που αφορά τα ατομικά, τα πολιτικά, τα οικονομικά και τα κοινωνικά δικαιώματα της Κοινωνίας των Πολιτών, τα οποία έως τότε ήταν διατυπωμένα σε διάφορες πηγές, είτε διεθνείς, είτε ευρωπαϊκές ή εθνικές. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την επιθυμία του να τύχει ο Χάρτης της ευρύτερης δυνατής διάδοσης στους πολίτες της ένωσης. Επιπλέον η Ευρωπαϊκή Σύνοδος Κορυφής κάλεσε την Επιτροπή να διαμορφώσει τις σχέσεις μεταξύ των επιχειρήσεων με κοινωνικούς εταίρους (δηλαδή με μη κυβερνητικές οργανώσεις, φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης κ.α.) για την ενίσχυση της ΕΚΕ. Μετά την Πράσινη Βίβλο και την δημοσιοποίησή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το 2002 (Ανακοίνωση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών κοινοτήτων με τίτλο «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: Μια συνεισφορά των επιχειρήσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη») διαπίστωσε ότι χρειάζεται:

- 1) Περισσότερη συνειδητοποίηση των ωφελειών της ΕΚΕ στις επιχειρήσεις και στα κράτη.

- 2) Ανάπτυξη της ανταλλαγής ορθών πρακτικών μεταξύ των επιχειρήσεων και των κρατών- μελών.
- 3) Ενσωμάτωση των αρχών της ΕΚΕ στη γενική εκπαίδευση και στην διοίκηση των επιχειρήσεων. Επίσης τα διαρθρωτικά ταμεία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να προωθήσουν την ΕΚΕ στην κατάρτιση στον τομέα της διοίκησης και για άλλους εργαζομένους.
- 4) Ενίσχυση της διαφάνειας των πρακτικών και των εργαλείων της ΕΚΕ. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει υπάρχουν ισχυροί κώδικες δεοντολογίας και ισχυρά πρότυπα διαχείρισης. Επιπλέον θα πρέπει να γίνεται όσο το δυνατόν πιο σαφή μέτρηση των επιδόσεων, υποβολή εκθέσεων και επικύρωση των αποτελεσμάτων. Επιπροσθέτως είναι αναγκαίο για την εξέλιξη της ΕΚΕ, να γίνονται κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις.
- 5) Ενθάρρυνση των ΜΜΕ να υιοθετήσουν στρατηγικές της ΕΚΕ.

Επιπλέον στην ανακοίνωση αυτή, η επιτροπή πρότεινε την δημιουργία ενός Πολυμερούς Φόρουμ της ΕΕ για την ΕΚΕ με σκοπό:

- 1) Την προώθηση της διαφάνειας των ενεργειών για την ΕΚΕ
- 2) Την προώθηση της σύγκλησης των πρακτικών και των εργαλείων, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση της ΕΚΕ.

Έτσι το 2002 συνεστήθη το Ευρωπαϊκό Πολυμερές Φόρουμ της ΕΚΕ (European Multi-Stakeholder Forum). Το 2004 το Ευρωπαϊκό Πολυμερές Φόρουμ της ΕΚΕ οργάνωσε μια Σύσκεψη, όπου κατέληξαν σε σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με την εξέλιξη της ΕΚΕ και τέθηκαν προβληματισμοί σχετικά με την περεταίρω ανάπτυξή της. Το 2005 αναγνωρίστηκαν δύο κύριες προκλήσεις στην Αναθεωρημένη Στρατηγική της Λισσαβόνας και στο Εαρινό Συμβούλιο. Αυτές οι προκλήσεις είχαν να κάνουν με την εξασφάλιση της υπάρχουσας και της μελλοντικής κοινωνικής ευημερίας στην ΕΕ. Πιο συγκεκριμένα, επιδίωξαν να επικεντρωθούν σε δράσεις που προωθούσαν την ανάπτυξη και στην εργασία, κάτι που τώρα θεωρούμε βιώσιμη ανάπτυξη. Αυτός ο στόχος τόνιζαν πως θα μπορούσε να επιτευχθεί με επιχειρηματικές δραστηριότητες με την μορφή πρακτικών εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, προωθώντας παράλληλα την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Το 2006 δημιουργήθηκε από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (COM, 2006, 136) μια Ευρωπαϊκή Συμμαχία για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Αυτή η Συμμαχία αποτελεί μία πολιτική ομπρέλα για τις είδη υπάρχουσες αλλά και για νέες πρωτοβουλίες στον τομέα της ΕΚΕ. Έχει γενικό χαρακτήρα και καλεί τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να υποστηρίξουν την ΕΚΕ σε εθελοντική βάση. Επίσης έβαλε σαν στόχο την βιώσιμη ανάπτυξη και διατύπωσε πως η ΕΚΕ μπορεί να συνεισφέρει και στην αειφόρο ανάπτυξη. Τέλος υποσχέθηκε πως θα διασφαλίσει στενή συνεργασία με τις επιχειρήσεις, τα κράτη- μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη ώστε η Ευρώπη να γίνει Πόλος Αριστείας σε θέματα ΕΚΕ (Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο “Implementing the partnership for Growth and Jobs: Making Europe a pole of excellence on Corporate Social Responsibility, 2006).

Ιστορική εξέλιξη της ΕΚΕ στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα το πρώτο βήμα έγινε το 1997, όταν δημιουργήθηκε το Quality net με σκοπό την ευαισθητοποίηση της επιχειρηματικής κοινότητας σε τομείς όπως η ποιότητα, η Υγεία και η ασφάλεια, το περιβάλλον και η Εταιρική Κοινωνική ευθύνη. Επιπλέον δημιούργησαν μία ιστοσελίδα με σκοπό την ενημέρωση, η οποία δουλεύει μέχρι σήμερα (Μουλκιώτης Ζ., 2008). Το 2000 έγινε το μεγάλο άλμα, μέσα από συντονισμένες προσπάθειες με πρωτοβουλία 13 επιχειρήσεων σε συνεργασία με τρεις από τους μεγαλύτερους συλλογικούς επιχειρηματικούς φορείς, δημιουργήθηκε το Ελληνικό Δίκτυο για την Κοινωνική Συνοχή, που αποτελούσε μία μεγάλη καινοτομία για την Ελλάδα. Λίγους μήνες αργότερα τα μέλη του τροποποίησαν το καταστατικό και μετονομάστηκε σε Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Το Δίκτυο αυτό ξεκίνησε ως μη κερδοσκοπική εταιρία, ενώ το 2002 άλλαξε νομική μορφή και έγινε μη κερδοσκοπικό Σωματείο και έχει ως αποστολή την προαγωγή και ανάπτυξη της ιδέας της ΕΚΕ στις ελληνικές επιχειρήσεις και την ευρύτερη κοινή γνώμη. Ένας από τους βασικότερους στόχους του είναι η υποστήριξη δημιουργίας αντιστοίχων Εθνικών Δικτύων. Σήμερα αριθμεί περισσότερα από 60 μέλη και εκπροσωπεί την Ελλάδα στο αντίστοιχο ευρωπαϊκό δίκτυο CSR Europe (www.csrhellas.gr). Αργότερα το 2002 ιδρύθηκε το Ινστιτούτο Επικοινωνίας, μία αστική εταιρία, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και κάνει μία προσπάθεια για συνένωση του επαγγελματικού με τον ακαδημαϊκό χώρο της επικοινωνίας. Επιπλέον πραγματοποιεί έρευνες κοινωνικού χαρακτήρα με κύριο στόχο την διεύρυνση και την κατανόηση της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας μέσα από την ανάλυση των αξιών,

των αναγκών και του τρόπου ζωής των σημαντικότερων κοινωνικών ομάδων και ερευνά την ΕΚΕ σε σχέση με την υπεύθυνη κατανάλωση και την ΕΚΕ των ΜΜΕ. Το 2004 ιδρύθηκε το Great Place to Work Institute, ένας φορέας έρευνας και μελέτης των παραγόντων που συντελούν στην δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των εργαζομένων και της ανώτατης διοίκησης. Το 2005 ιδρύθηκε το EBEN GR (Ελληνικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικής Ηθικής), ως ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός και στόχος του είναι η προώθηση της εταιρικής ηθικής. Το 2006 δημιουργήθηκε το EuroCharity με σκοπό να προσφέρει καινοτόμες υπηρεσίες σε θέματα που σχετίζονται με την εταιρική υπευθυνότητα, την πράσινη οικονομία, την αειφόρο ανάπτυξη και την επιχειρηματική αριστεία. Το 2008 ιδρύθηκε από 31 ελληνικές επιχειρήσεις- μέλη του ΣΕΒ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών) το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στην ελληνική επιχειρηματική πραγματικότητα. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί ότι το ΣΕΒ ήταν ένα ιδρυματικό μέλος του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη. Σήμερα ολοένα αυξανόμενος αριθμός ελληνικών επιχειρήσεων εκδίδει ετήσιο κοινωνικό απολογισμό, διαθέτει κώδικες συμπεριφοράς ή δραστηριοποιείται ενεργά σε προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης και ορισμένες εξ αυτών έχουν ήδη αρχίσει να προσεγγίζουν συστηματικά τη διαχείριση της κοινωνικής τους ευθύνης, υιοθετώντας διεθνή πρότυπα οργάνωσης και συμμετέχοντας σε διεθνείς πρωτοβουλίες και δείκτες κοινωνικά υπεύθυνων επιχειρήσεων.

Εννοιολογική προσέγγιση - Ορισμοί της ΕΚΕ

Η ΕΚΕ στηρίζεται σε δύο βασικές αρχές. Η μία αρχή είναι η αρχή της φιλανθρωπίας που βασίζεται στην αρχαιότερη αντίληψη ότι τα οικονομικότερα δυνατά μέλη μιας κοινωνίας, πρέπει να βοηθάνε τα οικονομικότερα ασθενή. Από την άλλη υπάρχει και μία δεύτερη αρχή, η αρχή της διαχείρισης που βασίζεται στην ιδέα που έχουν οι επιχειρηματίες για τον εαυτό τους. Πιο συγκεκριμένα, οι επιχειρηματίες πιστεύουν πως επειδή κατέχουν και διαχειρίζονται μεγάλα ποσά και μεγάλες πηγές, πρέπει να τα χρησιμοποιούν με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι αποδοτικές, όχι μόνο για τους ίδιους, αλλά και για το κοινό καλό (Frederick, Post & Davis, K., (1992), “Business & Society – Corporate Strategy, Public Policy, Ethics”, McGraw-Hill, New York). Η εταιρική

κοινωνική ευθύνη αναφέρεται στις ενέργειες των επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο την επίλυση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων. Παρόλο που η ΕΚΕ άρχισε να απασχολεί τις οικονομικές οργανώσεις περίπου στα μέσα της δεκαετίας του 90' στην Ευρώπη και πολύ πιο πριν στις ΗΠΑ, δεν υπάρχει ένας διεθνώς αποδεκτός ορισμό για την περιγραφή της. Υπάρχουν πολλοί ορισμοί διαφορετικοί από χώρα σε χώρα, ανάλογα με την οικονομική τους ανάπτυξη, το μορφωτικό τους επίπεδο και τις προτεραιότητες που θέτει η κοινωνία. Μπορούμε να την ορίσουμε ως μια έννοια σύμφωνα με την οποία οι εταιρείες ενσωματώνουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανησυχίες στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και στην αλληλεπίδραση τους με τους ενδιαφερόμενους φορείς σε εθελοντική βάση (Corporate Social Responsibility Green Paper, 2001). Το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (Δ.Ε.Σ.Β.Α.) στο πλαίσιο διεξαγωγής έρευνας με θέμα τον προσδιορισμό του όρου της Εταιρικής Ευθύνης στο Βέλγιο και στην Ολλανδία, όρισε την ΕΚΕ ως την διαρκή δέσμευση που αναλαμβάνει μια επιχείρηση να συμπεριφέρεται ηθικά και να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη και ταυτόχρονα να βελτιώνει τόσο την ποιότητα ζωής των εργαζομένων και των οικογενειών τους, όσο και την ποιότητα ζωής της κοινωνίας. Ωστόσο αργότερα εξαιτίας των αλληλεπιδράσεων από άλλες χώρες και άλλους φορείς σε διεθνή επίπεδο, ο Δ.Ε.Σ.Β.Α. τροποποίησε τον αρχικό ορισμό οριοθετώντας την ΕΚΕ ως τη δέσμευση των επιχειρήσεων να συμβάλουν στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και σε συνεργασία με τους εργαζόμενους, τις οικογένειές τους και την κοινωνία να συμβάλλουν στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους. Κατά τον Kotler και Lee εταιρική κοινωνική ευθύνη θεωρείται μια δέσμευση για βελτίωση της ευημερίας της κοινωνίας, μέσο των προικιότικων επιχειρηματικών πρακτικών και συνεισφορών των επιχειρηματικών πηγών (Kotler και Lee, 2005) . Αρχικά οι επιχειρήσεις που λειτουργούσαν σύμφωνα με την ΕΚΕ έδιναν μεγάλη βάση στα κοινωνικά θέματα, ωστόσο μετά από μία δεκαετία έκανε την εμφάνισή της η περιβαλλοντική λογιστική και έγινε ένα σημαντικό κομμάτι της. Σύμφωνα με τον Hopkins η ΕΚΕ ασχολείται με την ηθική και υπεύθυνη συμπεριφορά της επιχείρησης, η οποία περιλαμβάνει και τις οικονομικές υποχρεώσεις έναντι των ενδιαφερόμενων μερών, όπως αυτή γίνεται αντιληπτή στις πολιτισμένες κοινωνίες (Hopkins, 2004). Τα ενδιαφερόμενα μέρη αφορούν τόσο το εσωτερικό, όσο και το εξωτερικό περιβάλλον. Ο πιο ευρύς στόχος της ΕΚΕ είναι η δημιουργία υψηλότερων επιπέδων διαβίωσης για τους ανθρώπους μέσα και έξω από την εταιρία, ενώ συντηρείται και η κερδοφορία της. Στην Ελλάδα,

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη θεωρείται η συστηματική, οργανική και εθελοντική «ενσωμάτωση» από τις εταιρίες στην επιχειρηματική τους λειτουργία δραστηριοτήτων με κοινωνική, περιβαλλοντική και πολιτιστική διάσταση, με ουσιαστική συνεισφορά προς το κοινωνικό σύνολο, σε διάδραση με όλους τους συμμετόχους (Σύμφωνα με τον ΣΕΒ). Επίσης ο όρος «Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη» έχει συνδεθεί με την έννοια της Βιώσιμης Ανάπτυξης, σύμφωνα με την οποία για να είναι μία εταιρεία βιώσιμη και ανταγωνιστική σε βάθος χρόνου πρέπει να ελαχιστοποιεί τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Επιπλέον θα πρέπει να δρα λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη την κοινωνία μέσα στην οποία ενεργοποιείται, καθώς και να λαμβάνει υπόψη τις προσδοκίες της κοινωνία για το μέλλον. Παράλληλα όμως με όλα αυτά η επιχείρηση θα πρέπει να είναι οικονομικά αποδοτική και αποτελεσματική. Με άλλα λόγια δεν θα πρέπει να ξεχνάει τον σημαντικότερο της στόχο. Τέλος, από το 2000 μέχρι σήμερα μετατοπίστηκε το ενδιαφέρον από τις θεωρητικές προσεγγίσεις γύρω από την έννοια της ΕΚΕ και δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στις εμπειρικές έρευνες γύρω από τη σημασία και τον ρόλο των ενδιαφερόμενων μερών, την ηθική των επιχειρήσεων, τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον εταιρικό πολίτη. Επιπλέον παρακολουθείται συνεχώς η εξέλιξή της και αρκετοί φορείς καταστρώνουν διάφορες στρατηγικές γύρω της.

Έννοιες που ταυτίζονται με την ΕΚΕ

Μία από τις έννοιες που συνδέεται με την ΕΚΕ είναι η **επιχειρηματική ηθική**. Η επιχειρηματική ηθική αναπτύχθηκε την δεκαετία του 80' και αφορά την μελέτη και την ανάλυση των αποφάσεων και των δράσεων των διοικητικών στελεχών που ανταποκρίνονται στην γενικότερη πολιτική, που στηρίζεται σε ηθικούς κανόνες, ηθικούς νόμους και ηθικές αξίες, αρχές και αρετές. Η επιχειρηματική ηθική επιτυγχάνεται κυρίως με την ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης και ηθικών αρχών μεταξύ της επιχείρησης, τόσο με το εσωτερικό, όσο και με το εξωτερικό περιβάλλον (Πεχλιβανίδης Γ.Π.,1999 & Cowton C.,Crisp R., 1998). Επιπλέον μία έννοια που σχετίζεται με την ΕΚΕ είναι η έννοια του **εταιρικού πολίτη**. Ως εταιρικός πολίτης θεωρείται το κοινωνικό σύνολο, δηλαδή είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη (σύμφωνα με την ΕΚΕ). Η έννοια του εταιρικού πολίτη συνεπάγεται με την ανάληψη συγκεκριμένων κριμένων δράσεων που εξασφαλίζουν τα δικαιώματα διαφόρων

ομάδων πολιτών, επηρεάζουν τις δραστηριότητες της επιχείρησης, αλλά επηρεάζονται και από αυτές. Τα δικαιώματα του εταιρικού πολίτη διακρίνονται σε κοινωνικά, τα αστικά και τα πολιτικά. Κοινωνικά δικαιώματα είναι τα δικαιώματα στην υγεία και στην περίθαλψη. Τα αστικά είναι τα δικαιώματα στην περιουσία και στην έκφραση και τα πολιτικά είναι το δικαίωμα στην συμμετοχή στα κοινά. Επίσης άλλη μία έννοια που συνδέεται αρκετά με την ΕΚΕ είναι η έννοια της **εταιρικής διακυβέρνησης**. Σύμφωνα με τον καθηγητή Σ. Μούζουλα η εταιρική διακυβέρνηση σχετίζεται με τη βελτίωση της εταιρικής διοίκησης. Εταιρική διακυβέρνηση ορίζεται ένα σύστημα ρυθμίσεων του συνόλου των σχέσεων μεταξύ των μελών του ΔΣ, της διοίκησης της επιχείρησης, των μετόχων, των εργαζομένων και όλων των τρίτων που έχουν σχέση με την εταιρία, με κύριο σκοπό την αποδοτική διαχείριση των πόρων της εταιρίας, προκειμένου να επιτευχθεί η μεγιστοποίηση της επιχείρησης, προς το συμφέρον των μετόχων και των συμμετοχών μέσα από διαφανείς διαδικασίες και πρακτικές (Μουζάλας Σ., 2003). Οι αρχές στις οποίες στηρίζεται είναι η διαφάνεια, η ευθύνη, η αμεροληψία, η τιμιότητα και η αξιοπιστία, ενώ ο τρόπος με τον οποίο θα εφαρμοστούν αυτές οι αρχές θα καθοριστεί από τους υπεύθυνους, συνήθως την διοίκηση με την έγκριση των μετόχων (Ομιλία Ιωάννη Δραπανιώτη σε ημερίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, 2004).

Κοινωνική λογιστική και λόγοι ύπαρξής της

Στις μέρες μας οι επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση προς το κράτος να καταγράφουν και να δημοσιοποιούν τις δαπάνες που γίνονται με σκοπό να την πρόληψη ή την αντικατάσταση τυχόν περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων. Ο Mathews το 1997 όρισε ότι στην έννοια της κοινωνικής λογιστικής καταγράφονται και δημοσιοποιούνται κυρίως ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα των εργαζομένων (πχ οι δαπάνες για την ασφάλειά τους) και τη συμπεριφορά της επιχείρησης απέναντι στην τοπική κοινωνία (πχ η πληρωμή φόρων). Οι κρατικοί οργανισμοί εξετάζουν τον βαθμό συμμόρφωσης προς την νομοθεσία και τις σχετικές ρυθμίσεις. Από την άλλη οι επενδυτές, οι τράπεζες και οι ασφαλιστικοί οργανισμοί ζητούν ακριβείς και αξιόπιστες οργανωτικές πληροφορίες για να μάθουν κατά πόσο ασφαλείς και κερδοφόρες είναι οι επενδύσεις τους. Παρόλα αυτά οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να καταγράφουν τις νέες ζητούμενες πληροφορίες διαμέσου

συστηματικών τεχνικών και προτύπων λογιστικής, τα οποία αποτελούν την αναπαράσταση ή την προσομοίωση της ίδιας της λειτουργίας της επιχείρησης σε στατική μορφή. Το στατικό προσομοίωμα (μοντέλο) της επιχείρησης δεν είναι άλλο από τις λογιστικές καταστάσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τα ΕΛΠ και τα ΔΛΠ και με αυτό ασχολείται η κοινωνική λογιστική, αφού οι κοινωνικές δαπάνες επηρεάζουν τις λογιστικές καταστάσεις. Όσο αφορά το άλλο κομμάτι, δηλαδή τους λόγους ύπαρξης της κοινωνικής λογιστικής σύμφωνα με τους Guthrie και Parker, σε μία θεωρία που έχουν αναπτύξει το 1990, υποστηρίζουν ότι οι λογιστικές καταστάσεις αποτελούν κοινωνικοπολιτικά και οικονομικά έντυπα και είναι εργαλεία που καταγράφουν και αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με την ιδεολογία, τα πολιτικά και θεσμικά ζητήματα, τα οποία συμβάλουν πέρα από την ενημέρωση της κοινωνίας, κυρίως στο όφελος της επιχείρησης. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος της ύπαρξης της περιβαλλοντικής και κοινωνικής λογιστικής, ωστόσο οι κάθε επιχείρηση πρέπει να ενημερώνεται σχετικά με αυτά τα ζητήματα για να γνωρίζει τις θυσίες που κάνει για την κοινωνία και τα κέρδη που έχει από αυτήν την υπόθεση, καθώς και επιβάλλεται να έχουν τις απαραίτητες γνώσεις σχετικά με τις κοινωνικές δραστηριότητές τους.

Κοινωνικό κόστος

Η κάθε χρηματική δαπάνη που επιβαρύνει το συνολικό κόστος της επιχείρησης και συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τις στρατηγικές που εφαρμόζει η επιχείρηση στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης ονομάζεται κοινωνικό κόστος. Πιο συγκεκριμένα αυτό το κόστος γίνεται για να βελτιθούν οι συνθήκες εργασίας και για να εξοφληθούν οι υποχρεώσεις απέναντι στο κράτος (φόροι, ασφαλιστικές εισφορές κ.α.). Αυτό το κόστος είναι πάρα πολύ σημαντικό για την επιχείρηση και πρέπει να γίνεται τακτικός έλεγχος, διότι θα πρέπει να γνωρίζουν τόσο το κόστος, όσο και τα αποτελέσματα αυτού του κόστους προς την κοινωνία και τους εργαζόμενους. Ο τρόπος υπολογισμού του είναι παρόμοιος με τον τρόπο υπολογισμού του περιβαλλοντικού κόστους. Επιπλέον το κοινωνικό κόστος, όπως και το περιβαλλοντικό μπορεί να πραγματοποιείται σε διαφορετική χρήση από την τρέχουσα, όμως αυτό δεν σημαίνει πως δεν θα γίνεται αντιληπτό στην τρέχουσα χρήση. Στην περίπτωση αυτή χρησιμοποιούνται οι μεταβατικοί λογαριασμοί. Εδώ θα

πρέπει να τονιστεί πως το κοινωνικό κόστος μπορεί να υπάρχει και από επενδύσεις σε πάγια και κυκλοφορούντα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των στρατηγικών της κοινωνικής διαχείρισης. Τέτοιες επενδύσεις μπορεί να γίνουν είτε για την βελτίωση της ποιότητας και την διάθεση των προϊόντων, είτε για την βελτίωση των συνθηκών εργασίας, είτε για την επένδυση σε πάγια και κυκλοφορούντα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την βελτίωση του επιπέδου ζωής της τοπικής κοινωνίας. Σε ότι αφορά τα κοινωνικά έξοδα, ταυτίζονται με την πληρωμή των φόρων κάθε χρόνο και ορίζονται ως το τμήμα του κοινωνικού κόστους που βαρύνει τα έσοδα της χρήσης. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ποιες από αυτές τις κοινωνικές δαπάνες είναι κόστος και ποιες έσοδο.

Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντος (ΟΠΠ)

Όπως είναι γνωστό, όλα τα προϊόντα και όλες οι υπηρεσίες έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις, που πηγάζουν από ένα ή από όλα τα στάδια του κύκλου παραγωγής και διάθεσής τους. Πιο συγκεκριμένα, από το στάδιο της προμήθειας, του σχεδιασμού, της κατασκευής, της συναρμολόγησης, της προώθησης, της διανομής και της πώλησης μέχρι το στάδιο της χρήσης του από τον καταναλωτή και την τελική του διάθεση ως απόβλητα. Σήμερα η κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών ανέρχονται σε μη βιώσιμα επίπεδα, αφού καταναλώνουμε αγαθά και υπηρεσίες με μη βιώσιμο ρυθμό και σοβαρές συνέπειες για το μέλλον και την ευημερία των ανθρώπων του πλανήτη. Έτσι η ΕΕ προσπαθεί μέσα από μία Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων να επιτύχει την βιώσιμη ανάπτυξη. Για να επιτύχει αυτή η ΟΠΠ τους στόχους της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εστιάζει σε δύο κύριες δράσεις:

1. Τη δημιουργία του ενδεδειγμένου κανονιστικού πλαισίου για την περιβαλλοντική βελτίωση του προϊόντος
2. Την απόδοση ιδιαίτερης σημασίας στα προϊόντα που προσφέρονται ιδιαίτερα για περιβαλλοντικές βελτιώσεις.

Σήμερα η ΕΕ προωθεί:

- Την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσα από την ανάλυση ολόκληρου του Κύκλου Ζωής.

- Την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πολιτικών μέσα από ένα ενιαίο πλαίσιο (του κύκλου ζωής).
- Την στενή συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Την ανάπτυξη «πράσινων αγορών» με την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών που είναι φιλικά προς το περιβάλλον.

Ευθύνες προς την κοινωνία

Όπως είναι γνωστό, η ΕΚΕ περιλαμβάνει κάποιες ευθύνες που κάθε επιχείρηση θα πρέπει να γνωρίζει και να λειτουργεί σύμφωνα με αυτές. Πρώτα απ' όλα έχουν ευθύνη απέναντι στο περιβάλλον. Πρέπει να λειτουργούν με γνώμονα τους κανόνες που επιβάλλει το κράτος και να κάνουν ότι μπορούν για την προστασία του. Αυτό είναι το κομμάτι της περιβαλλοντικής λογιστικής που αναλύθηκε σε αυτήν την εργασία. Επιπλέον οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αναγνωρίζουν τις ευθύνες τους απέναντι στον πολιτισμό, διότι για κάθε χώρα είναι πολύ σημαντικός και όσο αφορά την Ελλάδα, ο πολιτισμός είναι ένα από τα στοιχεία που την χαρακτηρίζει. Έτσι κάθε επιχείρηση οφείλει να σέβεται τον πολιτισμό και να μπορεί να συνεισφέρει πράγματα σε αυτόν (συνήθως μέσα από διαφημίσεις, δωρεές κλπ). Επίσης θα πρέπει να τονιστεί πως όπως όλοι οι άνθρωποι, έτσι και η επιχείρηση έχει ευθύνη προς τα ανθρώπινα δικαιώματα. Θα πρέπει να διανέμουν προϊόντα και να παρέχουν υπηρεσίες που δεν καταπατούν κάποιο ανθρώπινο δικαίωμα και να δίνουν μεγάλη προσοχή στο μάρκετινγκ. Επιπλέον δεν θα πρέπει να γίνονται διακρίσεις στις ευπαθείς ομάδες. Η στήριξή τους τόσο στην διανομή των προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, όσο και στις θέσεις εργασίας είναι κάτι αξιοθαύμαστο. Τέλος δεν νοείται επιχείρηση που να μην εξετάζει τις συνθήκες εργασίας. Πιο συγκεκριμένα όλες οι επιχειρήσεις έχουν ευθύνη σχετικά με την υγεία, την ασφάλεια στον χώρο της εργασίας και στην δίκαιη απασχόληση. Οι εργαζόμενοι πρέπει να μένουν ασφαλείς και ευχαριστημένοι. Δεν νοείται επιχείρηση που να μην αναγνωρίζει αυτές τις ευθύνες και σύμφωνα με αυτές θα πρέπει να καθορίζει τις δραστηριότητές της.

(Καρυπίδης, Σιάκα και Κώστογλου, 2011 και Takala, 2000, Somerville, 2001)

Τα ενδιαφερόμενα μέρη της ΕΚΕ

Ένας σημαντικός όρος που χρησιμοποιείται ευρέως για την ΕΚΕ είναι ο όρος «ενδιαφερόμενα μέρη» ή αλλιώς «συμμέτοχοι» (stakeholders). Τα ενδιαφερόμενα μέρη είναι μεμονωμένα άτομα, ομάδες ατόμων, οργανισμοί ή εταιρίες που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα, θετικά ή αρνητικά, από τις ενέργειες και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων. Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν το περιβάλλον (Εσωτερικό και εξωτερικό – άμεσο και έμμεσο), το οποίο αλληλοεπιδρά με την επιχείρηση και έχει ενδιαφέρον από τις δραστηριότητές της. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ή συμμέτοχοι για τις επιχειρήσεις είναι:

- 1) Οι μέτοχοι, οι επενδυτές, οι προμηθευτές, οι υπεργολάβοι, οι τράπεζες/ χρηματοδότηση/ ασφάλιση, οι επιχειρήσεις της εφοδιαστικής αλυσίδας και οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις
- 2) Οι πελάτες/ χρήστες/ καταναλωτές
- 3) Η διοίκηση και το εργασιακό περιβάλλον της επιχείρησης
- 4) Οι διεθνείς οργανισμοί και το διεθνές δίκαιο
- 5) Η τοπική και η ευρύτερη κοινωνία μαζί με τις οργανώσεις και τα σωματεία
- 6) Τα υπουργεία και γενικά ο δημόσιος και ο κρατικός τομέας, αρμόδιες αρχές, εκπρόσωποι τοπικών φορέων και τοπικής αυτοδιοίκησης
- 7) Οτιδήποτε περιλαμβάνει ο τομέας της έρευνας και της εκπαίδευσης και τα ΜΜΕ.
- 8) Οι μελλοντικές γενιές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, μπορούμε να διακρίνουμε την ΕΚΕ σε δύο διαστάσεις σύμφωνα με το περιβάλλον. Από την μία είναι η **εσωτερική διάσταση** που αφορά κυρίως τους υπαλλήλους-εργαζόμενους και συνδέονται με θέματα όπως η επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό, στην υγεία, στην ασφάλεια και στη διαχείριση της αλλαγής, ενώ οι περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές σχετίζονται κυρίως με τη διαχείριση των φυσικών πόρων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή. Ανοίγουν το δρόμο για τη διαχείριση της αλλαγής και το συνδυασμό της κοινωνικής ανάπτυξης με τη βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα. Από την άλλη υπάρχει και η **εξωτερική διάσταση** που σχετίζεται με ό,τι υπάρχει εκτός εταιρίας και αφορά ένα ευρύ σύνολο ενδιαφερομένων μερών οι οποίοι είναι όχι μόνο εργαζόμενοι και μέτοχοι αλλά και επιχειρηματικοί εταίροι, όπως οι προμηθευτές, οι καταναλωτές, οι δημόσιες αρχές και

οι Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί (ΜΚΟ) που εκπροσωπούν τις τοπικές κοινότητες ή ασχολούνται με το περιβάλλον. Όπως γίνεται αντιληπτό τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν τους βασικούς δρώντες για κάθε επιχείρηση και η πολιτική της επιχείρησης έχει αντίκτυπο πάνω τους. Έτσι μία σύγχρονη επιχείρηση θα πρέπει να ενεργεί λαμβάνοντας υπόψη ένα ευρύ φάσμα ομάδων συμμετοχών που επηρεάζουν και επηρεάζονται από τις δραστηριότητές της. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί πως υπάρχουν θεωρητικοί που διαχωρίζουν τις σχέσεις μεταξύ της επιχείρησης και των ενδιαφερόμενων μερών. Πιο συγκεκριμένα έχουν ομαδοποιήσει τις σχέσεις μεταξύ διαφορετικών ενδιαφερόμενων μερών σε πρωταρχικές και δευτερογενείς. Οι πρωταρχικές αφορούν τις σχέσεις της επιχείρησης με τους εργαζόμενους, τους επενδυτές, τους πελάτες και τους προμηθευτές, δηλαδή το εσωτερικό περιβάλλον και το άμεσο εξωτερικό περιβάλλον. Οι υπόλοιπες σχέσεις ανήκουν στις δευτερογενείς σχέσεις.

Χαρακτηριστικά της ΕΚΕ

Κύριο χαρακτηριστικό της ΕΚΕ είναι πως δεν αποτελεί ένα σύνολο "κάλων πρακτικών" ή ένα εργαλείο του σύγχρονου marketing, άλλα είναι μια "ιδεολογία" η οποία υπηρετεί διαχρονικά την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης. Με άλλα λόγια μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένας τρόπος λειτουργίας, δηλαδή η επιχείρηση μπορεί να λειτουργεί έχοντας ως στόχο την προσφορά της της κοινωνίας. Αποτελεί αξίες και αρχές μιας επιχείρησης και είναι αδιαμφισβήτητα ένα ισχυρό χαρτί στον χώρο του marketing. Επιπλέον ένα χαρακτηριστικό της ΕΚΕ είναι ότι εκφράζεται με προγράμματα, πρωτοβουλίες και καθημερινές πρακτικές εθελοντικού χαρακτήρα και δεν επιβάλλεται με νομοθετικές ρυθμίσεις. Μία επιχείρηση για να έχει το επιθυμητό αποτέλεσμα στις κοινωνικές της δραστηριότητες θα πρέπει να καταστρώσει ένα ισχυρό πλάνο που να οδηγήσει σε μία έξυπνη στρατηγική. Στόχος της ΕΚΕ θα πρέπει να είναι η βιώσιμη ανάπτυξη, με όλες τις παραμέτρους που έχει (κοινωνικές, περιβαλλοντικές, οικονομικές). Στις παραμέτρους αυτές περιλαμβάνονται τα εργασιακά και γενικότερα τα ανθρωπινά δικαιώματα, η γενικότερη οικονομική ευημερία, η αρμονική συνύπαρξη με την τοπική κοινωνία, οι σχέσεις με τους προμηθευτές, πελάτες, μετόχους, επενδυτές, ομάδες κοινοί, η περιβαλλοντική προστασία. Επιπλέον Διαμορφώνει την φιλοσοφία της επιχείρησης με αρχές και

αξίες, επηρεάζοντας την στρατηγική της, στηρίζεται στην πεποίθηση ότι η επιχείρηση οφείλει να αποτελεί ενεργό και συνειδητό μέλος της κοινωνίας. Ο τρόπος ενσωμάτωσης της ΕΚΕ διαφέρει από επιχείρηση σε επιχείρηση ανάλογα με την κοινωνική τους στρατηγική. Η επιτυχής εφαρμογή της ΕΚΕ χρειάζεται τη δέσμευση των στελεχών της ανώτατης διοίκησης, άλλα και τη μεγάλη και ένθερμη συμμετοχή όλων των εργαζόμενων και των εκπρόσωπων μιας επιχείρησης. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η συνεχής ενημέρωση, κατάρτιση και επιμόρφωση όλου του προσωπικού των επιχειρήσεων σε θέματα ΕΚΕ. Επιπροσθέτως η ΕΚΕ καλύπτει συνολικά τον τρόπο διαχείρισης των επιχειρήσεων και δεν πρέπει να προσεγγίζεται ως ένα "κόστος" που αναλαμβάνεται με αντάλλαγμα την προώθηση, απλώς και μόνο, των δημοσίων σχέσεων της κάθε επιχείρησης. Τέλος οι πρακτικές της χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και επιτρέπουν την αποτελεσματική ροή πληροφορίας. Η διαφάνεια θεωρείται το απαραίτητο "όχημα" για να εισέλθει και να εγκατασταθεί η ΕΚΕ στα θεμέλια των επιχειρήσεων.

(Καρυπίδης, Σιάκα και Κώστογλου, 2011 και Takala, 2000, Somerville, 2001)

Αιτίες και αφορμές που οδήγησαν την ΕΚΕ σε παγκόσμιο επίπεδο

Η ανάγκη για εφαρμογή της ΕΚΕ δεν προέκυψε ούτε λόγω ερευνών, αλλά ούτε λόγω της αναγκαιότητας των επιχειρήσεων. Στις αρχές της δεκαετίας του 90' προκλήθηκαν πολλά και μεγάλα σκάνδαλα από μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες. Αυτά έγιναν κυρίως για οικονομικούς λόγους και οι οικολογικές- ανθρωπιστικές οργανώσεις έκαναν τις δικές τους εκστρατείες απέναντι σε αυτές τις επιχειρήσεις. Μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- **Το ναυάγιο Exxon Valdez.** Το 1989 το βυτιοφόρο Exxon Valdez προσέκρουσε στον ύφαλο Bligh στο Prince William Sound της Αλάσκας. Διέρρευσαν περίπου 11 εκατομμύρια γαλόνια ακατέργαστου πετρελαίου σε μία περιοχή που ήταν έντονα παραγωγική. Αυτή είναι η μεγαλύτερη πετρελαιοκηλίδα που εμφανίστηκε στα Αμερικάνικα ύδατα. Αυτό ήταν άκρος καταστροφικό για την φύση και η Αλάσκα ακόμα δεν έχει αναρρώσει πλήρως από αυτήν την καταστροφή. Πολλά ζώα και πολλοί άνθρωποι έχασαν την ζωή τους. Το πετρέλαιο είχε επεκταθεί σε μια ευρεία περιοχή καλύπτοντας πάνω από 1,100 μίλια της ακτογραμμής της Αλάσκας. Η Exxon έδωσε μία τεράστια

αποζημίωση (900 εκατομμύρια ευρώ), ωστόσο αυτά δεν ήταν τίποτα μπροστά στις οικολογικές- κοινωνικές καταστροφές που προκάλεσε.

- **Το σκάνδαλο της Shell για την υπόθεση Brend Spar.** Η Brend Spar ήταν μία πλωτή πλατφόρμα άντλησης πετρελαίου. Την δεκαετία του 90' η Shell ήθελα να την βυθίσει στη Βόρεια Θάλασσα, έχοντας ως σύμμαχο τη βρετανική Κυβέρνηση του John Major που συμφώνησε μαζί της ότι η βύθιση αυτής της πλατφόρμας ήταν η καταλληλότερη λύση και διαπραγματεύτηκε μαζί της τους οικονομικούς όρους του εγχειρήματος. Η πλατφόρμα του Brend Spar ήταν μόνο μία από τις 600 περίπου εκμεταλλεύσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου στην Βόρεια θάλασσα και η βύθισή της θα μόλυνε τις θάλασσες με κάθε πλατφόρμα που θα παροπλιζόταν. Τελικά χάρη στην αντίδραση και το οικονομικό αποκλεισμό (μποϊκοτάζ) της Greenpeace και με την βοήθεια των MME η πλατφόρμα ρυμουλκήθηκε στις ακτές της Νορβηγίας και το μεγαλύτερο μέρος της αξιοποιήθηκε και τα άχρηστα τμήματά της ανακυκλώθηκαν. Αυτό δεν ήταν το μόνο σκάνδαλο της Shell, αφού από τις δραστηριότητές της επιβάρυνε σημαντικά το περιβάλλον.
- **Η επικίνδυνη παιδική φόρμουλα της Nestlé.** Η Nestlé κατηγορήθηκε από τα διεθνή δικαστήρια για παραβίαση των κανόνων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας για τον θηλασμό και λόγω της πώλησης γάλακτος σε σκόνη σε χώρες της Δυτικής Αφρικής. Εκτός από την Nestle υπήρχαν και άλλες κατασκευαστικές εταιρίες βρεφικού γάλακτος σε σκόνη που πωλούσαν σε χώρες της Δυτικής Αφρικής, ωστόσο δεν τηρούσαν τους κανόνες από τον Διεθνή Κανονισμό Αγοράς Ουσιών Βρεφικού Γάλακτος, που υιοθετήθηκε το 1982. Αρχικά η διαφημιστική τους καμπάνια θεωρήθηκε επικίνδυνη, αφού παρουσίαζε το θρεπτικό γάλα σε σκόνη πιο θρεπτικό από το μητρικό γάλα. Επιπλέον παρέλειψαν να συμπεριλάβουν στα προϊόντα τους τις κατάλληλες οδηγίες. Πιο συγκεκριμένα, οδηγίες για τα οφέλη του θηλασμού, οδηγίες για την αποθήκευση και την διατήρηση του γάλακτος σε σκόνη καθώς και τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν από λανθασμένη χρήση αυτών των προϊόντων. Αυτό στις φτωχές χώρες είναι πολύ επικίνδυνο, διότι το νερό που χρειάζεται για την παρασκευή του βρεφικού γάλακτος θα πρέπει να είναι αποστειρωμένο, αλλιώς τα βρέφη κινδυνεύουν να πάθουν σοβαρές λοιμώξεις. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον Δρ Ουότερσον, το ποσοστό

που τρέφονται με έτοιμο γάλα στις χώρες της Δυτικής Αφρικής είναι δεκαπλάσιο από το αντίστοιχο των βρεφών που τρέφονται με μητρικό. Από τότε η Nestle άλλαξε όλα αυτά και σέβεται τους κανόνες. Επιπλέον άλλο ένα μελανό σημείο συμπεριφοράς της Nestle καταγράφηκε στην Ακτή Ελεφαντοστού, χώρα που παράγεται το 40% καρπών κακάο παγκοσμίως. Εκεί μετά από ενάμιση σχεδόν αιώνα μετά από την εξάλειψη της σκλαβιάς, χιλιάδες παιδιά εξαναγκασμένα δούλευαν σε φυτείες που ο ΟΗΕ ορίζει ως δουλειά. Μετά από κινητοποιήσεις και καταγγελίες η Nestle αναγκάστηκε να δεσμευτεί και να εγγυηθεί ότι τα προϊόντα της δεν θα προέρχονται από καταναγκαστική εργασία ανηλίκων. (BBC Greek και Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων, «Αυθαιρεσίες στην πώληση βρεφικού γάλακτος», 17/01/2003)

- **Nike και παιδική εργασία.** Η γνωστή εταιρία Nike κατηγορήθηκε για καταναγκαστική εργασία και για απασχόληση παιδιών στις εγκαταστάσεις της στην Ασία. Για αποφυγή του διασυρμού του ονόματός της σε διεθνή επίπεδο, δήλωσε ότι λυπάται για τις απάνθρωπες συνθήκες εργασίας στις εγκαταστάσεις της Ασίας. (Focus, Χίλια συγγνώμη, 10/10/2005)
- **Εξόρυξη στο ορυχείο Baia mare.** Ένα ακόμη παράδειγμα έντονης ρυπογενής δραστηριότητας είναι ο κλάδος της εξόρυξης χρυσού. Οι εταιρείες που έχουν ως αντικείμενο την εξόρυξη χρυσού, έχουν ως μέθοδο εξαγωγής του πολύτιμου αυτού ορυκτού, τον εντοπισμό της υπόγειας συγκέντρωσης του ορυκτού, κι έπειτα το σκάψιμο ενός τεράστιου λάκκου που οι διαστάσεις του μπορούν να αγγίξουν το 1,5 χιλιόμετρο βάθος και τα 4 χιλιόμετρα σε πλάτος. Η συγκεκριμένη μέθοδος που χρησιμοποιείται παγκόσμια καθώς μέσω αυτής εξάγονται τα 2/3 της ποσότητας του χρυσού, έχει επιζήμιες συνέπειες για το περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα η ποσότητα στέρεων απόβλητων που εξάγουν τα ορυχεία χρυσού μπορεί να ξεπεράσει σε επικινδυνότητα και σε θέμα τοξικών ουσιών, 8 φορές τα συνολικά απόβλητα όλων των μεγαλουπόλεων στις Η.Π.Α., καθώς η περιεκτικότητά τους στα μέταλλα όπως ο υδράργυρος, το Αρσένιο και το σελήνιο είναι καταστροφική. Έκτος από την προφανέστατη ρύπανση του αέρα και της ατμόσφαιρας, τα προβλήματα που παρουσιάζονται μέσω της εξόρυξης έχουν να κάνουν και με τις συνθήκες εργασίας του ανθρωπίνου παράγοντα και πολλά ακόμα κοινωνικά θέματα που μπορούν να αγγίξουν διαστάσεις αφανισμού ολόκληρων τοπικών κοινωνιών και φυσικών

περιοχών. Επιπλέον η όλη παραγωγική διαδικασία της εξόρυξης έχει την ανάγκη τεράστιων ποσοτήτων νερού ώστε να διαχωριστεί ο χρυσός. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα μόνο η αργεντινή να καταναλώνει από 80 εκ. έως 100 εκ. λίτρα ημερησίως με αποτέλεσμα την μόλυνση θαλασσών και ποταμίων. Τρανταχτό παράδειγμα το 2000 στην Ρουμάνια, όπου 100.000 Κ. απόβλητα που περιείχαν βαρέα μέταλλα, ξεχύθηκαν στον πόταμο Δούναβη λόγω της αδυναμίας συγκράτησης αυτών από το φράγμα του ορυχείου Baia mare. Ήταν από τις μεγαλύτερες οικολογικές καταστροφές στην Ευρώπη καθώς η μόλυνση επεκτάθηκε σε Ουγγαρία και Σερβία, αφήνοντας χιλιάδες ανθρώπους χωρίς πόσιμο νερό καθώς και τόνοι νεκρών ψαριών εκβράστηκαν μιας και η συγκέντρωση των απόβλητων και ιδιαίτερα του κυανίου στο νερό, ήταν 12,6 φορές μεγαλύτερη από το επιτρεπτό όριο.

- **Το σκάνδαλο της Perrier και της Coca-Cola.** Το 1990 εντοπίστηκαν καρκινογόνα στοιχεία στα εμφιαλωμένα νερά της εταιρίας Perrier. Το 1999 η Coca-Cola απέσυρε περίπου 2,5 εκατομμύρια μπουκάλια αναψυκτικών με αφορμή τη μαζική δηλητηρίαση μαθητών δημοτικού σχολείου στη Φιλανδία.
- **ASICS, FILA και PUMA για την καταπάτηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων.** Οι εργαζόμενοι σε αυτές τις μεγάλες εταιρίες μίλησαν για την καταπάτηση των δικαιωμάτων τους και μερικά πράγματα που ανέφεραν είναι τα παρακάτω:
 - Οι εργαζόμενοι δουλεύουν υποχρεωτικές υπερωρίες. Στην ASICS οι εργαζόμενοι τους δουλεύουν υποχρεωτικές υπερωρίες 5 έως 7 ώρες την ημέρα, για να προλάβουν προθεσμίες εξαγωγών. Από την άλλη η FILA υποχρέωνε τους εργαζομένους της να δουλεύουν υπερωρίες μέχρι τα μεσάνυχτα, χωρίς προειδοποίηση.
 - Οι υπέρβαση των παραγωγικών στόχων ήταν τεράστια. Για παράδειγμα στην ASICS οι παραγωγικοί τους στόχοι διπλασιάστηκαν (από 1000 σε 2000 κομμάτια).
 - Στην FILA οι εργαζόμενοι της πληρώνουν πρόστιμο 6 δολάρια για κάθε ελαττωματικό προϊόν.
 - Στην ASICS πολλές γυναίκες εργαζόμενες αντιμετωπίζουν σεξουαλική παρενόχληση από την διοίκηση.

- Στην FILA οι εργαζόμενοι απειλήθηκαν με απόλυση διότι πήραν μέρος σε δραστηριότητες του εργατικού συνδικαλιστικού οργάνου. Από την άλλη στην PUMA δεν υπάρχει ούτε σωματείο.
- Στην PUMA γυναίκες εργάζονται μέχρι σημείου εξάντλησης, σε ορισμένες περιπτώσεις οδηγήθηκαν σε αποβολές εμβρύων.
- Στην PUMA κάνουν προσλήψεις χωρίς κανονικά συμβόλαια εργασίας.

(Φύλλα Οικολογίας, Ο Θαυμαστός κόσμος των εταιρειών αθλητικών ειδών – Διεθνή καμπάνια για σεβασμό των δικαιωμάτων των εργαζομένων, 15/08/2004, www.e-ecology.gr/DiscView.asp?mid=539&forum_id=20)

Έχουν σημειωθεί και άλλα πολλά σκάνδαλα και από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό πως η ΕΚΕ είναι απαραίτητη. Αν όλες οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούσαν την ΕΚΕ ως τρόπο λειτουργίας και αν υπήρχε μία παγκόσμια νομοθεσία που να την υποστηρίζει και να τιμωρεί όσες επιχειρήσεις δεν λειτουργούν σύμφωνα με αυτή, τότε σίγουρα δεν θα υπήρχαν τέτοια σκάνδαλα.

Οφέλη της ΕΚΕ

Τα τελευταία χρόνια η ανάπτυξη της ΕΚΕ είναι ραγδαία και έχει οφελήσει πολύ όλες τις επιχειρήσεις που δρουν σύμφωνα με αυτήν. Πρώτα από όλα η ΕΚΕ ενισχύει την φήμη των εταιριών δίνοντάς τους μεγάλη ώθηση για την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Είναι ένα σημαντικό εργαλείο για να μπορέσει η επιχείρηση να σταθεί όρθια και να διεκδικήσει το μερίδιο της στην αγορά. Όπως είναι ευρέως γνωστό υπάρχει μεγάλος ανταγωνισμός και δεν ωφελεί τις επιχειρήσεις που δεν τον αντιμετωπίζουν (Homburg, 2005). Επιπλέον είναι αδιαμφισβήτητο ότι η κάθε επιχείρηση που ακολουθεί την ΕΚΕ δίνει το καλό παράδειγμα και στις άλλες. Αυτός ο τρόπος κάνει πάντα τον κόσμο καλύτερο και αποτελεί σημαντικό κίνητρο για να ακολουθήσουν τα χνάρια της και οι άλλες επιχειρήσεις. Επομένως μετά από αυτό γίνεται αντιληπτό ότι ενισχύει και την ικανότητα προσέλκυσης, ευαισθητοποίησης και διατήρησης του προσωπικού. Η επιχείρηση με βάση την ΕΚΕ δημιουργεί καλύτερες συνθήκες εργασίας, σέβεται τον άνθρωπο σαν σύνολο και όχι απλά σαν εργαζόμενο, προμηθευτή, πελάτη ή επενδυτή και έτσι δημιουργεί μία καλύτερη και αξιόπιστη εικόνα της επιχείρησης σε αυτούς και ενισχύει το ενδιαφέρον τους

(Colqiut, 2001). Επίσης άλλος ένας λόγος που ωφέλησε την ανάπτυξη της ΕΚΕ είναι και η άνοδος του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου στις ανεπτυγμένες χώρες. Όσο υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο έχει ένας άνθρωπος, τόσο περισσότερο ωφελεί την κοινωνία με τις δραστηριότητές του. Γνωρίζοντας την μεγάλη σημασία της ΕΚΕ και φυσικά σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση και την τεχνολογική εξέλιξη, η ΕΚΕ δεν θα μπορούσε να μην γίνει τρόπος ζωής για τις περισσότερες επιχειρήσεις. Ωστόσο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη πως και το κράτος από την πλευρά του δημιούργησε ένα νομικό πλαίσιο υπέρ της ΕΚΕ που υποχρέωσε τις εταιρίες να συμμορφώνονται με αυτό και να ενημερώνονται σχετικά με τις αλλαγές του σε τομείς όπως η προστασία του περιβάλλοντος, τα εργασιακά δικαιώματα και η παροχή πληροφοριών. Τέλος ένα μεγάλο όφελος που προσφέρει στην επιχείρηση η ΕΚΕ είναι το θέμα της κοστολόγησης. Πιο συγκεκριμένα χάρη στην ΕΚΕ το λειτουργικό κόστος μειώνεται και αυτό είναι πολύ σημαντικό για την επιχείρηση. Όλοι αυτοί οι λόγοι έχουν κάνει την ΕΚΕ να αποτελεί μέρος της κάθε επιχείρησης και την έκαναν να αναπτυχθεί σε μεγάλο βαθμό.

Μειονεκτήματα της κοινωνικής ευθύνης

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η κοινωνική ευθύνη προσφέρει πολλά τόσο στην κοινωνία, όσο και στην επιχείρηση. Ωστόσο υπάρχουν και κάποια πρακτικά επιχειρήματα που βρίσκονται απέναντί της. Αυτά τα μειονεκτήματα έχουν δημιουργήσει μεγάλο πρόβλημα στην ανάπτυξη της ΕΚΕ. Πρώτιστα ο κύριος στόχος των μετόχων είναι η μεγιστοποίηση της αξίας των μετοχών τους. Οι μάνατζερ έχουν αναλάβει αυτόν τον ρόλο και η χρησιμοποίηση κεφαλαίων της επιχείρησης για την πραγματοποίηση κοινωνικών στόχων έχει τα αντίθετα αποτελέσματα και κατά συνέπεια είναι παράνομη. Επιπλέον δεν γίνεται να περάσει απαρατήρητο ότι οι κοινωνικές δαπάνες επιβαρύνουν την λειτουργία της επιχείρησης, η οποία για να ανταπεξέλθει θα πρέπει να αυξήσει τις τιμές της. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα οι καταναλωτές να επιβαρυνθούν με επιπλέον κόστος και η επιχείρηση να έρθει σε δύσκολη θέση. Επιπρόσθετα οι επικεφαλής της επιχείρησης συνήθως δεν διαθέτουν τις κατάλληλες γνώσεις για την επίτευξη των κοινωνικών στόχων, ωστόσο η πολιτεία θέτει αυτούς τους στόχους και είναι υπεύθυνη για της πράξεις τους. Αυτά τα μειονεκτήματα είναι πολύ σημαντικά και χάρη σε αυτά οι επιχειρήσεις δεν βάζουν κοινωνικούς στόχους.

Τρόποι δημοσιοποίησης δράσεων ΕΚΕ

Οι επιχειρήσεις έχουν στη διάθεσή τους πολλά μέσα για να γνωστοποιήσουν τις δράσεις τους που σχετίζονται με την ΕΚΕ. Οι τρόποι και τα μέσα δημοσιοποίησης συνήθως διαφέρουν ανάλογα με τον τομέα στον οποίο ανήκει η επιχείρηση. Οι πιο γνωστοί τρόποι γνωστοποίησης των δράσεων της ΕΚΕ είναι οι εξής:

1. Κοινωνικός απολογισμός ή έκθεση αειφορίας ή έκδοση Κοινωνικών και περιβαλλοντικών εκθέσεων

Οι επιχειρήσεις μέσα από τις εκθέσεις αυτές, παρουσιάζουν την προσέγγισή τους σχετικά με την ΕΚΕ. Πιο συγκεκριμένα αναλύουν τις δραστηριότητές της όσο αφορά τις τρεις βασικές διαστάσεις της ΕΚΕ. Επιπλέον εξαιτίας του ανταγωνισμού, πολλές επιχειρήσεις αναπτύσσουν εκθέσεις κοινωνικού απολογισμού, όπου αναπτύσσουν έναν κοινωνικό απολογισμό (η συνέχεια της περιβαλλοντικής δήλωσης).

2. Θεματικός Απολογισμός

Είναι εκθέσεις όπου οι επιχειρήσεις παρουσιάζουν την απόδοσή τους σε ένα συγκεκριμένο θέμα (πχ το περιβάλλον ή η υγεία). Επίσης οι επιχειρήσεις μπορούν να εκθέσουν ειδικά θέματα, όπου να διευκρινίζουν τις θέσεις τους σε ειδικά θέματα (πχ την στάση τους απέναντι στα περιβαλλοντικά προβλήματα)

3. Δήλωση Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

Είναι η αναφορά που κάνει μία εταιρεία σχετικά με τις πρακτικές και τις δράσεις της σε θέματα υψηλής κοινωνικής ευαισθησίας (πχ προστασία περιβάλλοντος). Οι εταιρείες που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο οφείλουν να κάνουν αναφορές κοινωνικής ευθύνης κάθε χρόνο.

4. Κώδικας Δεοντολογίας

Είναι η επίσημη διατύπωση των αξιών και επιχειρηματικών πρακτικών μια εταιρείας. Πρόκειται για την καταγραφή ελάχιστων προτύπων μαζί με την υπόσχεση τήρησης τους εκ μέρους της εταιρείας και την απαίτηση της να τηρούνται και από τους εργολάβους, τους υπεργολάβους, και τους προμηθευτές τους.

5. Χάρτα Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων

Είναι μία αυτοδέσμευση και αποτελεί δήλωση αξιών και πολιτικών, με τις οποίες αυτοδεσμεύονται οι επιχειρήσεις ως προς τις υποχρεώσεις τους, ενώ

παράλληλα διεκδικούν τα αναφαίρετα δικαιώματά τους. Με άλλα λόγια οι επιχειρήσεις ζητούν συνεργασία με την κοινωνία ώστε η επιχείρηση να αποκτήσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και η κοινωνία να ωφεληθεί.

6. Πληροφόρηση μέσω του Διαδικτύου

Η ιστοσελίδα είναι ένα ισχυρό εργαλείο επικοινωνίας με τους καταναλωτές και οι επιχειρήσεις μπορούν να δημοσιοποιήσουν τις δράσεις της σχετικά με την ΕΚΕ.

7. Διαβούλευση με διάφορους εμπλεκόμενους φορείς

Είναι ο διάλογος ανάμεσα στην επιχείρηση και στα ενδιαφερόμενα μέλη (άμεσα και έμμεσα) σχετικά με θέματα της ΕΚΕ.

8. Εσωτερική επικοινωνία

Περιλαμβάνει την επικοινωνία και την ενημέρωση με το εσωτερικό περιβάλλον σχετικά με θέματα της ΕΚΕ.

9. Πρότυπα και ετικέτες προϊόντων

Οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν διάφορα πρότυπα για να δημοσιοποιήσουν τις δράσεις τους σε θέματα της ΕΚΕ. Επίσης οι ετικέτες και η συσκευασία των προϊόντων μπορούν να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με θέματα της ΕΚΕ και έτσι να ευαισθητοποιούν τους πελάτες και τους καταναλωτές.

10. Βραβεία και εκδηλώσεις

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν ειδικές τελετές που αφορούν τόσο τα βραβεία που λαμβάνει η επιχείρηση για επιτεύγματα σε συγκεκριμένους τομείς, όσο και τα βραβεία που καθιερώνει και απονέμει η ίδια.

11. Ενέργειες μάρκετινγκ συνδεδεμένες με κοινωνικό σκοπό

Οι επιχειρήσεις δεσμεύονται να κάνουν δωρεές, να διαθέσουν οικονομικούς πόρους για αγαθοεργίες ή κοινωνικούς σκοπούς ή να δωρίσουν ένα συγκεκριμένο ποσοστό των κερδών τους σε συγκεκριμένο φιλανθρωπικό σκοπό, για ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα και ένα συγκεκριμένο προϊόν της εταιρείας.

12. Δελτία Τύπου μέσω του Διαδικτύου

Περιλαμβάνει τα δελτία τύπου που προβάλλονται από την ιστοσελίδα της επιχείρησης και μπορούν να καλύπτουν πολλά θέματα της ΕΚΕ.

Εφαρμογή της στρατηγικής ΕΚΕ

Για την εφαρμογή μίας στρατηγικής η επιχείρηση θα πρέπει να ακολουθήσει κάποια βήματα. Αρχικά θα πρέπει να καθορίσει και να σχεδιάσει την στρατηγική της ΕΚΕ (αυτή είναι η φάση του προγραμματισμού). Αργότερα θα πρέπει να περάσει στην δράση, δηλαδή στο στάδιο της ανάπτυξης και της εφαρμογής. Στην συνέχεια θα πρέπει να γίνει έλεγχος και αξιολόγηση, με σκοπό να βρεθούν προτάσεις για την βελτίωση. Η επόμενη φάση είναι μεταβατική, δηλαδή το σύστημα επιστρέφει στην αρχική φάση και ξεκινάει ένας νέος κύκλος. Παρακάτω αναφέρονται αναλυτικά τα βήματα για την εφαρμογή μίας στρατηγικής:

1) Καθορισμός στρατηγικής ΕΚΕ

- Καθορισμός πολιτικής, αντικειμενικών σκοπών, αξιών, αρχών, κωδίκων δεοντολογίας και συμπεριφοράς, προτύπων διαχείρισης για την ΕΚΕ – Ανάπτυξη ορισμού ΕΚΕ
- Σύσταση ηγετικής ομάδας ΕΚΕ
- Προσδιορισμός των πόρων που είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των στόχων της ΕΚΕ
- Επιβεβαίωση δέσμευσης ανώτατης διοίκησης για αξίες, αρχές και εφαρμογή της ΕΚΕ
- Προσδιορισμός προτεραιοτήτων, προκλήσεων και ενδιαφερόμενων μερών – Καθορισμός προγράμματος επιχειρηματικής υπευθυνότητας

2) Σχεδιασμός στρατηγικής ΕΚΕ

- Σχεδιασμός στρατηγικής βάσει της πολιτικής, των σκοπών, των αρχών, των αξιών και των κωδίκων της ΕΚΕ και προσδιορισμός επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων/ προτύπων απόδοσης
- Προσδιορισμός ρόλων ενδιαφερομένων μερών και κυρίως των εργαζομένων
- Προετοιμασία σχεδίου δέσμευσης ενδιαφερομένων μερών
- Σχεδιασμός οργανογράμματος για την υλοποίηση της ΕΚΕ με όλους τους συμμετέχοντες
- Σχεδιασμός της δομής των εκθέσεων για τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά θέματα

3) Ανάπτυξη στρατηγικής ΕΚΕ

- Χαρτογράφηση όλων των ενδιαφερόμενων μερών και διευκόλυνση του διαλόγου μαζί τους
- Δέσμευση όλων των ενδιαφερομένων μερών για ΕΚΕ
- Σχεδιασμός εκπαιδευτικού προγράμματος για την εφαρμογή της ΕΚΕ
- Ανάπτυξη διαδικασιών, εργαλείων, κωδίκων για την ΕΚΕ
- Διάλογος με τα σημαντικότερα ενδιαφερόμενα μέρη
- Ανάπτυξη συστήματος λήψης αποφάσεων και αναπροσαρμογής κατά την εφαρμογή της ΕΚΕ

4) Εφαρμογή στρατηγικής ΕΚΕ

- Εφαρμογή προγράμματος επιχειρηματικής υπευθυνότητας (πρόγραμμα ΕΚΕ)
- Σύνθεση επιτροπών και ομάδων ΕΚΕ
- Εγκατάσταση μηχανισμών για τον εντοπισμό προβληματικής συμπεριφοράς και στάσης
- Εφαρμογής σχεδίων εσωτερικής και εξωτερικής επικοινωνίας
- Δημοσιοποίηση των επιχειρηματικών αρχών της ΕΚΕ
- Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου για διαχείριση κινδύνου
- Διαδικασίες για τη σύνταξη εκθέσεων για την ΕΚΕ

5) Έλεγχος σε σχέση με την πρόοδο που επετεύχθη

- Μέτρηση αποτελεσματικότητας και σύγκριση μεταξύ αποτελεσματικών στόχων
- Σύνταξη εκθέσεων αποτελεσμάτων επί των κοινωνικών, περιβαλλοντικών και οικονομικών θεμάτων (ανησυχιών). Εκθέσεις βιωσιμότητας και αειφορίας
- Έλεγχος του συστήματος διοίκησης

6) Αξιολόγηση αποτελεσμάτων και προτάσεων βελτίωσης

- Αξιολόγηση αποτελεσμάτων για τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και οικονομικά θέματα
- Προσδιορισμός θεμάτων για βελτίωση. Απόφαση για βελτίωση σχέσεων με ενδιαφερόμενα μέρη
- Εντοπισμός σημείων για τον επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής της ΕΚΕ
- Αναθεώρηση του προγράμματος σε σημεία- κλειδιά που συμβάλλουν στην βιώσιμη ανάπτυξη και αειφορία

7) Ανατροφοδότηση

Το σύστημα επιστρέφει στη πρώτη φάση και ξεκινάει ένας νέος κύκλος

(Βαξεβανίδου Μ., 2008)

Βασικές προϋποθέσεις για την οργάνωση της επιχείρησης βάσει της ΕΚΕ

Για την οργάνωση μιας επιχείρησης με βάση την ΕΚΕ παίζει σημαντικό ρόλο:

1) Η ευαισθητοποίηση των ανθρώπινων πόρων

Η επιχείρηση για να εφαρμόσει την ΕΚΕ θα πρέπει να ενημερώσει τους εργαζομένους, οι οποίοι θα πρέπει να μπορούν να διακρίνουν το όραμα της επιχείρησης. Το όραμα θα πρέπει να είναι ορατό από όλους τους εργαζομένους και η επιχείρηση θα πρέπει να αποφύγει τους τεχνοκρατικούς όρους και να απευθυνθεί στο συναίσθημα και στο επίπεδο αντίληψης της κάθε ομάδας εργαζομένων. Επιπλέον η στρατηγική της ΕΚΕ σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επιβληθεί στους εργαζομένους, οι οποίοι θα πρέπει να την δουν ως μία εθελοντική δέσμευση και δραστηριοποίηση της εταιρίας σε θέματα κοινωνικής προσφοράς και περιβαλλοντικής προστασίας, κάτι που αντίστοιχα πρέπει να αντανακλάτε από τους εργαζομένους. Επίσης σημαντικό βήμα για την προώθηση της στρατηγικής για την ΕΚΕ είναι και η ενημέρωση για τις αλλαγές τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό περιβάλλον. Επιπλέον είναι σημαντικό η επιχείρηση να λάβει υπόψη της την οργανωσιακή κουλτούρα που έχει δημιουργηθεί στο εσωτερικό περιβάλλον με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των αλλαγών που θα επέλθουν κατά την εφαρμογή της ΕΚΕ. Τέλος η επιχείρηση θα πρέπει να ασχοληθεί και με την παρακίνηση των εργαζομένων, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες, τις αξίες, τις ευαισθησίες και τις προτεραιότητές τους και να τους εκπαιδεύσει κατάλληλα για να μπορούν να ανταποκριθούν στους νέους στόχους της επιχείρησης.

2) Ο διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη

Η επιχείρηση θα πρέπει να επικοινωνεί συστηματικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη με απώτερο σκοπό την καλύτερη κατανόηση των θεμάτων και την ανάπτυξη της κοινής προσέγγισης στην αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων και προτεραιοτήτων. Έτσι η επιχείρηση μπορεί να ανταποκριθεί σωστά στα κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα. Μέσα από αυτήν την διαδικασία η επιχείρηση μπορεί να διεκδικήσει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο μέλλον.

3) Η δέσμευση των ενδιαφερόμενων μερών

Σύμφωνα με το forum της ΕΕ, υπάρχουν 12 κρίσιμοι παράγοντες για αξιόπιστη και αποτελεσματική ΕΚΕ. Ένας από αυτούς αφορά τη δέσμευση από ανθρώπους κλειδιά των επιχειρήσεων (διευθυντές, ιδιοκτήτες, ανώτερα διοικητικά στελέχη). Ένας άλλος αφορά την δέσμευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Αυτό σημαίνει κατανόηση των θέσεών τους, καλή επικοινωνία και συζήτηση για θέματα όπου προκύπτουν διαφωνίες, εφόσον υπάρχει προθυμία για συνεργασία, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΚΕ.

(Forum για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη στην ΕΕ

<http://www.managementlogs.com/2004/07/12-critical-succes-factors-for-csr.html>,

http://ec.europa.eu/employment_social/soc-dial/csr/last_forum_complete2.pdf,

http://ec.europa.eu/employment_social/soc-dial/csr/csr2002_col_en.pdf)

4) Ο ρόλος της ηγεσίας

Όπως είναι γνωστό, ο περιστασιακός μεμονωμένων δράσεων εταιρικής φιλανθρωπίας, μπορεί να αποβεί ανούσιος και να οδηγήσει σε περιττές δαπάνες τον οργανισμό. Για αυτό, και για να επιτύχει την εφαρμογή της η ΕΚΕ, απαιτείται η συμβολή και η δέσμευση της ηγεσίας. Οι ηγεσίες θα πρέπει να βρίσκονται μπροστά και να δίνουν το χαρισματικό παράδειγμα.

Κεφαλαίο 3

Περιβαλλοντική λογιστική στρατηγικού και χρηματοοικονομικού σχεδιασμού

Η περιβαλλοντική λογιστική στον στρατηγικό σχεδιασμό της επιχείρησης έχει ζωτικής σημασίας συμβολή. Ο χαρακτηρισμός που μπορεί να δοθεί σε αυτή τη κατηγορία της λογιστικής επιστήμης, που έχει να κάνει με στοιχεία που αφορούν το περιβάλλον, είναι η διαδικασία της μετάφρασης, δηλαδή όλες εκείνες οι απαραίτητες πληροφορίες που συλλέγονται καθημερινός στη δραστηριότητες μιας επιχείρησης, να μεταφράζονται στη γλώσσά της συμβατικής λογιστικής. Η επίδραση της παραπάνω μετάφρασης μέσω της λογιστικής, αποτελεί ένα τεράστιο εργαλείο για την περιβαλλοντική πολιτική της επιχείρησης, καθώς κι όχι μόνο για αυτήν, όμως το συγκεκριμένο εργαλείο εδώ και πολλές δεκαετίες θέτει τις αρχές πολιτικής του περιβάλλοντος που θεσπίζονται από αποφάσεις κρατών. Πιο συγκεκριμένα η περιβαλλοντική πολιτική σύμφωνα με τους Edwards P., Birkin K.F. και Woodward (2002), μπορεί να εφαρμοστεί σε μια επιχείρηση εθελοντικά από την ίδια την επιχείρηση ή να εφαρμοστεί αυτόνομα απλά τηρώντας τους νομούς περιβαλλοντικής πολιτικής, που θεσπίζονται από τα κράτη. Έτσι λοιπόν, η περιβαλλοντική πολιτική περιέχει δυο κατηγορίες, την δημόσια αειφόρο περιβαλλοντική πολιτική και τις στρατηγικές που με πρωτοβουλία τους θέτουν σε εφαρμογή οι επιχειρήσεις (Εθελοντική περιβαλλοντική πολιτική).

Δημόσια αειφόρος περιβαλλοντική πολιτική

Οι δημοσιές αρχές τα τελευταία χρονιά έχουν δώσει έμφαση στην περιβαλλοντική πολιτική των επιχειρήσεων. Ο κύριος σκοπός της εφαρμογής μιας τέτοιας πολιτικής είναι οι περιβαλλοντικές μεταβολές να έχουν το μικρότερο δυνατό κοινωνικό κόστος. Επίσης σημαντικό είναι να τονιστεί πως το κόστος της εφαρμογής και διαχείρισης μιας τέτοιας αειφόρου στρατηγικής από επιχείρησης, θα πρέπει να μην είναι μεγαλύτερο από το όφελος που θα υπάρξει συνολικά, χρηματοοικονομικά και κοινωνικά (Requate και Unold, 2002). Η επιβολή της περιβαλλοντικής πολιτικής από τα κράτη μπορεί να συμβεί έμμεσα ή άμεσα ή ακόμα και συνδυάστηκα, κυρίως

με την θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων. Την δημόσια αειφόρο πολιτική μπορούμε να την διαχωρίσουμε σε δυο κατηγορίες σύμφωνα με τον τρόπο και το περιεχόμενο επιβολής τους. Η πρώτη κατηγορία, που κυριάρχησε στις αρχές του 70 είναι αυστηρή και επιβλητική νομοθετική παρέμβαση του κράτους-“επιτηρητή” με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις προς την επιχείρηση, με στόχο να μειώσει δραστικά τις λάθος στρατηγικές που κρίνονται ζημιογενείς για το περιβάλλον και να θέσει νέα πεδία εφαρμογής μιας ορθότερης πολιτικής, για την κοινωνία αλλά και για την ίδια την επιχείρηση. Από την άλλη πλευρά, η δεύτερη και πιο επίκαιρη κατηγορία δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής περιλαμβάνει οικονομικά μέτρα και περιβαλλοντικά εργαλεία που θα προσανατολίσουν τις επιχειρήσεις να ακολουθήσουν αποτελεσματικά περιβαλλοντικές πολιτικές, εκμεταλλευόμενες τις διευκολύνσεις που παρέχει το νομοθετικό πλαίσιο.

1) Έλεγχος και επίδραση στον επιχειρησιακό στρατηγικό σχεδιασμό

Η πρώτη κατηγορία της περιβαλλοντικής πολιτικής του κράτους, έχει ως κυρία αναφορά την θέσπιση ορίων σε επιχειρήσεις που δεν συμβαδίζουν με περιβαλλοντικές στρατηγικές καθώς και γενικότερα το νομοθετικό πλαίσιο που πρέπει κάθε επιχείρηση να έχει υπόψη της, σε οποιονδήποτε σχεδιασμό στρατηγικής και παραγωγικής διαδικασίας. Πιο συγκεκριμένα οι διοικητικές ρυθμίσεις και οι νομοί μιας πολιτικής για το περιβάλλον εμφανίζονται για να προστάσουν το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον περιορίζοντας τα όποια προβλήματα. Πράγμα που στη διεθνή βιβλιογραφία μπορεί να αποτυπωθεί ως κοινωνικό-περιβαλλοντική νομοθεσία. Σημαντική κατηγορία περιβαλλοντικά πρότυπα. Στόχος των κρατικών περιβαλλοντικών ρυθμίσεων είναι να προσδιορίσουν τα περιβαλλοντικά πρότυπα αειφορίας που μια επιχείρηση μπορεί να ακολουθήσει. Όμως όπως είναι φανερό ο κρατικός τομέας δεν είναι δυνατόν να καθορίσει με πλήρης ακρίβεια τα όρια στο κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα πράγμα που σημαίνει ότι δεν κυριαρχεί στις επιχειρήσεις κάποια συγκεκριμένη μεθοδολογία τήρησης περιβαλλοντικών συστημάτων. Επιπλέον δεδομένη είναι η υποχρέωση εκπλήρωσης των νομικών υποχρεώσεων, κάποιων εκ των οποίων κρίνονται ιδιαίτερα αυστηρές. Ένα τέτοιο τρανταχτό παράδειγμα είναι το όριο εκπομπών ρύπων που δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να υπερéβη η παραγωγική διαδικασία ενός οργανισμού διότι προβάλλονται κυρώσεις. Εκ των πραγμάτων ένας οργανισμός ωθείτε στο να επιλέξει

μια σαφέστατη απόφαση, είτε να εφαρμοστεί στην περιβαλλοντική και κοινωνική διαχείριση με εφαρμογή περιβαλλοντικής πολιτικής, είτε να μην συμπεριλάβει στην λειτουργία του περιβαλλοντικές στρατηγικές και να επωμιστεί τις επιπτώσεις καταβολής πρόστιμων που βασίζεται στην αρχή του «όποιος ρυπαίνει πληρώνει».

2) Θετικό πρόσημο εντολών και ελέγχων του κράτους

Σύμφωνα με την θεωρία του διπλού οφέλους (win-win theory) η οποία υποστηρίζεται από τους Van der Linder και Porter (1995), η περιβαλλοντική στρατηγική και διαχείριση μέσα σε έναν οργανισμού οδηγεί σε θετικά αποτελέσματα όσον αφορά το κέρδος της επιχείρησης αλλά και της κοινωνίας. Βάση της συγκεκριμένης θεωρίας η επιχείρηση επιτυγχάνει να μειώσει το κόστος παράγωγης, εφαρμόζοντας νέες πράσινες τεχνικές στη λειτουργία της, αλλά και μια συνοδευόμενη μείωση του συνολικού κόστους, καθώς με σωστή περιβαλλοντική πολιτική δεν ξεφεύγει από το νομικό πλαίσιο λειτουργίας και αυτό συνεπάγεται πως δεν θα υποστεί κάποιο πρόστιμο. Επιπρόσθετος η δεύτερη θετική πλευρά, έχει να κάνει με τον σκοπό εφαρμογής περιβαλλοντικών πολιτικών, ο οποίος είναι η προστασία του περιβάλλοντος και της κοινωνίας. Ο εύκαμπτος παραπάνω συνδυασμός, δίνει στην επιχείρηση πολλές δυνατότητες εξέλιξης, καθώς και διατήρησης της περιβαλλοντικής ισορροπίας με αποτελεσματικό τρόπο.

3) Αρνητικές επιπτώσεις εντολών και ελέγχων του κράτους

Η πλευρά που υποστηρίζει τις αρνητικές πτυχές επέμβασης του κράτους μέσω νομοθετικού πλαισίου, στη λειτουργία μιας επιχείρησης με στόχο τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, περιέχει δύο κατηγορίες. Η πρώτη έχει να κάνει με την αύξηση του κόστους λειτουργίας και παράγωγης των επιχειρήσεων, που βάση των νομοθετικών θεσπίσεων θα πρέπει να λάβουν μέτρα αντιρρύπανσης. Όπως είναι φανερό το αναλογιζόμενο κόστος που πρέπει να δαπανήσουν οι επιχειρήσεις για μια λιγότερο επιβαρύν παραγωγική διαδικασία προς το περιβάλλον, μπορεί να μειώσει την ανταγωνιστικότητα και το κέρδος τους. Η δεύτερη κατηγορία με τις αρνητικές πτυχές περιέχει τους νέους ορούς εμπορίου μεταξύ κρατών και την νέα τάση μετεγκατάστασης της παράγωγης σε άλλες χώρες. Η παγκόσμια προσπάθεια των κρατών να οριοθετήσουν το ζήτημα της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, άλλαξε ριζικά τους ορούς του διεθνούς εμπορίου και κατά συνέπεια των εξαγωγών. Επιπλέον η συγκεκριμένη τάση δεν έχει επιρροή μόνο στις πώλησης, αλλά και στο κόστος, μιας

και η διαφορά στα όρια νομοθέτησης διαφέρει από χώρα σε χώρα. Αποτέλεσμα αυτού, είναι η μετεγκατάσταση των επιχειρήσεων σε χώρες με ένα λιγότερο αυστηρό νομοθετικά περιβαλλοντικό χαρακτήρα, ούτως ώστε να επωφεληθούν τη χαλαρότητα του νομοθετικού πλαισίου.

Οικονομικά και περιβαλλοντικά εργαλεία προς τις επιχειρήσεις

Η επομένη κατηγορία ώθησης της περιβαλλοντικής ιδέας και πολιτικής στις επιχειρήσεις από το κράτος, είναι μια πιο επίκαιρη και εφαρμόσιμη μέθοδος. Οι κύριοι πυλώνες της συγκεκριμένης περιβαλλοντικής μεθόδου, είναι το σύστημα της αγοράς και ο μηχανισμός των τιμών, μιας και η ουσία της είναι τα οικονομικά μέτρα. Σύμφωνα με τα συγκεκριμένα οικονομικά εργαλεία και μέτρα επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερα η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, τα μέτρα προήλθαν από τα θεμέλια της πολιτικής ελέγχου, την όποια κάθε κράτος χρησιμοποιούσε για να επιβληθεί και να χρεώσει όσους ζημιώνουν το περιβάλλον. Τα κυριότερα οικονομικά εργαλεία και μέτρα είναι οι φόροι και οι επιδοτήσεις, η μέθοδος της εγγυοδοσίας και ο καθορισμός των άδειων ρύπανσης. Τα παραπάνω εργαλεία έχουν καθοριστική επιρροή στην διάθρωση των χρηματοοικονομικών κεφαλαίων μιας επιχείρησης, επηρεάζοντας ταυτόχρονα ολόκληρη την οργάνωση και δομή της. Αποτέλεσμα των οικονομικών μέτρων και εργαλείων είναι η δημιουργία μιας τάσης για εναρμόνιση τεχνικών στρατηγικών για ορθή αειφόρο διαχείριση. Πρωτίστως έχοντας υπόψη τα οικονομικά και νομικά πλαίσια και έπειτα πως η όλη διαδικασία εφαρμογής της στρατηγικής θα αποβλέπει στο να έχει μικρότερο κόστος, απ το κόστος που θα υποστεί στη δεύτερη περίπτωση, στο να μην ακολουθήσει περιβαλλοντική πολιτική. Οι λόγοι που οδήγησαν στην χρήση των παραπάνω μέτρων και εργαλείων είναι ότι η εφαρμογή τους κρίνεται αποτελεσματικότερη σε σχέση με τον έλεγχο και την παρακολούθηση που ασκούσε το κράτος. Αυτή η μέθοδος συμβάλει καλύτερα στην οικονομική αποτελεσματικότητα και συνάμα στην περιβαλλοντική σταθερότητα. Επιπλέον ένας ακόμα λόγος που κατατάσσουν την μέθοδο των εργαλείων και μέτρων του κράτους προτιμότερη, είναι η παγκόσμια ισχύεις των μηχανισμών τιμής και αγοράς.

Κρατικοί φόροι

Ένα από τα κυριότερα εργαλεία που έχει στη διάθεση του το κράτος για να χρησιμοποιήσει στην προσπάθεια αειφόρου πολιτικής, είναι οι οικονομικοί φόροι. Οι φόροι αυτής της κατηγορίας επιβάλλονται με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη στο τρισδιάστατο σύστημα (οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό περιβάλλον) και αποτελούν ένα από τα διαχρονικότερα κρατικά μέτρα. Οι φόροι στην λειτουργία των επιχειρήσεων έχουν μέγιστη επιρροή στην βιωσιμότητα τους, οικονομικά κυρίως, μιας και έχουν καθοριστικό ρολό στα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα (αρνητικοί φόροι). Είναι ολοφάνερο, πως ενδεχόμενες μεταβολές στο φορολογικό πλαίσιο θα συνοδευτούν από αλλαγές στον στρατηγικό τομέα μιας επιχείρησης. Έτσι λοιπόν, οι φόροι που καθορίζει το κράτος παρέχουν ισχυρή δύναμη επιβολής του στις επιχειρησιακές στρατηγικές, θέτοντας κατευθύνσεις που κρίνονται απαραίτητες για την εκπλήρωση οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών σκοπών. Το ενδιαφέρον μιας επένδυσης σχετίζεται άμεσα με το φορολογικό καθεστώς που εμπεριέχετε, καθώς μικρότερος φόρος σημαίνει ταυτόχρονα μεγαλύτερο κίνητρο για επένδυση. Σε αυτήν την περίπτωση το κράτος μπορεί είτε να αύξηση την έλευση επενδύσεων μειώνοντας τους φόρους, είτε να μειώσει το ενδιαφέρον για επένδυση αυξάνοντας τους φόρους. Πιο συγκεκριμένα, οι μειωμένοι φόροι εμφανίζονται σε περιπτώσεις όπου γίνεται μια επένδυση που έχει σκοπό την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, π.χ. στην κατανάλωση ενέργειας. Και οι αυξημένοι φόροι εμφανίζονται σε επιχειρήσεις όπου δεν γίνονται προσπάθειες αποκατάστασης της περιβαλλοντικής υποβάθμισης ή χειρότερα η λειτουργία των συγκεκριμένων επιχειρήσεων, έχει δυσάρεστες επιπτώσεις για το περιβάλλον και την κοινωνία (καπνοβιομηχανίες, βιομηχανίες αλκοόλ).

Επιχορηγήσεις-Επιδότησεις

Έκτος απ το μέτρο των φορών ένα ακόμη όπλο δράσης στην φαρέτρα του κράτους είναι εκείνο των επιδοτήσεων. Οι κρατικές επιχορηγήσεις-επιδότησεις μπορούν να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων για την εναρμόνιση στην περιβαλλοντική πολιτική. Οι επιδοτήσεις δίνονται από το κράτος στις επιχειρήσεις με σκοπό την καλύτερη διαχείριση της περιβαλλοντικής στρατηγικής και την επίτευξη

της αειφόρου ανάπτυξης. Αποτελούν ένα ελκυστικό χρηματικό κεφάλαιο, που εφόσον εκπληρώνονται οι σκοποί και τηρούνται οι προϋποθέσεις που απαιτούνται, μπορούν να εισπράξουν οι επιχειρήσεις βελτιώνοντας τα χρηματοοικονομικά τους στοιχεία. Πιο συγκεκριμένα οι λόγοι που μπορεί μια επιχείρηση να επιδοτηθεί απ το κράτος έχουν να κάνουν κυρίως με την αλλαγή των τεχνικών μεθόδων τους επιλέγοντας μορφές πράσινης τεχνολογίας. Επίσης πολλές επενδύσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν με τη μορφή της κρατικής επιδότησης, όπως η επιλογή οικολογικών μορφών ενέργειας στη παραγωγική και λειτουργική διαδικασία, μειώνοντας κατά μεγάλο ποσοστό το κόστος επένδυσης. Επιπλέον για τη μετάβαση στην περιβαλλοντική στρατηγική επιδοτούνται ορισμένα δάνεια για αγορά νέου εξοπλισμού στα πλαίσια αειφόρου πολιτικής. Αυτή η μορφή κρατικής επιδότησης που μπορεί ενδεχομένως να έλαβε η επιχείρηση, μπορεί να έχει τη μορφή ενός χαμηλότερου δανειακού επιτοκίου ή να την μετατροπή των δανειακών υποχρεώσεων με πολύ ευνοϊκότερους ορους. Τέλος επιδότησης μπορούν να δοθούν σαν επιβράβευση σε μια επιχείρηση που πτυχώνει τους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς στόχους ή ακόμα σαν κονδύλια για την εκπαίδευση προσωπικού της επιχείρησης με στόχο τον περιβαλλοντικό προσανατολισμό.

Η διαδικασία της εγγυοδοσίας

Η συγκεκριμένη μέθοδος χρησιμοποιείται από επιχειρήσεις που μέσω της πώλησης ενός παραγόμενου αγαθού, δεσμεύουν το καταναλωτικό κοινό να επιστρέψει την συσκευασία του προϊόντος στις περισσότερες των περιπτώσεων, επιστρέφοντας τους ένα χρηματικό πόσο το οποίο είχαν επιβαρυνθεί οι αγοραστές του. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία αυτή, αυξάνει την τιμή του προϊόντος, η οποία αύξηση αποτελεί την εγγύηση που δεσμεύει τον καταναλωτή να επιστρέψει τα υπολειμματικά υλικά του προϊόντος, αμέσως μετά την χρήση του (μπαταρίες, φιάλες υγραερίων και αλκοόλ). Έπειτα η επιχείρηση στην όποια επιστρέφονται τα συγκεκριμένα υλικά τα επαναπροωθεί στην αγορά με μετασχηματισμό στην παραγωγική της διαδικασία ή τα ανακυκλώνει, θέτοντας σε εφαρμογή την ουσία των περιβαλλοντικών στρατηγικών.

Άδειες ρύπων

Ένα από τα διεθνώς θεσπισμένα περιβαλλοντικά όρια που έχουν τεράστιο ρολό στην στρατηγική σχεδίαση και την χρηματοοικονομική διάρθρωση των επιχειρήσεων είναι οι άδειες ρύπων. Η μέθοδος των άδειων ρύπανσης έχει ως στόχο την μείωση των εκπομπών ρύπων, όπου το κράτος μέσω συγκεκριμένων κριτηρίων, παρέχει μια ποσότητα άδειων ρύπανσης σε κάθε επιχείρηση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Θέτοντας ένα όριο που θα πρέπει να λαμβάνεται ως ανυπέρβλητο από την επιχείρηση, διότι η υπέρβαση του εάν γίνει αντιληπτή, συνοδεύεται από πρόστιμα και κυρώσεις (Grinnell και Hunt, 2002) . Πιο συγκεκριμένα η διαδικασία των άδειων ρύπων ξεκινά με την εύρεση του ολικού ορίου ρύπων που μπορεί να υπάρχει σε κάθε κλάδο παράγωγης ή σε όλη την οικονομία μιας χώρας για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η παραπάνω συνολική ποσότητα, μοιράζεται από το κράτος ή από άλλους αρμόδιους φορείς στις επιχειρήσεις, με τις "άδειες ρύπων", οι οποίες χορηγούνται με βάση τα κριτήρια και τις κατηγορίες στα όποια τοποθετείται η κάθε επιχείρηση (το μέγεθος, τον κλάδο, το όφελος αποφυγής ρύπων, το οριακό κόστος, την συμπεριφορά κλπ.). Με αλλά λόγια, το κράτος με τη χορήγηση των παραπάνω άδειων συντελεί στην αύξηση της χρηματοοικονομικής θέσης της επιχείρησης για την συγκεκριμένη χρήση (Gibson 1996). Κύρια έμφαση στις άδειες ρύπων πρέπει να δοθεί στην εμπορευσιμότητα τους, καθώς αν μια επιχείρηση έχει μεριμνήσει για τις εκπομπές ρύπων που παράγει και έχει ένα μαξιλάρι ασφάλειας, μπορεί να εκμεταλλευτεί τα εναπομένοντα δικαιώματα ρύπων με πώληση αυτών, σε άλλες επιχειρήσεις. Επιπλέον, ακόμα κι εάν δεν μπει στη διαδικασία πώλησης των δικαιωμάτων ρύπανσης που δεν χρησιμοποίησε, η επιχείρηση με την επιστροφή των υπολειπόμενων αδειών στο κράτος, κατά τέλος της χρήσης μπορεί να έχει ορισμένες φορολογικές ελαφρύνσεις ή επιβραβεύσεις σύμφωνα με τη νομοθεσία του κάθε κράτους. Ως εκ του αποτελέσματος συνεπάγεται πως οι άδειες ρύπανσης έχουν ουσιαστικό ρόλο στις περιβαλλοντικές πολιτικές ή γενικά σε κάθε επιχειρησιακή στρατηγική, δίνοντας δύο επιλογές. Η πρώτη επιλογή μιας επιχείρησης, έχει να κάνει με την περίπτωση που δεν επιζητεί το κράτος, η όποια είναι η υπέρβαση του ορίου ρύπανσης. Σύμφωνα με αυτή συγκρίνονται τα οριακά κόστη μεταξύ εφαρμογής της περιβαλλοντικής στρατηγικής και πληρωμής πρόστιμων για την παραπάνω ποσότητα εκπομπής ρύπων. Εφόσον το κόστος υπέρβασης των ρύπων είναι μικρότερο από το κέρδος των πωλήσεων ή της επένδυσης σε πράσινο εξοπλισμό, συνεχίζει την

παραγωγική της διαδικασία, φοβούμενη μείωση της παραγωγικότητας. Δηλαδή στην πρώτη περίπτωση συγκρίνεται η χάραξη πορείας περιβαλλοντικής στρατηγικής, συνοδευόμενη με τον νέο εξοπλισμό που αναγκαία θα υπάρξει στην παραγωγική διαδικασία για μείωση ρύπων, με την περίπτωση που θα υποστεί κύρωση για την επιπλέον ρύπανση που προκαλείτε περά των ορίων του νομού. Από την άλλη πλευρά η δεύτερη επιλογή, αποτελεί τον δρόμο που επιζητεί το κράτος, κι έχει να κάνει με την εναρμόνιση στην περιβαλλοντική πολιτική, με επένδυση σε νέο εξοπλισμό μείωσης ρύπων. Σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν δυο οφέλη για την επιχείρηση, το πρώτο έχει να κάνει με την απαλλαγή από κάθε είδους πρόστιμο ρύπων και επιπλέον την εμπορευσιμότητα των περισσευούμενων αδειών ρύπανσης. Σε αυτή την επιλογή η επιχείρηση διαχειρίζεται προς όφελος της τα δικαιώματα που χορήγει το κράτος, αποκομίζοντας κέρδη με την μεταβίβαση άδειων ρύπων στην αγορά δικαιωμάτων ρύπανσης.

Σημαντικοί μηχανισμοί που αφορούν το σύστημα εμπορίας ρύπων:

- **Flexible mechanisms:** Είναι ελαστικοί μηχανισμοί του Κιότο που αποτελούνται από τους τρεις μηχανισμούς (CDM, JI , EMISSION TRADING).
- **Carbon Emission Reduction Target (CERT):** Είναι ο στόχος μείωσης των εκπομπών κάθε κράτους- μέλους ή μη.
- **JI:(Joint Implementation):** Είναι ένας μηχανισμός του Κιότο παρόμοιος με τον CDM. Η διαφορά τους είναι ότι το JI απευθύνεται στην προώθηση διαδικασιών μεταξύ χωρών που έχουν υπογράψει την συνθήκη του Κιότο ενώ το CDM αφορά χώρες και μέλη του Πρωτοκόλλου και των αναπτυσσόμενων χωρών.

Σημαντικοί φορείς που αφορούν το σύστημα εμπορίας ρύπων:

Eu TS: Είναι η Ευρωπαϊκή Σκηνή Εμπορίας Ρυπογόνων αερίων του Θερμοκηπίου.

The Gold Standard Foundation: Είναι φορέας της πιστοποίησης για τα έργα που θα ενταχθούν υπό την αιγίδα του CDM. Η πιστοποίηση αυτή είναι πολύ σημαντική για την διασφάλιση της αντικειμενικότητας και της ορθής λειτουργίας των έργων που καταχωρούνται στο CDM από την στιγμή που το Gold Standard αποτελεί ανεξάρτητο φορέα χωρίς να έχει οικονομική και διοικητική σχέση με το CDM και το UFFCC.

UNFFC (United National Front for Change): Είναι το Ενωμένο Ευρωπαϊκό Μέτωπο για την Προστασία του Περιβάλλοντος.

Η θέση της Ελλάδας στο εμπόριο αδειών ρύπανσης

Η Ελλάδα υπέγραψε το Πρωτόκολλο τον Απρίλιο του 1998, το οποίο κυρώθηκε τον Μάιο του 2002. Έτσι είχε την υποχρέωση να μειώσει τις εκπομπές κατά 8% κατά την περίοδο 2008-2012, σε σύγκριση με τις εκπομπές του 1990. Αυτός ήταν ένας κοινός στόχος όλης της Ευρωπαϊκής κοινότητας και έτσι η χώρα μας έπρεπε να περιορίσει την αύξηση των εκπομπών της στο 25% για το συγκεκριμένο διάστημα. Για να επιτευχθεί αυτό, η Ελλάδα εφάρμοσε το Εθνικό Πρόγραμμα μείωσης εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου για την περίοδο 2000-2010. Παρά την μεγάλη προσπάθεια, η Ελλάδα δεν κατάφερε να πετύχει τον στόχο της και έτσι οδηγήθηκε στην εξαίρεση της από τις Ευρωπαϊκές αγορές Ρύπων μέχρι το 2013. Ωστόσο θα επανεξεργαστεί η δυνατότητα να ξαναμπεί σε περίπτωση που ανταπεξέλθει στον στόχο του 20% μέχρι το 2020 και αποδείξει ότι διαθέτει αξιόπιστο σύστημα μέτρησης των ρύπων από την βιομηχανία. Όπως γίνεται αντιληπτό, είναι πολύ μικρές οι πιθανότητες να εισέλθει μία Ελληνική επιχείρηση στο Ευρωπαϊκό Εμπόριο Ρύπων. Τόσο ο αποκλεισμός αυτός, όσο και η οικονομική κατάσταση της Ελλάδας, μειώνει κατά πολύ αυτές τις πιθανότητες. Επιπλέον η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις ελληνικές επιχειρήσεις είναι τεράστια και η έλλειψη των κατευθυντήριων μηχανισμών, της προκείμενης νομοθεσίας, των φορέων και του προσωπικού που θα βοηθήσουν αποκλειστικά στην εγκατάσταση και ορθή λειτουργία επιχειρήσεων που θα ασχοληθούν με το Εμπόριο Ρύπων, δεν επαρκούν. Τέλος θα πρέπει να προστεθεί ότι η Ελλάδα βρίσκεται πολύ μακριά από την πραγματοποίηση του στόχου της (επίτευξη μείωσης 20% των εκπομπών) μέχρι το 2020.

Εθελοντική Αγορά (Voluntary market)

Η εθελοντική αγορά ασχολείται με αγοροπωλησίες VERs από πλευρές που δεν ενδιαφέρονται κυρίως για την επίτευξη των στόχων που έχουν να κάνουν με την μείωση των εκπομπών της κάθε χώρας-κράτους, αλλά μόνο για την εμπορική διαχείριση των μονάδων ρύπων. Η εθελοντική αγορά έχει ως κύριο φορέα το VCS (Voluntary Carbon Standard), ο οποίος κατευθύνεται σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Ένωση και σύμφωνα με τα εθελοντικά προγράμματα μείωσης ρύπων της. Η

δυνατότητα αξιοποίησης των έργων ΑΠΕ για την απόκτηση επιπλέον πόρων είναι αδιαμφισβήτητα τεράστια χάρη στο VCS. Αυτό οφείλεται:

- 1) Στην άμεση επιβράβευση των μειούμενων μονάδων με VCUs.
- 2) Στη δυνατότητα απόκτησης των μονάδων συναλλαγής χωρίς την μακροχρόνια και πολυέξοδη διαδικασία της καταχώρησης του έργου στο CDM.
- 3) Στη δυνατότητα απόκτησης και διατήρησης πολλαπλών λογαριασμών.
- 4) Στην δυνατότητα που δίνεται στους επενδυτές να αποκτούν, να διατηρούν και να εμπορεύονται τις μονάδες μείωσης μεταξύ των διαφορετικών μητρώων του VCS (κάθε μονάδα έχει ξεχωριστό αριθμό).

Κοινωνικές και Περιβαλλοντικές στρατηγικές και ενδεχόμενα αποτελέσματα των εθελοντικών εργαλείων

Οι νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά, παροτρύνουν τις επιχειρήσεις να εφαρμόσουν περιβαλλοντικές και κοινωνικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση των προκλήσεων. Οι στρατηγικές αυτές μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Τις εθελοντικές συμφωνίες που υπάρχουν μεταξύ του κράτους και της επιχείρησης και έχουν ως κύριο στόχους την βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης, την μείωση των μελλοντικών εξόδων και την προστασία του περιβάλλοντος.
2. Τα Συστήματα Ποιότητας που περιλαμβάνουν τόσο τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, όσο και τα συστήματα κοινωνικής διαχείρισης. Η εφαρμογή τους έχουν ως στόχους την καταγραφή των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων, την μέτρηση- αξιολόγηση που έχει η λειτουργία της επιχείρησης προς το περιβάλλον και την κοινωνία, τον προσδιορισμό και την επίτευξη των κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων και η λειτουργία της επιχείρησης με βάση τους νόμους.
3. Τους κώδικες ειδικής δεοντολογίας, οι οποίοι είναι οι κανόνες που πρέπει να ακολουθούν.

Αρχικά η εφαρμογή των εθελοντικών εργαλείων ενδέχεται να επιφέρει μεταβολές στο **στρατηγικό σχεδιασμό**. Πιο συγκεκριμένα επηρεάζει:

- Την περιβαλλοντική εκπαίδευση του προσωπικού
- Την αναμενόμενη αλλαγή της συμβατικής παραγωγικής διαδικασίας σε διαδικασίες φιλικές προς το περιβάλλον
- Την απόκτηση σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού
- Την αγορά υπηρεσιών από τρίτους (αγορές για την παραγωγική διαδικασία)

Αυτές οι επιδράσεις προκαλούν μεταβολές στην διάρθρωση των κεφαλαίων της επιχείρησης και μεταφράζονται σε έξοδα, έσοδα, αυξομείωση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων κλπ. Επιπλέον, η εφαρμογή των εθελοντικών εργαλείων ενδέχεται επιφέρει οφέλη και στην **χρηματοοικονομική διάρθρωση** των επιχειρήσεων:

- Την βελτίωση της εικόνας της επιχείρησης στην κοινωνία
- Στη βελτίωση των μελλοντικών κερδών
- Την μείωση των μελλοντικών εξόδων που ενδέχεται να προκληθούν από την παραβίαση των ρυθμίσεων και τη θέσπιση αυστηρότερων ρυθμίσεων
- Μείωση του κόστους παραγωγής και αύξηση των εσόδων από τις πωλήσεις των περιβαλλοντικών προϊόντων

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί ότι όλο και περισσότερες επιχειρήσεις εφαρμόζουν εθελοντικά εργαλεία, αφού συνήθως τα οφέλη υπερβαίνουν τα κόστη.

Περιβαλλοντικοί Λογαριασμοί

Με την απλή καταγραφή κι απεικόνιση των οικονομικών μεγεθών στα συστήματα της λογιστικής, επιτυγχάνεται η άμεση πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών. Για την περιβαλλοντική πλευρά αυτής της απεικόνισης, μελλοντικά θα πρέπει να μελετηθούν διεξοδικότερα ορισμένες παράμετροι. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει με την πάροδο του χρόνου οι λογιστικές καταστάσεις να ενσωματώσουν γενικές πληροφορίες προσαρτήματος που αφορούν την περιβαλλοντική και κοινωνική επίδοση. Είναι κάτι που αρχίζει να εμφανίζεται στις χώρες του εξωτερικού, μιας κι έχει δοθεί μεγάλης σημασίας βαρύτητα στην περιβαλλοντική προστασία, όμως στην

Ελλάδα η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις εμφανίζεται σε ελάχιστες περιπτώσεις. Είναι βέβαιο πως αργά ή γρήγορα στα επόμενα χρόνια, και η Ελλάδα μαζί με πολλές ακόμα χώρες, θα ενσωματώσουν στις καταστάσεις τους περιβαλλοντικά και κοινωνικά πεδία όπου θα διακρίνονται εντός κι εκτός του πλαισίου της επιχείρησης η αειφόρος επίδοση και οι αρνητικές επιπτώσεις που επιφέρει η λειτουργία της επιχείρησης στο περιβάλλον και την ίδια την κοινωνία. Με βάση τη μεθοδολογία που προτείνεται από το πράσινο βιβλίο της Ε.Ε. (2002) η Περιβαλλοντική λογιστική θα πρέπει να περιλαμβάνει στις καταστάσεις αποτελεσμάτων πληροφορίες που αφορούν:

Τεχνική Ενσωμάτωσης Περιβαλλοντικών λογαριασμών στις οικονομικές καταστάσεις, θα πρέπει να αναλύεται η τεχνική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ώστε να συμπεριληφθούν οι νέοι λογαριασμοί της λογιστικής (περιγράφονται στη συνέχεια) που έχουν να κάνουν με την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης, βάση στρατηγικών σχεδιασμών.

Τεχνικές αποτίμησης αξιών που προκύπτουν από αειφόρο διαχείριση, τέτοιες πληροφορίες μπορεί να έχουν να κάνουν με την αλλαγή και αναπροσαρμογή της αξίας των παγίων (λόγω της περιβαλλοντικής υποβάθμισης, προβλέψεις για απαξίωση κτλ.) με την αλλαγή στην αποτίμηση των μη ανανεώσιμων πόρων οι οποίοι χρησιμοποιούνται στη παραγωγική διαδικασία (π.χ. μεταλλεία), ακόμη πληροφορίες θα πρέπει να δίνονται σχετικά με την τεχνική υπολογισμού της υπεραξίας (goodwill) που προκύπτει από περιβαλλοντικούς στρατηγικούς σχεδιασμούς.

Συμμετοχές σε Πιστοποιημένες περιβαλλοντικές, κοινωνικές επιχειρήσεις και μεταβολές που προκύπτουν στο μετοχικό κεφάλαιο από την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης, στην περίπτωση που υπάρχουν συμμετοχές σε επιχειρήσεις με αειφόρο διαχείριση θα πρέπει να δοθούν απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την ονομασία των συνδεδεμένων επιχειρήσεων την περιβαλλοντική και κοινωνική τους πιστοποίησης κτλ. Επιπλέον εδώ θα πρέπει να εμφανίζονται οι μετοχές στο χρηματιστήριο που αφορούν γενικώς την περιβαλλοντική και κοινωνική διαχείριση.

Μεταβολή αξίας των αποθεμάτων που οφείλεται στην αειφόρο και περιβαλλοντική διαχείριση, Τέτοιες πληροφορίες έχουν να κάνουν με τον ρυθμό ανακύκλωσης των υποπροϊόντων και υπολειμμάτων, την απαξιωμένη αξία εμπορευμάτων που οφείλεται στην περιβαλλοντική υποβάθμιση και η εμφάνιση της παραπάνω απαξίωσης στα αποτελέσματα χρήσης.

Προβλέψεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της αειφόρου διαχείρισης, εδώ πρέπει να εμπεριέχονται οι τεχνικές μέθοδοι για την πρόβλεψη ενδεχομένων περιβαλλοντικών κινδύνων, οι τεχνικές απομείωσης της αξίας που προκύπτει από περιβαλλοντική υποβάθμιση καθώς και η ανάλυση της αναπροσαρμογής των πάγιων που προκύπτει από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Υποχρεώσεις της επιχείρησης που συνδέονται με την αειφόρο διαχείριση, οι πληροφορίες που εμπεριέχονται σε αυτή την κατηγορία έχουν να κάνουν με μικρής διάρκειας δάνεια που έχουν ληφθεί για την εφαρμογή αειφόρου διαχείρισης, με τους φόρους και τις οφειλές προς ασφαλιστικούς οργανισμούς, που αφορούν την διαχείριση αειφορίας, τους πιστοποιημένους προμηθευτές για περιβαλλοντικά ζητήματα καθώς και ομολογιακά δάνεια για εκπλήρωση περιβαλλοντικής στρατηγικής.

Αποτελέσματα χρήσης, τέλος στην κατηγορία των αποτελεσμάτων χρήσης, θα πρέπει να διαχωριστούν τα οργανικά έσοδα κι έξοδα που προέρχονται από την αειφόρο διαχείριση καθώς και τα έκτακτα αποτελέσματα που οφείλονται επίσης στην επίτευξη αειφόρου επίδοσης.

Η μεθοδολογία της περιβαλλοντικής λογιστικής περιέχει νέους συμβατικούς λογαριασμούς ώστε να πραγματοποιηθεί η λογιστική απεικόνιση με λεπτομερέστερες διευκρινήσεις. Η συνδεσμολογία των περιβαλλοντικών λογαριασμών θα περιγραφθεί ανά ομάδα και με βάση την περιβαλλοντική και κοινωνική καταγραφή καθώς και την επιχειρησιακή επίτευξη αειφορίας.

Λογαριασμοί Πάγιου ενεργητικού

Στο πάγιο ενεργητικό μιας επιχείρησης υπάρχουν οι εδαφικές εκτάσεις, τα κτήρια και οι εγκαταστάσεις που τα πλαισιώνουν, τα μηχανήματα κι ο μηχανολογικός εξοπλισμός, τα μεταφορικά μέσα, τα έπιπλα και ο λοιπός εξοπλισμός, οι ασώματες

ακινητοποιήσεις, οι συμμετοχές σε άλλες εταιρείες καθώς και διάφορες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις. Σε κάθε λογαριασμό από τους παραπάνω θα πρέπει η περιβαλλοντική λογιστική να προσθέσει και να κατανέμει τις πληροφορίες που αφορούν το αντικείμενο της.

10 ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Όλες οι εδαφικές εκτάσεις Γής ή γηπέδων που σχετίζονται με την περιβαλλοντική διαχείριση είτε αυτό αφορά τεχνικές (χυτά, αποθήκη ανακυκλώσιμων υλικών) είτε την εφαρμογή ενιαίας περιβαλλοντικής στρατηγικής κατά τη λειτουργία της επιχείρησης θα πρέπει να αποτυπώνεται σε ξεχωριστούς περιβαλλοντικούς λογαριασμούς. Επιπλέον, όσες εδαφικές εκτάσεις χρησιμοποιούνται κατά κύρια δραστηριότητα περιβαλλοντικής διαχείρισης όπως π.χ. επιχειρήσεις υλοτομίας που αντλούν ξυλεία από εδαφικές εκτάσεις που ανήκουν στην ίδια, θα πρέπει να απεικονίζονται εξίσου με την παραπάνω κατηγορία. Τέλος, για τις εδαφικές εκτάσεις είναι απαραίτητο να εμφανίζεται η τεχνική μέθοδος απο όποια αντλούνται επιφανειακοί ή υπόγειοι φυσικοί πόροι (π.χ. ορυχεία) ώστε να περιοριστούν οι περιβαλλοντικές αρνητικές επιπτώσεις, τέτοιες μέθοδοι (ISO 14000) μπορούν να μετατρέψουν την διαδικασία της εξόρυξης λιγότερο καταστροφική προς το περιβάλλον.

10 ΕΔΑΦΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

10.00 Γήπεδα- Οικόπεδα

10.90 Γήπεδα- Οικόπεδα που χρησιμοποιούνται για την Εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

10.91 Γήπεδα οικόπεδα που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.01 ΟΡΥΧΕΙΑ

10.01.00 Ορυχεία που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.99.17 Αποσβεσμένα ορυχεία που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.02 ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ

10.02.00 Μεταλλεία που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.99.18 Αποσβεσμένα Μεταλλεία που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.04 ΛΑΤΟΜΕΙΑ

10.04.00 Λατομεία που Υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.99.19 Αποσβεσμένα Λατομεία που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.10 ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.10.00 Γήπεδα Οικόπεδα εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.99.20 Αποσβεσμένα Γήπεδα Οικόπεδα Εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.11 ΟΡΥΧΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.11.00 Ορυχεία εκτός Εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.99.21 Αποσβεσμένα Ορυχεία εκτός Εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.12 ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.12.00 Μεταλλεία εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.99.22 Αποσβεσμένα Μεταλλεία εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.13 ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.13.00 Λατομεία εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.99.23 Αποσβεσμένα Λατομεία εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική διαχείριση

10.14 ΑΓΡΟΙ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.14.00 Αγροί εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.99.24 Αποσβεσμένοι Αγροί εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική Διαχείριση

10.15 ΦΥΤΕΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.15.00 Φυτείες εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

10.99.25 Αποσβεσμένες Φυτείες εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική Διαχείριση

10.16 ΔΑΣΗ ΕΚΤΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

10.16.00 Δάση εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε περιβαλλοντική Διαχείριση

10.99.26 Αποσβεσμένα Δάση εκτός εκμετάλλευσης που υπόκεινται σε Περιβαλλοντική Διαχείριση

11 ΚΤΙΡΙΑ- ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ- ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ

Στην κατηγορία αυτή εμπεριέχονται όλη η αξία που αφορά τα κτήρια, τις εγκαταστάσεις τους και τα τεχνικά έργα, που απαιτεί η λειτουργία της περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης. Τέτοιες αξίες μπορεί να προέρχονται από κτήρια που προορίζονται αποκλειστικά και πιστοποιημένα για την περιβαλλοντική εφαρμογή (κτήρια ενεργειακής διαχείρισης). Επιπλέον η αξία των εγκαταστάσεων που οφείλονται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να εμφανίζεται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς, τέτοιες εγκαταστάσεις μπορεί να είναι ηλεκτρικές και υδραυλικές εγκαταστάσεις για εξοικονόμηση ενέργειας, εγκαταστάσεις κλιματισμού, εγκαταστάσεις αποχέτευσης καθώς και εγκαταστάσεις φτιαγμένες από υλικά φιλικά για το περιβάλλον. Από την πλευρά της κοινωνικής διαχείρισης τα κτήρια οι εγκαταστάσεις και τα τεχνικά έργα που εμπεριέχονται έχουν να κάνουν με την κοινωνική εικόνα της επιχείρησης. Κατάλληλα για ανάδειξη του κοινωνικού προφίλ της επιχείρησης είναι ειδικοί διαμορφωμένοι χώροι που αποσκοπούν στην διευκόλυνση εργαζομένων, ΑμεΑ και πελατών.

11.00 Κτίρια – εγκαταστάσεις κτιρίων – τεχνικά έργα

11.00.01 Κτίρια- Εγκαταστάσεις κτιρίων- τεχνικά έργα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής διαχείρισης

11.99.00.00 Αποσβεσμένα Κτίρια- Εγκαταστάσεις κτιρίων- τεχνικά έργα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής διαχείρισης

12 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ –ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στην συγκεκριμένη κατηγορία λογαριασμών η περιβαλλοντική λογιστική καταγράφει και παρακολουθεί την αξία μηχανημάτων τεχνικών και του μηχανολογικού εξοπλισμού που εξυπηρετεί τους σκοπούς της περιβαλλοντικής και κοινωνικής στρατηγικής. Αυτού του είδους τα πάγια στοιχεία μπορούν να έχουν αποκτηθεί αποκλειστικά για λόγους στρατηγικής ή με σκοπό που να τηρούνται ταυτόχρονα οι προδιαγραφές του τρισδιάστατου συστήματος (οικονομία. Κοινωνία και περιβάλλον). Επιπλέον στην κατηγορία αυτή ανήκουν μηχανήματα και μηχανολογικός εξοπλισμός που μπορεί να έχουν παραχθεί από υλικά φιλικά προς το περιβάλλον.

12.00 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

12.00.00 Μηχανήματα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

12.99.21 Αποσβεσμένα Μηχανήματα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

12.01 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

12.01.00 Τεχνικές εγκαταστάσεις την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

12.99.23 Αποσβεσμένες Τεχνικές εγκαταστάσεις την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

12.03 ΕΡΓΑΛΕΙΑ

12.03.00 Εργαλεία για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

12.04 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

12.04.00 Μηχανολογικά όργανα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

12.99.27 Αποσβεσμένα μηχανολογικά όργανα για την εφαρμογή της
Περιβαλλοντικής διαχείρισης

12.06 ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

12.06.00 Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής
Διαχείρισης

12.99.29 Αποσβεσμένος Λοιπός μηχανολογικός εξοπλισμός για την εφαρμογή της
περιβαλλοντικής Διαχείρισης

13 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Με τις βασικές αρχές της αειφόρου λογιστικής, όλα τα μεταφορικά μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση για την εφαρμογή περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης θα πρέπει αν αποτυπώνονται σε διαφορετικούς λογαριασμούς και να διαχωρίζονται από τα υπόλοιπα μεταφορικά μέσα που έχει στην κατοχή της η επιχείρηση. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στα οχήματα που κατασκευάζονται με σκοπό να καταναλώνουν καύσιμα φιλικά προς το περιβάλλον αλλά και όσα οχήματα επαναχρησιμοποιούνται σε άλλες χρήσεις, εφόσον βέβαια κρίνονται ασφαλή για τους εργαζόμενους.

13.00.00 Μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή της
περιβαλλοντικής Διαχείρισης

13.99.21 Αποσβεσμένα Μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή
της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14 ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Στους νέους λογαριασμούς της περιβαλλοντικής λογιστικής θα πρέπει να εμφανίζονται οι αξίες εκείνες που αφορούν τα έπιπλα και τον λοιπό εξοπλισμό όπως είναι ηλεκτρονική υπολογιστές, οι μηχανές γραφείου ο εξοπλισμός επικοινωνίας κλπ. που υπάρχουν κατά αποκλειστικότητα για τις ανάγκες της περιβαλλοντικής

διαχείρισης. Επίσης σημαντικό είναι να αναγράφονται τα υλικά και ο εξοπλισμός που παράγονται τα συγκεκριμένα έπιπλα και να προτιμώνται τα περισσότερο φιλικά προς το περιβάλλον. Και τέλος όσα περιουσιακά στοιχεία αυτής της ομάδας τροποποιούνται και επαναχρησιμοποιούνται εφόσον κρίνονται ασφαλή για το εργατικό προσωπικό θα πρέπει να τηρούνται σε ξεχωριστό λογαριασμό. Τα έπιπλα και ο λοιπός εξοπλισμός όσον αφορά τη κοινωνική διαχείριση έχουν παρόμοιο ρόλο με αυτόν των κτηρίων.

14.00 Έπιπλα

14.00.00 Έπιπλα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14.02 Μηχανές γραφείου

14.02.00 Μηχανές γραφείου για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

14.03 Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές

14.03.00 Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές για την Εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14.04 Μέσα αποθήκευσης και μεταφοράς

14.04.00 Μέσα αποθήκευσης και μεταφοράς για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14.99 21 Αποσβεσμένα Μέσα Αποθήκευσης και μεταφοράς για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14.05 Επιστημονικά Όργανα

14.05.00 Επιστημονικά Όργανα για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

14.99.23 Αποσβεσμένα Επιστημονικά όργανα για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

14.06 Εξοπλισμός Τηλεπικοινωνιών

14.06.00 Εξοπλισμός Τηλεπικοινωνιών για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

16 ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ

Σε αυτή την κατηγορία εμπεριέχεται μεγάλο περιεχόμενο περιβαλλοντικής λογιστικής, όπου θα πρέπει να προσδεθούν οι απαιτητοί λογαριασμοί άυλων παγίων και εξόδων πολυετούς απόσβεσης ώστε να εμφανιστούν με λεπτομέρεια τα οικονομικά μεγέθη.

Στις ασώματες ακινητοποιήσεις εμπεριέχεται πρωτίστως η έννοια της υπεραξίας (goodwill) ή φήμης της επιχείρησης. Στην περιβαλλοντική και κοινωνική πλευρά η υπεραξία αυξάνεται ή μειώνεται όταν έχουμε βελτίωση ή χειροτέρευση όταν η αγορά ανταποκρίνεται στον βαθμό περιβαλλοντικής διαχείρισης που εφαρμόζει η επιχείρηση, όταν εφαρμόζονται ή όχι περιβαλλοντικές και κοινωνικές τεχνικές καθώς και με την εξαγορά ή συγχώνευση ολόκληρης επιχείρησης.. Επιπλέον, σαν υπεραξία υπολογίζεται η συνολική ποσότητα άδειών ρυπανσης που χορηγείται στην επιχείρηση από κράτος ή κάποιο αρμόδιο οργανισμό, αυξάνοντας παράλληλα τα χρηματοοικονομικά κεφάλαια της επιχείρησης.

Επόμενη κατηγορία που εμπεριέχεται στις ασώματες ακινητοποιήσεις αποτελούν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και τα σήματα περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης. Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αποκτά η επιχείρηση από περιβαλλοντικές και κοινωνικές καινοτομίες. Τέτοιες καινοτομίες μπορεί να αφορούν παραγωγή προϊόντων από μη επικίνδυνες πρώτες ύλες, ανακυκλώσιμα υλικά ή φιλικά στο περιβάλλον καθώς και από καινοτόμες τεχνικές που εφαρμόζονται στη παραγωγική διαδικασία. Από την άλλη μεριά τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά σήματα (λ.χ. EMAS, AS8000) που πιστοποιούν μια επιχείρηση σε θέματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, κοινωνικής διοίκησης και ασφάλειας. Αποκτώνται με σκοπό να θέσουν τα μέτρα και τους κανόνες της περιβαλλοντικής τους διαχείρισης, αποκτούνται από διεθνείς οργανισμούς και το κόστος τους καταγράφεται με παρόμοιο τρόπο. Επιπλέον και το κόστος περιβαλλοντικών σχεδίων που κρίνονται απαραίτητα για την επιχειρησιακή στρατηγική και τον περιβαλλοντικό προγραμματισμό καταγράφεται με όμοιο τρόπο.

Μια ακόμη κατηγορία που εμπεριέχεται, αποτελούν τα έξοδα Ίδρυσης και προβολής, κατάρτισης και δημοσίευσης μελετών, οι αμοιβές μελετητών, δικηγόρων κτλ. καθώς και διαφορά συμβολαιογραφικά και μεσιτικά έξοδα που αφορούν την περιβαλλοντική

και κοινωνική διαχείριση της επιχείρησης. Τα συγκεκριμένα έξοδα παρομοιάζονται με τα έξοδα ίδρυσης καθώς έχουν παρόμοιο σκοπό, π.χ. οι περιβαλλοντικές μελέτες κρίνονται απαραίτητες για την λήψη άδειας με βάση τον κλάδο της κάθε επιχείρησης, αυτό συμβαίνει κυρίως για να υπάρξει μια πρώτη εκτίμηση των επιπτώσεων προς το περιβάλλον (π.χ. μελέτη εγκαταστάσεων). Ενώ απ την άλλη πλευρά, τα έξοδα για απόκτηση ενσωμάτων ή ασώματων ακινητοποιήσεων που εμπεριέχονται σε αυτούς τους λογαριασμούς πρέπει να τηρούν δύο πεδία. Το πρώτο έχει να κάνει με τον σκοπό αγοράς τους, δηλαδή θα πρέπει να συνδέονται άμεσα με τη περιβαλλοντική διαχείριση και το δεύτερο πεδίο έχει να κάνει με το κόστος, διότι αυτό δεν πρέπει να έχει σχέση με τη προσαύξηση κόστους κτήσης των ακινητοποιήσεων.

Επιπλέον σαν έξοδο μελέτης περιλαμβάνεται η περίπτωση αναδιοργάνωσης ριζικού χαρακτήρα με σκοπό καθοριστικές αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία (cleaner production). Τέτοιες μελέτες μπορεί να έχουν οικονομικό, τεχνικό κι εμπορικό χαρακτήρα και αποσκοπούν σε μια πιο φιλική παραγωγική διαδικασία προς το περιβάλλον και ταυτόχρονα μεγαλύτερη ασφάλεια και αυτοματοποίηση στο εργατικό δυναμικό.

Στην πλευρά των εξόδων πολυετούς απόσβεσης που αφορούν αυτή την κατηγορία λογαριασμών, περιλαμβάνονται οι τόκοι που αφορούν ξένα κεφάλαια που χουν ληφθεί με τη μορφή δανείων, με σκοπό την απόκτηση περιβαλλοντικού εξοπλισμού για περιβαλλοντική και κοινωνική διαχείριση. Με βάση την αειφόρο λογιστική τέτοια δάνεια χορηγούνται κυρίως κατά την κατασκευαστική περίοδο πάγιων στοιχείων που προορίζονται για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης. Μερικά παραδείγματα μπορεί να αφορούν τον βιολογικό καθαρισμό στα πλαίσια της περιβαλλοντικής εφαρμογής ή την αγορά παγίων που τηρούν περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα.

16.00 Υπεραξία της επιχείρησης (Goodwill)

16.90 Υπεραξία που συνδέεται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης (Environmental Goodwill)

16.99.30 Αποσβεσμένη υπεραξία που προκύπτει από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

16.01 Δικαιώματα Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας

- 16.01.00.00 Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 16.01.01.00 Σήματα που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης- Οίκο-σήματα
- 16.01.03.00 Περιβαλλοντικά Πρότυπα
- 16.01.04.00 Περιβαλλοντικά Σχέδια
- 16.99.28. Αποσβεσμένα Δικαιώματα βιομηχανικής Ιδιοκτησίας που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 16.10 Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης
- 16.10.01 Έξοδα Ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης για μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και λοιπών εξόδων
- 16.99.21 Αποσβεσμένα Έξοδα Ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης για μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και λοιπών εξόδων
- 16.14 Έξοδα Κτήσης Ακινητοποιήσεων
- 16.14.00 Έξοδα Κτήσης Ακινητοποιήσεων για την εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 16.99.24 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσης ακινητοποιήσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για την κτήση παγίων στοιχείων
- 16.15.00 Συναλλαγματικές διαφορές δανείων από πιστώσεις για την κτήση παγίων στοιχείων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 16.17 Έξοδα αναδιοργάνωσης
- 16.17.00 Έξοδα αναδιοργάνωσης για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 16.99.26 Αποσβεσμένα έξοδα αναδιοργάνωσης για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

16.18 Τόκοι Δανείων Κατασκευαστικής περιόδου

16.18.00 Τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

16.99.22 Αποσβεσμένοι τόκοι δανείων κατασκευαστικής περιόδου για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής Διαχείρισης

18 ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Στη περιβαλλοντική λογιστική, οι συμμετοχές σε άλλες επιχειρήσεις θα πρέπει να αναλύονται με βάση τον περιβαλλοντικό ή κοινωνικό σκοπό απόκτησης τους. Η αξία που θα πρέπει να καταγράφεται σε αυτούς τους λογαριασμούς θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου της επιχείρησης από την όποια προέρχεται η συμμετοχή. Ενώ επίσης θα πρέπει να παρέχεται ενδεδειγμένη πιστοποίηση της επιχείρησης που πραγματοποιείται η συμμετοχή, σε ότι αφορά το βαθμό επίτευξης περιβαλλοντικών και κοινωνικών συστημάτων διαχείρισης καθώς και απαραίτητες πληροφορίες για αειφόρο επίδοση που επιτυγχάνει.

18.00 Συμμετοχές της Οικονομικής μονάδας σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.00.00 Συμμετοχές της Οικονομικής μονάδας σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις που είναι πιστοποιημένες για την περιβαλλοντική διαχείριση τους

18.01 Συμμετοχές της οικονομικής μονάδας σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.01.00 Συμμετοχές σε μη Συνδεδεμένες επιχειρήσεις που είναι πιστοποιημένες για την περιβαλλοντική διαχείριση τους

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Κάθε αξία που αφορά έτοιμα ή ημιτελή περιβαλλοντικά προϊόντα, καθώς και πρώτες και βοηθητικές ύλες που συνδέονται με τη περιβαλλοντική διαχείριση θα πρέπει να καταγράφονται σε λογαριασμούς που αφορούν αποκλειστικά τη περιβαλλοντική λογιστική. Σημαντικό είναι να προσδιορίζεται η αξία αυτών και κατά τη διάρκεια της χρήσης, όχι μόνο με την απογραφή έναρξης και λήξης. Επιπλέον στην συγκεκριμένη κατηγορία απογράφονται και το υπολείμματα προϊόντων. Σημαντικό είναι να τονιστεί

πως η περιβαλλοντική εγγείρηση των αποθεμάτων έχει να κάνει με τομείς όπως η αγορά προϊόντων με ανακυκλώσιμα υλικά, οι φιλικές τεχνικές μεταποιήσεις και παράγωγής τους και ο προσδιορισμός των υπολειμμάτων για ανακύκλωση.

Στην κατηγορία των αποθεμάτων συμπεριλαμβάνονται τα ανταλλακτικά παγίων στοιχείων και τα είδη συσκευασίας. Η περιβαλλοντική λογιστική καταγράφει την αξία όλων των ανταλλακτικών που προορίζονται για συντήρηση ή επισκευή περιβαλλοντικών παγίων στοιχείων καθώς και όσα ανταλλακτικά είναι κατασκευασμένα από φιλικά προς το περιβάλλον υλικά και τεχνικές. Κι από τη πλευρά των ειδών συσκευασίας οι λογαριασμοί της περιβαλλοντικής λογιστικής καταγράφουν όσα είδη αφορούν τη μέθοδο της εγγυοδοσίας, δηλαδή την επιστροφή της συσκευασίας από τον πελάτη, καθώς και όσα είδη συσκευασιών προορίζονται για ανακύκλωση.

21 Έτοιμα και ημιτελή Προϊόντα

21.90 Έτοιμα περιβαλλοντικά προϊόντα

21.91 Ημιτελή περιβαλλοντικά προϊόντα

22 Υποπροϊόντα και Υπολείμματα

22.90 Υποπροϊόντα για περιβαλλοντικές χρήσεις

22.91 υπολείμματα για περιβαλλοντικές χρήσεις

23 Παραγωγή σε εξέλιξη

23.90 Φιλική για το περιβάλλον παραγωγή σε εξέλιξη

26-28 ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ- ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

26 Ανταλλακτικά παγίων στοιχείων

26.90 Ανταλλακτικά Παγίων Στοιχείων για την Πρόληψη για την Αποκατάσταση Περιβαλλοντικών Ζητημάτων

28 Είδη Συσκευασίας

28.90 Είδη Συσκευασίας φιλικά για το περιβάλλον

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Η καταγραφή της περιβαλλοντικής λογιστικής στην πλευρά των απαιτήσεων που προκύπτουν από πωλήσεις σε πελάτες εσωτερικού ή εξωτερικού, προκύπτει όταν οι πωλήσεις έχουν άμεση σύνδεση με τη περιβαλλοντική διαχείριση. Τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να έχουν να κάνουν με τη μέθοδο της εγγυοδοσίας, όπου οι πελάτες πληρώνουν ένα χρηματικό ποσό ως εγγύηση για την συσκευασία που περιλαμβάνει το προϊόν, ώστε με την επιστροφή της συγκεκριμένης συσκευασίας (προς ανακύκλωση ή επαναχρησιμοποίηση) να λάβουν πίσω την εγγύηση που κατέβαλαν στην επιχείρηση.

Στην ίδια κατηγορία εντάσσονται οι χρεώστες διάφοροι και τα χρεόγραφα που είναι αποτέλεσμα της περιβαλλοντικής διαχείρισης. όσον αφορά τους χρεώστες της επιχείρησης αυτοί μπορεί να είναι οι μέτοχοι ή το προσωπικό και κάθε καταγραφόμενη αξία στους συγκεκριμένους λογαριασμούς πρέπει να έχει περιβαλλοντικό σκοπό. Επιπλέον ως χρεώστης μπορεί να εμφανιστεί η αξία των προκαταβολών φόρου που αφορούν την περιβαλλοντική πολιτική. Από τη πλευρά των χρεογράφων καταγράφεται κάθε αξία που αφορά μετοχές ή ομολογίες επιχειρήσεων, οι οποίες αποκτώνται για περιβαλλοντική διαχείριση με διάρκεια μικρότερη ενός έτους και απαραίτητες πιστοποιήσεις για την περιβαλλοντική διαχείριση των επιχειρήσεων από τις οποίες προέρχονται οι μετοχές.

30 ΠΕΛΑΤΕΣ

30.00 Πελάτες Εσωτερικού

30.00.00 Πελάτες Εσωτερικού Πιστοποιημένοι για την περιβαλλοντική διαχείριση τους

30.01 Πελάτες Εξωτερικού

30.01.00 Πελάτες Εξωτερικού Πιστοποιημένοι για την περιβαλλοντική διαχείριση τους

30.04 Πελάτες Εγγυήσεις ειδών Συσκευασίας

30.04.00 Πελάτες Εγγυήσεις Ειδών Συσκευασίας για ανακύκλωση ή επαναχρησιμοποίηση

33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

33.00 Χρεώστες Διάφοροι

33.90 Χρεώστες Διάφοροι που Συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

33.18.08.00 Παρακρατημένος Φόρος εισοδήματος για την περιβαλλοντική διαχείριση

34 ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

34.00 Μετοχές εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών του Εσωτερικού

34.00.00 Μετοχές Εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

34.01 Μετοχές μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών του εσωτερικού

34.01.00 Μετοχές μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών του εσωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

34.05 Ομολογίες Ελληνικών

34.05.00 Ομολογίες Ελληνικών δανείων για την ενίσχυση της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής

34.07 Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού

34.07.00 Μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού προοριζόμενα για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής πολιτικής

34.08 Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου

34.08.00 Έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου προοριζόμενα για την ενίσχυση της Δημόσιας περιβαλλοντικής Πολιτικής

34.10 Μετοχές εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού

34.10.00 Μετοχές Εισηγμένων στο Χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

34.11 Μετοχές μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού

34.11.00 Μετοχές μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Με βάση τις αρχές της λογιστικής θα πρέπει οι λογιστικές καταστάσεις να χαρακτηρίζονται από την αυτοτέλεια των χρήσεων. Για αυτό τον λόγο η περιβαλλοντική λογιστική είναι υπεύθυνη για τον διαχωρισμό εσόδων και εξόδων που συνδέονται με τη περιβαλλοντική διαχείριση και αφορούν προηγούμενες ή επόμενες χρήσεις. Έτσι λοιπόν, όσα έξοδα και έσοδα γίνονται αντιληπτά στην τρέχουσα χρήση ενώ προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις, ή αφορούν επόμενες χρήσεις παρακολουθούνται με βάση τις αρχές της αειφόρου λογιστικής για ορθή κατανομή.

36.00 Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού

36.00.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

36.01.00 Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ – ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ- ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Αποθεματικά κεφάλαια

Στην περιβαλλοντική λογιστική, κυριαρχούν οι κοινοί λογαριασμοί καταγραφής των ιδίων κεφαλαίων. Αποτελείται από έναν συμβατικό τρόπο διαχώρισης των κεφαλαίων που αφορούν την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Πιο συγκεκριμένα, η περιβαλλοντική λογιστική είναι υπεύθυνη για την καταγραφή του τακτικού, έκτακτου και ειδικού αποθεματικού κεφαλαίων, που προέρχονται ή αφορούν τα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Επιπλέον περιλαμβάνονται οι διαφορές αναπροσαρμογής αξίας συμμετόχων χρεογράφων και περιουσιακών στοιχείων

(περιβαλλοντική υποβάθμιση). Κύρια έμφαση δίνεται στα αφορολόγητα αποθεματικά και τις επιχορηγήσεις που αφορούν τη περιβαλλοντική διαχείριση. Αυτό συμβαίνει διότι τα κεφάλαια αυτά, εμπεριέχονται στο νομικό πλαίσιο κάθε περιβαλλοντικής πολιτικής κράτους και το αποτελεσματικότερο εργαλείο λεπτομερής καταγραφής αυτών είναι η περιβαλλοντική λογιστική.

Λογαριασμοί αποτελεσμάτων σε νέο και Μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων Στην κατηγορία των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων η περιβαλλοντική λογιστική καταγραφεί τα ξένα κεφάλαια τα οποία προέρχονται από ομολογιακά οίκο-δάνεια μετατρέψιμα ή μη σε μετοχές, παρόμοια δάνεια που έχει λάβει η επιχείρηση από τράπεζες, οι οφειλόμενοι περιβαλλοντικοί φόροι προς το κράτος και οι ασφαλιστικές υποχρεώσεις που αφορούν την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Σαν συνέπεια της περιβαλλοντικής διαχείρισης, μέσω αυτού του κλάδου της λογιστικής επιτυγχάνεται η διακριτή καταγραφή των μακροχρόνιων αυτών υποχρεώσεων και ειδικά για την καταγραφή φόρων και εργατικών ασφαλίσεων. Από την καταγραφής πλευρά των αποτελεσμάτων σε νέο, παρουσιάζεται το υπόλοιπο κερδών που προκύπτει απ την περιβαλλοντική εφαρμογή, και το υπόλοιπο ζημιών τρέχουσας και προηγούμενων χρήσεων που αφορούν εξίσου τη περιβαλλοντική διαχείριση.

40 Κεφάλαιο

40.90 Κεφάλαιο που συνδέεται με την περιβαλλοντική διαχείριση

40.92 Κεφάλαιο που προκύπτει από τη διανομή των αδειών ρύπανσης

41 Αποθεματικά- Διαφορές αναπροσαρμογής- επιχορηγήσεις επενδύσεων

41.02 Τακτικό αποθεματικό

41.02.00 Τακτικό αποθεματικό για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

41.03 Αποθεματικό Καταστατικού

41.03.00 Αποθεματικό Καταστατικού για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

41.04 Ειδικά αποθεματικά

- 41.04.00 Ειδικά Αποθεματικά για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 41.05 Έκτακτα αποθεματικά
 - 41.05.00 Έκτακτα αποθεματικά για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 41.06 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών και των χρεογράφων
 - 41.06.00 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των συμμετοχών και των χρεογράφων που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση
- 41.07 Διαφορές Αναπροσαρμογής της αξίας των λοιπών περιουσιακών στοιχείων
 - 41.07.00 Διαφορές Αναπροσαρμογής της αξίας των λοιπών περιουσιακών στοιχείων που οφείλεται σε περιβαλλοντικά ζητήματα (Περιβαλλοντική Διαχείριση ή Περιβαλλοντική Υποβάθμιση)
 - 41.07.00.01 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των Παγίων στοιχείων που οφείλεται σε περιβαλλοντικά ζητήματα (περιβαλλοντική διαχείριση ή περιβαλλοντική υποβάθμιση)
 - 41.07.00.02 Διαφορές αναπροσαρμογής της αξίας των άυλων περιουσιακών στοιχείων που οφείλεται σε περιβαλλοντικά ζητήματα (περιβαλλοντική διαχείριση ή περιβαλλοντική υποβάθμιση)
- 41.08 Αφορολόγητα αποθεματικά
 - 41.08.00 Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων από επιχορηγήσεις για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 41.10 Επιχορηγήσεις επενδύσεων Πάγιου Ενεργητικού
 - 41.10.00 Επιχορηγήσεις Επενδύσεων Πάγιου ενεργητικού για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

42 Αποτελέσματα σε νέο

- 42.00 Υπόλοιπο Κερδών σε νέο

42.00.00 Υπόλοιπο Κερδών σε νέο που προκύπτει από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

42.01 Υπόλοιπο Ζημιών χρήσης σε Νέο

42.01.00 Υπόλοιπο ζημιών χρήσης σε νέο που προκύπτει από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

42.02 Υπόλοιπο ζημιών Προηγούμενων χρήσεων

42.02.00 Υπόλοιπο ζημιών προηγούμενων χρήσεων που προκύπτει από την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

45.10 Τράπεζες λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ευρώ

45.10.00 Τράπεζες λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης σε ευρώ

45.11.00 Τράπεζες λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης σε Ξ.Ν.

45.22 Οφειλόμενοι φόροι

45.22.00 Ελληνικό Δημόσιο οφειλόμενοι περιβαλλοντικοί φόροι

45.23 Ασφαλιστικοί Οργανισμοί»3

45.23.00 Οφειλές ασφαλιστικών Οργανισμών για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

44 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ

Η περιβαλλοντική λογιστική ενσωματώνει προβλέψεις στα κεφάλαια που αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι προβλέψεις αυτές έχουν να κάνουν με πιθανές συναλλαγματικές διαφορές από δάνεια κτήσης πάγιων στοιχείων περιβαλλοντικής διαχείρισης, προβλέψεις για απαξιώσεις περιουσιακών στοιχείων (περιβαλλοντική υποβάθμιση) καθώς και προβλέψεις για ενδεχόμενους περιβαλλοντικούς κινδύνους.

44 Προβλέψεις

44.90 Λογαριασμός προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια κτήσης παγίων στοιχείων για την περιβαλλοντική διαχείριση»1

44.10.00 Προβλέψεις για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων λόγω περιβαλλοντικής Υποβάθμισης»2

44.11.00 Προβλέψεις για έκτακτους περιβαλλοντικούς κινδύνους

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

50 ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ

Με βάση το περιεχόμενο της περιβαλλοντικής λογιστικής, σε αυτούς τους λογαριασμούς περιλαμβάνονται οι προμηθευτές που πιστοποιούνται για τη περιβαλλοντική διαχείριση όπως απόκτηση απαιτητών πρώτων υλών αγαθών για την λειτουργία της επιχείρησης. Τέτοια υλικά μπορεί να είναι παραγμένα από φιλικές προς το περιβάλλον τεχνικές μεθόδους, να προέρχονται από ανακυκλώσιμες ύλες η να προορίζονται και τα ίδια αγοραζόμενα αγαθά προς ανακύκλωση μετά το πέρας της χρήσης τους. Ένα βασικό πεδίο που εμπεριέχετε στους συγκεκριμένους λογαριασμούς προμηθευτών, αποτελεί η καταβαλλόμενη εγγύηση της επιχείρησης προς αυτούς για κανονική επιστροφή των ειδών συσκευασίας.

50.00 Προμηθευτές

50.00 Προμηθευτές εσωτερικού

50.00.00 Προμηθευτές εσωτερικού που πιστοποιούνται για την περιβαλλοντική διαχείριση τους»

50.01 Προμηθευτές εξωτερικού

50.01.00 Προμηθευτές εξωτερικού που πιστοποιούνται για την περιβαλλοντική διαχείριση τους

50.04 Προμηθευτές- Εγγυήσεις ειδών Συσκευασίας

50.04.00 Προμηθευτές- Εγγυήσεις ειδών συσκευασίας για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

52 ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα ξένα κεφάλαια που λαμβάνει η επιχείρηση από τράπεζες με σκοπό τη χρηματοδότηση για περιβαλλοντική διαχείριση. Οι δυο περιπτώσεις που υπάρχουν σε αυτό το σημείο, αφορούν την συνηθισμένη χορήγηση ξένων κεφαλαίων προς την επιχείρηση όπως γίνεται με τη χορήγηση δάνειου. Ενώ η δεύτερη περίπτωση αφορά τη λήψη δάνειου εφόσον έχει συμπεριληφθεί στους όρους δανειοδότησης η περιβαλλοντική επίδοση που επιτυγχάνει η επιχείρηση.

52 Τράπεζες Λογαριασμοί Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

52.00.00 Τράπεζες Λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων που συνδέονται με περιβαλλοντικά ζητήματα

53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Μια σημαντική κατηγορία που παρακολουθεί η περιβαλλοντική λογιστική αφορά τους πιστωτές της επιχείρησης. Σε αυτή τη περίπτωση γίνεται η διαχωρίσιμη των συγκεκριμένων υποχρεώσεων με βάση τον σκοπό τους. Πιο συγκεκριμένα η κατηγορία περιλαμβάνει, όσες οφειλόμενες δόσεις για συμμετοχές υπάρχουν για επιχειρήσεις που είναι πιστοποιημένες για τη περιβαλλοντική τους διαχείριση. καθώς επίσης όσες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις υπάρχουν προς ανάλογες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν συμμετοχικό ενδιαφέρον.

53.00 Πιστωτές διάφοροι

53.06 Οφειλόμενες Δόσεις συμμετοχών

53.06.00 Οφειλόμενες Δόσεις Συμμετοχών σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

53.12 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές Συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις

53.12.00 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις προς λοιπές συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ ΤΕΛΗ ΚΑΙ 55 ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Στις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις που καταγραφεί η περιβαλλοντική λογιστική εντάσσονται οι υποχρεώσεις που προέρχονται από φόρους τέλη και ασφαλιστικούς οργανισμούς που αφορούν αποκλειστικά τη περιβαλλοντική διαχείριση. Πιο συγκεκριμένα όσοι φόροι και τέλη αφορούν αμοιβές εργαζομένων και τρίτων, εύφορες εργοδότη κι εργαζόμενου, τέλη κυκλοφορίας, φόροι εισοδήματος και φορολογητέα κέρδη τα όποια επιβαρύνουν την επιχείρηση και προέρχονται από την νομοθεσία του κράτους.

54.00 Φόρος κύκλου εργασιών-ΦΠΑ

54.00.00 Περιβαλλοντικός φόρος κύκλου εργασιών – ΦΠΑ στο πλαίσιο της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής

54.03 Φόροι – τέλη αμοιβών προσωπικού

54.03.00 Περιβαλλοντικοί φόροι- τέλη αμοιβών προσωπικού που εργάζονται αποκλειστικά για την περιβαλλοντική διαχείριση

54.04 Φόροι- τέλη αμοιβών τρίτων

54.04.00 Περιβαλλοντικοί φόροι αμοιβών τρίτων που παρέχουν υπηρεσίες για την οργάνωση και την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

54.05 Φόροι- τέλη Κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων

54.05.00 Περιβαλλοντικοί φόροι- τέλη κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων για την ενίσχυση της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής

54.07 Φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών

54.07.00 Περιβαλλοντικός φόρος εισοδήματος φορολογητέων κερδών για την ενίσχυση της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής

54.09 Τέλη καθαριότητας και φωτισμού

54.09.00 Τέλη καθαριότητας και φωτισμού που επιβάλλονται στο πλαίσιο της Δημόσιας Περιβαλλοντικής Πολιτικής

55 Ασφαλιστικοί οργανισμοί

55.90 Οφειλές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς για εργατικά ζητήματα που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Στους λογαριασμούς αυτούς, περιλαμβάνονται όσα έξοδα και έσοδα γίνονται αντιληπτά στην τρέχουσα χρήση ενώ προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις, ή αφορούν επόμενες χρήσεις παρακολουθούνται με βάση τις αρχές της αειφόρου λογιστικής για ορθή κατανομή.

56.00 Έσοδα επόμενης χρήσης

56.00.00 Έσοδα επόμενης χρήσης που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

64 ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ 65 ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ

Η περιβαλλοντική λογιστική έκτος από την καταγραφή των λογαριασμών ισολογισμού, παρακολουθεί και τα οργανικά έξοδα της επιχείρησης. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όσα περιβαλλοντικά έξοδα πραγματοποιούνται για τη τρέχουσα χρήση και επηρεάζουν το αποτέλεσμα της. Πιο συγκεκριμένα συμπεριλαμβάνονται κάθε έξοδο που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια κάθε αγοράς ή πώλησης και η γενική διαχείριση συμμετοχών και χρεογράφων που πιστοποιούνται για τη περιβαλλοντική διαχείριση. Επιπλέον, όσοι τόκοι επιβαρύνουν την επιχείρηση και προέρχονται από πιστώσεις δάνεια και ότι γενικώς κρίνεται απαραίτητο για την

περιβαλλοντική επίδοση καταγράφεται και συγκαταλέγεται στα οργανικά περιβαλλοντικά έξοδα.

64.10 Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων

64.10.00 Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

65.00 Τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων

65.00.00 Τόκοι και έξοδα ομολογιακών δανείων που χορηγούνται για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.01 Τόκοι και έξοδα λοιπών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

65.01.00 Τόκοι και έξοδα λοιπών μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων για την χρηματοδότηση της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών

65.02.00 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.05 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων

65.05.00 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων τραπεζικών χρηματοδοτήσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.06 Τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

65.06.00 Τόκοι και έξοδα λοιπών Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.07 Χαρτόσημα Συμβάσεων Δανείων και Χρηματοδοτήσεων

65.07.00 Χαρτόσημα συμβάσεων δανείων και χρηματοδοτήσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.08 Έξοδα ασφαλειών δανείων και χρηματοδοτήσεων

65.08.00 Έξοδα ασφαλειών δανείων και χρηματοδοτήσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

65.98 Λοιπά συναφή με τις χρηματοδοτήσεις έξοδα

65.98.00.00 Λοιπά συναφή με τις χρηματοδοτήσεις έξοδα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική και την κοινωνική διαχείριση

ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

70 ΠΩΛΗΣΕΙΣ

Η περιβαλλοντική λογιστική καταγράφει αναλυτικά τα οργανικά έσοδα που προέρχονται από την περιβαλλοντική διαχείριση της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, παρακολουθούνται όσα εμπορεύματα ή προϊόντα προωθούνται για πώληση κι έχουν παραχθεί με φιλικές τεχνικές για το περιβάλλον ή αποτελούνται από φιλικά αγαθά με μικρή αρνητική επίπτωση για το περιβάλλον. Επιπλέον στην καταγραφή της περιβαλλοντικής λογιστικής όσον αφορά τις πωλήσεις εμπεριέχονται και τα προϊόντα τα οποία πιστοποιούνται με ειδικά σήματα πιστοποίησης όπως π.χ. ISO 9000. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ο αντίθετος λογαριασμών των πωλήσεων εμπορευμάτων, που περιλαμβάνει τις εκτάσεις για τις συγκεκριμένες πωλήσεις.

70.98 Εκπτώσεις Πωλήσεων

70.00.00 Πωλήσεις εμπορευμάτων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

70.98.00 Εκπτώσεις Πωλήσεων Εμπορευμάτων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

71.00.00 Πωλήσεις Υποπροϊόντων και Υπολειμμάτων που προορίζονται για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση

75 ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ

Σε αυτή τη κατηγορία οργανικών εξόδων αναλύονται λεπτομερώς τα οργανικά έσοδα που προέρχονται από άλλες παροχές της επιχείρησης,, τα οποία δεν έχουν σχέση με τη πώληση των παραγόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών που έχει ως αντικείμενο

πώλησης ή επιχείρησης. Τα έσοδα αυτά μπορεί να είναι παροχή υπηρεσιών ή υπολειμμάτων πρώτων και βοηθητικών υλών σε τρίτους, στα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης, μην αποτελώντας όμως αντικείμενο της κύριας δραστηριότητας.

75.00 Έσοδα από παροχή Υπηρεσιών σε τρίτους

75.00.10 Έσοδα από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής διαχείρισης

75.00.01.00 Έσοδα από μελέτες έρευνες για λογαριασμό τρίτων στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής διαχείρισης

74 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ 76 ΕΣΟΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Μερικά επιπλέον οργανικά έσοδα που μπορούν να καταγράφουν από τη περιβαλλοντική λογιστική, αποτελούν οι επιχορηγήσεις και τα έσοδα κεφαλαίων. Ως επιχορηγήσεις αυτής της κατηγορίας ορίζονται οι επιστροφές δασμών και τόκων που οφείλονται σε εξαγωγές πωλήσεων στα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι επιχορηγήσεις αυτές αποτελούν μια περιβαλλοντική πολιτική επιβράβευσης για την αειφόρο επίδοση των επιχειρήσεων. Από τη πλευρά των εσόδων κεφαλαίων, αναφέρονται ως οργανικά έσοδα οι πιστωτικοί τόκοι που συνδέονται με τη περιβαλλοντική διαχείριση, καθώς και κάθε έσοδο από μέρισμα ή πώλησης συμμετοχής και χρεογράφου που συνδέεται με τη περιβαλλοντική εφαρμογή.

74.01 Επιστροφές Δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων εξαγωγών

74.01.00 Επιστροφές Δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων εξαγωγών που οφείλονται στην περιβαλλοντική διαχείριση

74.02 Επιστροφές Τόκων Εξαγωγών

74.02.00 Επιστροφές τόκων εξαγωγών που οφείλονται στην περιβαλλοντική διαχείριση

76.01 Έσοδα μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο

- 76.01.00.00 Έσοδα μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση
- 76.01.00.02 Έσοδα μετοχών μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εσωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση
- 76.01.00.04 Έσοδα ομολογιών ελληνικών δανείων για την ενίσχυση της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής
- 76.01.00.05 Έσοδα από μερίσματα αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού που προορίζονται για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής πολιτικής
- 76.01.00.06 Έσοδα από έντοκα γραμματεία ελληνικού δημοσίου που προορίζονται για την ενίσχυση της δημόσιας περιβαλλοντικής πολιτικής
- 76.01.00.07 Έσοδα από μετοχές εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση
- 76.01.00.09 Έσοδα από μετοχές μη εισηγμένων στο χρηματιστήριο εταιριών εξωτερικού που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση
- 76.01.00.11 Έσοδα από ομολογίες αλλοδαπών δανείων για τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων
- 76.02 Δουλευμένοι τόκοι γραμματειών εισακτέων
- 76.02.00 Δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 76.03 Τόκοι χορηγούμενων δανείων
- 76.03.03.00 Τόκοι Δανείων που χορηγούνται για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 76.03.10.00 Λοιποί πιστωτικοί τόκοι που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης
- 76.04 Διαφορές (Κέρδη) από πώληση Συμμετοχών και χρεογράφων
- 76.04.00.00 Διαφορές (κέρδη) από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων από επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

76.04.00.02 Διαφορές (κέρδη) από πωλήσεις Συμμετοχών σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

ΛΟΓΑΡΙΣΜΟΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

81 ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στην κατηγορία των ανόργανων αποτελεσμάτων συμπεριλαμβάνονται τα έκτακτα έσοδα και έκτακτα έξοδα που αφορούν την τρέχουσα χρήση ή προηγούμενες και προκύπτουν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Με βάση τη περιβαλλοντική πολιτική μπορούν να προκύψουν έκτακτες επιβαρύνσεις όπως πρόστιμα και προσαντήσεις, αλλά και ζημιές πάγιων στοιχείων που έχουν αποκτηθεί για με σκοπό την περιβαλλοντική εφαρμογή. Κι από την άλλη πλευρά, μπορούν να προκύψουν έκτακτα κέρδη, που προκύπτουν συνήθως από εκποίηση πάγιων στοιχείων του ενεργητικού της επιχείρησης τα οποία συμβάλουν στην περιβαλλοντική διαχείριση. Επιπλέον στην ίδια κατηγορία συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα κατά είδος που αφορούν τη τρέχουσα χρήση και πραγματοποιούνται με σκοπό την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης.

81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα

81.00.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα

81.01.00 Συναλλαγματικές διαφορές από επιχορηγήσεις παγίων στοιχείων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης σε ξένο νόμισμα.

81.01.02 Έξοδα απαξίωσης των στοιχείων του ενεργητικού που οφείλεται στην περιβαλλοντική υποβάθμιση

81.03 Έκτακτα κέρδη

81.03.02.00 Έκτακτα κέρδη που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

82 ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ 84 ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ

Με βάση τις αρχές τις αειφόρου λογιστικής, καταγράφονται τα κατά είδος έσοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων που συνδέονται άμεσα με τη περιβαλλοντική διαχείριση. Επιπλέον, ουσιώδη σημασία έχουν οι προσδιορισμοί των προβλέψεων προηγούμενων χρήσεων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τέτοιου είδους προβλέψεις σχεδιάζονται ως άμεση ή έμμεση συνέπεια των ενδιαφερόμενων μερών ή κατά εθελοντική βάση από την επιχείρηση, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο για την ορθή διαχείριση της περιβαλλοντικής πολιτικής.

82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων

82.00.00.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων που συνδέονται με την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

82.01 Έσοδα Προηγούμενων Χρήσεων

82.01.01.00 Επιστροφές Περιβαλλοντικών Δασμών και λοιπών επιβαρύνσεων

82.01.04.00 Επιστροφές καταβεβλημένων περιβαλλοντικών φόρων και τελών

84.00 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

84.00.10.00 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων Παγίων στοιχείων για ενδεχόμενη περιβαλλοντική υποβάθμιση

84.01.00 Προβλέψεις για έκτακτους περιβαλλοντικούς κινδύνους

84.01.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές Διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

84.01.02 Προβλέψεις Υποτίμησης των συμμετοχών σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

84.01.03 Προβλέψεις για έξοδα Προηγούμενων χρήσεων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

84.01.04 Προβλέψεις για την Υποτίμηση της υπεραξίας της επιχείρησης (Goodwill)
από πιθανό περιβαλλοντικό ατύχημα

85 ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ

Στην κατηγορία των αποσβέσεων, η περιβαλλοντική λογιστική καταγράφει όλη την αξία αυτών, οι οποίες δεν ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος της επιχείρησης. Όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση και τα πάγια που χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση αυτών των σκοπών, οι φθορές τους καταγράφονται σαν έξοδο χρήσης και επηρεάζουν την υπολειμματική αξία του πάγιου. Ενώ από την άλλη μεριά, οι αποσβέσεις που επίσης προέρχονται από πάγια στοιχεία τα οποία συνδέονται με τη περιβαλλοντική διαχείριση και δεν ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος, καταγράφονται από αυτή την κατηγορία λογαριασμών.

85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

85.05.21 Αποσβέσεις Τόκων Δανείων Κατασκευαστικής περιόδου για την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης

85.10.00 Αποσβέσεις Εδαφικών Εκτάσεων Περιβαλλοντικά διαχειριζομένων εκτός εκμετάλλευσης

85.20.00 Αποσβέσεις κτιρίων εγκαταστάσεων κτιρίων τεχνικών έργων που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

85.30.00 Αποσβέσεις μηχανημάτων τεχνικών εγκαταστάσεων λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

85.40.00 Αποσβέσεις μεταφορικών μέσων που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

85.50.00 Αποσβέσεις Ασωμάτων Ακινήτοποιήσεων και εξόδων Πολυετούς αποσβέσεως που συνδέονται με την περιβαλλοντική διαχείριση

86 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ

Η καταγραφή όλων των οικονομικών μεταβολών μέσω της περιβαλλοντικής λογιστικής θα πρέπει να διατυπώνεται συνολικά στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων. Κατά κύριο λόγο οι λογαριασμοί αποτελέσματος, θα πρέπει να παρουσιάζουν το μικτό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης της επιχείρησης που εφαρμόζει περιβαλλοντική διαχείριση. Στην συνέχεια, θα πρέπει να εμφανίζονται κατανεμημένα τα έξοδα που αφορούν την διοίκηση και την διεξαγωγή μελετών που απαιτούνται για την περιβαλλοντική διαχείριση. Επιπλέον, θα πρέπει να εμφανίζονται όσα έσοδα προκύπτουν από συμμετοχές σε πιστοποιημένες για τη περιβαλλοντική τους διαχείριση επιχείρηση αλλά και τα έξοδα που απαιτούνται για την διατήρηση αυτών. Στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων της περιβαλλοντικής λογιστικής θα πρέπει να καταγράφονται επίσης όλοι οι δουλευμένοι πιστωτικοί τόκοι και διαφορές αποτιμήσεων οι οποίες έφεραν κέρδη στην επιχείρηση που πρόεκυψαν από την περιβαλλοντική διαχείριση. Τέλος, η περιβαλλοντική λογιστική έχει την αρμοδιότητα να καταγράψει στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων, τις προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους κι όλα τα έξοδα που αφορούν την λειτουργία και τη διάθρωση της επιχείρησης στα πλαίσια της περιβαλλοντικής διαχείρισης.

86.00.00 Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης (κέρδη ή ζημιές)

86.00.00.00 Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης (κέρδη ή ζημιές) που Προκύπτουν από την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.00.00.01 Μικτά Αποτελέσματα Εκμετάλλευσης (κέρδη ή ζημιές) που Προκύπτουν από την Εφαρμογή της Κοινωνικής Διαχείρισης

86.00.02.00 Έξοδα Διοικητικής Λειτουργίας για το Τμήμα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.00.02.01 Έξοδα Διοικητικής Λειτουργίας για το Τμήμα Κοινωνικής Διαχείρισης

86.00.02.02 Έξοδα Διεύθυνσης του Τμήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.00.02.04 Έξοδα Διευθυντού του Τμήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.00.02.06 Αμοιβές και Έξοδα Προσωπικού του Τμήματος Περιβαλλοντικής διαχείρισης

- 86.00.02.08 Αμοιβές και Έξοδα Τρίτων για την Παροχή Υπηρεσιών για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.02.10 Αναλώσεις Υλικών για το Τμήμα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.02.12 Έξοδα για την Καταγραφή των Πληροφοριών της Περιβαλλοντικής Λογιστικής
- 86.00.02.13 έξοδα για την Καταγραφή των Πληροφοριών της Κοινωνικής Λογιστικής
- 86.00.02.14 έξοδα για την Κοστολόγηση των Περιβαλλοντικών Στοιχείων της Επιχείρησης
- 86.00.02.16 Έξοδα για την Καταγραφή των Στατιστικών Στοιχείων που Σχετίζονται με την Περιβαλλοντική Διαχείριση
- 86.00.02.18 έξοδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Εργαζομένων
- 86.00.02.20 Έξοδα Περιβαλλοντικού Προϋπολογισμού και Απολογισμού
- 86.00.03 Έξοδα Λειτουργίας Ερευνών και Ανάπτυξης»
- 86.00.03.00 Έξοδα Λειτουργίας Ερευνών και Ανάπτυξης για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.03.02 Έξοδα Υπηρεσιών του Τομέα Έρευνας και Τεχνολογίας για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.03.04 Έξοδα Υπηρεσιών Μελέτης –Αναπτύξεως για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.03.06 Τμήμα Τεχνικών Μελετών και Δοκιμών για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.03.08 Τμήμα Αναπτύξεων Νέων Προϊόντων στο Πλαίσιο της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- 86.00.03.09 Τμήμα Αναπτύξεων Νέων Προϊόντων για την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.00.04.00 Έξοδα Λειτουργίας Διαθέσεως που συνδέονται με τα Περιβαλλοντικά Προϊόντα

86.01 Έσοδα Συμμετοχών σε Λοιπές Επιχειρήσεις

86.01.11 Έσοδα Συμμετοχών σε Λοιπές Επιχειρήσεις που Εφαρμόζουν Περιβαλλοντική Διαχείριση

86.01.02 Κέρδη από Πωλήσεις Συμμετοχών και Χρεογράφων

86.01.02.00 Κέρδη από Πωλήσεις Συμμετοχών και Χρεογράφων σε Επιχειρήσεις που Εφαρμόζουν Περιβαλλοντική Διαχείριση

86.01.03 Πιστωτικοί Τόκοι και συναφή έξοδα

86.01.03.00 Πιστωτικοί Τόκοι και Συναφή έξοδα που Συνδέονται με την Εφαρμογή της Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

86.01.07 Διαφορές Αποτιμήσεων Συμμετοχών και Χρεογράφων

86.01.07.00 Διαφορές Αποτιμήσεων Συμμετοχών και Χρεογράφων σε Επιχειρήσεις που Εφαρμόζουν Περιβαλλοντική Διαχείριση

86.01.08 Έξοδα Συμμετοχών και Χρεογράφων

86.01.08.00 Έξοδα Συμμετοχών και Χρεογράφων σε Επιχειρήσεις που Εφαρμόζουν Περιβαλλοντική Διαχείριση

86.02.10 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

86.02.10.00 Προβλέψεις για έκτακτους περιβαλλοντικούς κινδύνους

86.02.10.01 Προβλέψεις απαξιώσεων και Υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων λόγω περιβαλλοντικής υποβάθμισης

86.02.10.02 Προβλέψεις για συνταγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης

86.02.10.03 Προβλέψεις υποτίμησης των συμμετοχών σε επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντική διαχείριση

86.02.10.04 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων που οφείλονται στην περιβαλλοντική διαχείριση

86.02.10.05 Προβλέψεις για την υποτίμηση της αξίας της επιχείρησης (Goodwill) από την πρόκληση περιβαλλοντικής υποβάθμισης

86.03.06.02 Έξοδα υπηρεσιών διεύθυνσης πωλήσεων που συνδέονται με τα περιβαλλοντικά προϊόντα

86.03.06.04 Έξοδα Υπηρεσιών διεύθυνσης που συνδέονται με το περιβαλλοντικό μάρκετινγκ

86.03.06.06 Έξοδα Λειτουργιών Πωλήσεων Εσωτερικού που συνδέονται με τα περιβαλλοντικά προϊόντα

86.03.06.08 Έξοδα λειτουργιών πωλήσεων εξωτερικού που συνδέονται με τα περιβαλλοντικά προϊόντα»

(Ε.Γ.Λ.Σ., Περιβαλλοντική λογιστική και Αειφόρος λογιστική – Νικολάου Γ.2008)

Κεφάλαιο 4

Η έννοια του Περιβαλλοντικού Κόστους και η σχέση του με το Περιβαλλοντικό Έξοδο

Υπάρχουν πολλές απόψεις σχετικά με τον προσδιορισμό της έννοιας του περιβαλλοντικού κόστους. Μερικές συνδέουν το περιβαλλοντικό κόστος με το περιβαλλοντικό έξοδο. Ωστόσο η επιστήμη της λογιστικής διαφωνεί με αυτήν την άποψη, διότι το κόστος χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει τις δαπάνες που πραγματοποιεί η επιχείρηση για την επένδυση σε νέο εξοπλισμό, που θα αποφέρει μελλοντικά οφέλη στην επιχείρηση, ενώ το περιβαλλοντικό έξοδο πραγματοποιείται από την επιχείρηση χωρίς να αναμένονται μελλοντικά οφέλη. Εδώ θα πρέπει να προστεθεί ότι το περιβαλλοντικό κόστος έχει ως στόχο την μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προκαλεί η επιχείρηση στο περιβάλλον. Από την πλευρά της η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει ανεξαρτήτως από το αν οι δαπάνες προσφέρουν μελλοντικά οφέλη για την επιχείρηση, αυτές θα πρέπει να καταγράφονται στο ενεργητικό του ισολογισμού. Σύμφωνα με τον οργανισμό Federation des Experts Comptables Europeens, περιβαλλοντικό κόστος είναι οι δαπάνες που προσφέρουν μελλοντικά οφέλη, παρατείνουν την ωφέλιμη ζωή, αυξάνουν την παραγωγική ικανότητα ή βελτιώνουν την ασφάλεια ή την αποτελεσματικότητα των άλλων παγίων της επιχείρησης, ονομάζεται περιβαλλοντικό κόστος. Από την άλλη υποστηρίζει ότι το περιβαλλοντικό έξοδο χρησιμοποιείται για τον περιορισμό ή την πρόληψη της πιθανής υποβάθμισης του περιβάλλοντος από μελλοντικές δραστηριότητες της επιχείρησης και δεν επηρεάζουν την ωφέλιμη ζωή των περιουσιακών στοιχείων. Σύμφωνα με τους κανόνες του Ε.Γ.Λ.Σ. περιβαλλοντικό κόστος ορίζεται η διάθεση ή η επένδυση αγοραστικής δύναμης για την απόκτηση υλικών αγαθών και υπηρεσιών. Αυτές οι δαπάνες γίνονται από την επιχείρηση με στόχο την εφαρμογή της περιβαλλοντικής διαχείρισης και με την προϋπόθεση ότι θα επιφέρουν μελλοντικά έσοδα για την επιχείρηση ή θα βοηθήσουν στη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής της επίδοσης. Τέτοιες επενδύσεις έχουν να κάνουν είτε με αγορές παγίων, είτε για επενδύσεις σε κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία, που συμβάλουν στην μείωση των αρνητικών επιδράσεων στο περιβάλλον. Συνήθως αυτές οι επενδύσεις αφορούν μηχανήματα που αποσκοπούν στην μείωση ρύπων, την εξοικονόμηση ενέργειας κλπ.

Όλα αυτά θα πρέπει να καταγράφονται στο ενεργητικό, να παρακολουθούνται και να γίνονται και οι τμηματικές αποσβέσεις τους. Τέλος, όσο αφορά την παρακολούθηση του περιβαλλοντικού κόστους, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι μεταβατικοί λογαριασμοί του ενεργητικού.

Η έννοια του περιβαλλοντικού εξόδου και του περιβαλλοντικού εσόδου

Όπως γίνεται αντιληπτό, η απουσία μίας συστηματικής μεθοδολογίας και των προτύπων για την καταγραφή των περιβαλλοντικών εσόδων και εξόδων δημιουργεί πολλά προβλήματα, τόσο στην παρακολούθηση, όσο και στην καταγραφή. Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ, περιβαλλοντικό έξοδο ορίζεται το τμήμα του περιβαλλοντικού κόστους που βαρύνει τα έσοδα της χρήσης. Συνήθως αυτά τα έξοδα αφορούν επισκευές και συντηρήσεις του εξοπλισμού. Από την άλλη περιβαλλοντικό έσοδο είναι η χρηματική έκφραση της αγοραστικής δύναμης που αποκτάται, άμεσα ή έμμεσα, από τη δραστηριότητα της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα από την πώληση ή την εκμετάλλευση των περιβαλλοντικών προϊόντων, υποπροϊόντων, ανακυκλώσιμων προϊόντων, περιβαλλοντικών υπηρεσιών, αδειών ρύπανσης, από επιχορηγήσεις για περιβαλλοντικά ζητήματα και άλλα παρόμοιας φύσης κονδύλια που καταβάλλονται στην επιχείρηση για την εφαρμογή τεχνικών για την διαχείριση του περιβάλλοντος (Jasch 2003).

Παράδειγμα αδειών ρύπανσης

Στην αρχή της χρήση έτους 2016, η ρυθμιστική αρχή του κράτους διανέμει σε φαρμοκοχημική εταιρεία 30.000 δικαιώματα ρύπων, πράγμα που σημαίνει μπορεί να εκπέμψει συνολικά 30.000 τόνους c02 για την συγκεκριμένη χρήση (1 άδεια ρύπων = 1.000 c02). Χάρη τον περιβαλλοντικό στρατηγικό σχεδιασμό της, η εταιρεία στην συνέχεια της χρήσης εκπέμπει βάση μετρήσεων, 20.000 τόνους c02 και είναι σε θέση να διαθέσει για πώληση, τις υπολειπόμενες άδειες ρύπων σε άλλες επιχειρήσεις με βάση τη τιμή που κυμαίνεται αυτή τη περίοδο η αξία των αδειών ρύπανσης. Τον μηνά Δεκέμβριο η φαρμοκοχημική εταιρεία πούλησε σε βιομηχανική εταιρεία αυτοκινήτων τις άδειες ρύπων (10.000 μονάδες) στην τιμή που κυμαίνονταν αυτόν τον μηνά.

Παρακάτω παρουσιάζονται οι λογιστικές έγγραφες που αφορούν την φαρμοκοχημική εταιρεία για την διαχείριση των άδειων ρύπανσης.

	Τιμή δικαιώματος Ρύπου
Ιανουάριος	6 €
Δεκέμβριος	8 €

01/01/2016

16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
16.00	ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
16.00.92	Υπεραξία που συνδέεται με Διανομή αδειών Ρύπανσης	180.000 €
40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
40.00	Κεφάλαιο	
40.00.92	Κεφάλαιο που προκύπτει από τη Διανομή αδειών ρύπανσης (30.000*6=180.000) <i>Διανομή Αδειών Ρύπων</i>	180.000 €

30/11/2016

40	ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
40.00	Κεφάλαιο	
40.00.92	Κεφάλαιο που προκύπτει από τη Διανομή αδειών ρύπανσης	120.000 €
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
16.99	Αποσβεσμένη υπεραξία της επιχείρησης	
16.99.92	Αποσβεσμένη Υπεραξία που συνδέεται με Διανομή αδειών Ρύπανσης (20.000*6=120.000) <i>Χρησιμοποιημένες άδειες Ρύπανσης</i>	120.000 €

Ο λογαριασμός **16.00.92** των αδειών ρύπανσης, μετά τη φθορά τους μέσα στην χρήση έχει υπόλοιπο 60.000€ (10.000 δικαιώματα ρύπανσης) με βάση την τιμή του Ιανουαρίου.

Άδειες Ρύπανσης	
180.000 €	120.000 €
60.000 €	

Για τον μήνα Δεκέμβριο η τιμή ενός δικαιώματος Ρύπανσης από 6€ είναι πλέον στα 8€. Πράγμα που σημαίνει έκτακτα κέρδη αξίας 20.000€ που προέρχονται από την διαφορά τιμής ρύπων, καθώς η αξία τους ανέβηκε κατά 2€ τον μήνα Δεκέμβριο.

31/12/2016

16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
16.00	ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
16.00.92	Υπεραξία που συνδέεται με Διανομή αδειών Ρύπανσης	20000
81	ΕΚΤΑΚΤΑ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
81.03	Έκτακτα κέρδη	
81.03.02	Έκτακτα κέρδη που συνδέονται με την εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης <i>Αύξηση αξίας δικαιώματος ρύπων</i>	20.000 €

Άδειες Ρύπανσης	
180.000 €	120.000 €
20.000 €	
80.000 €	

Έπειτα η φαρμοκοχημική εταιρεία, προχώρα στη πώληση όλου του υπόλοιπου αδειών που της έχουν απομείνει, με παραλήπτη την βιομηχανική εταιρεία αυτοκινήτων.

31/12/2016

30	ΠΕΛΑΤΕΣ	
30.00	Πελάτες εσωτερικού	
33.30.01	βιομηχανική εταιρεία αυτοκινήτων	80.000 €
16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
16.00	ΥΠΕΡΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
16.00.92	Υπεραξία που συνδέεται με Διανομή αδειών Ρύπανσης	80.000 €
	<i>Πώληση Αδειών Ρύπανσης</i>	

Παράδειγμα Αγοράς Μηχανισμού Biobox

Παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας από την παραγωγή βιοαερίου μέσω αναερόβιας χώνευσης πτηνοτροφικών αποβλήτων (Περιβαλλοντικός μελετητής έργου - **Waste Energy A.E.**). Η παραγόμενη **ηλεκτρική ενέργεια** που θα παράγεται και για την οποία ισχύουν όλες οι αδειοδοτήσεις είναι **130kW**.

Είδος και μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας

Το έργο αφορά την μετατροπή των πτηνοτροφικών αποβλήτων μέσω της αναερόβιας χώνευσης σε βιοαέριο και την παραγωγή ενέργειας. Η ποσότητα που απαιτείται ώστε να παραχθεί βιοαέριο το οποίο θα αποδώσει 130kW ηλεκτρικής ενέργειας είναι 1460tn/y πτηνοτροφικών αποβλήτων.

Τα πτηνοτροφικά απόβλητα είναι απεκκρίματα των πτηνών αναμιγμένα με άχυρο και είναι αυτά που προέρχονται από το καθαρισμό της στρωμνής από τα πτηνοτροφεία πάχυνσης και ενδεχομένως και αυγοπαραγωγής. Επίσης είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και τα πτηνοτροφικά απεκκρίματα το πτηνοτροφείων αυγοπαραγωγής σε περίπτωση που αυτά συλλέγονται καθημερινώς.

Κριτήρια επιλογής της Τεχνολογίας

Η επιλογή της τεχνολογίας και ο σχεδιασμός του έργου γίνεται με βάση τις εξής παραμέτρους:

- Το είδος της βιομάζας που χρησιμοποιείται ως υπόστρωμα για να χωνευτεί αναερόβια.
- Την περιεκτικότητα σε υγρασία ή σε ξηρή ουσία
- Την ανάγκη για προεπεξεργασία του υποστρώματος πριν την εισαγωγή του στην κύρια δεξαμενή χώνευσης
- Τον υπολογισμό των δυνητικά παραμέτρων αναστολής της διεργασίας αναερόβιας χώνευσης
- Τον χρόνο παραμονής στο στάδιο της χώνευσης
- Την ουδετερότητα του έργου ως προς το περιβάλλον
- Την αποφυγή οποιοδήποτε οχλήσεων στο ανθρωπογενές περιβάλλον
- Την οικονομική βιωσιμότητα του έργου

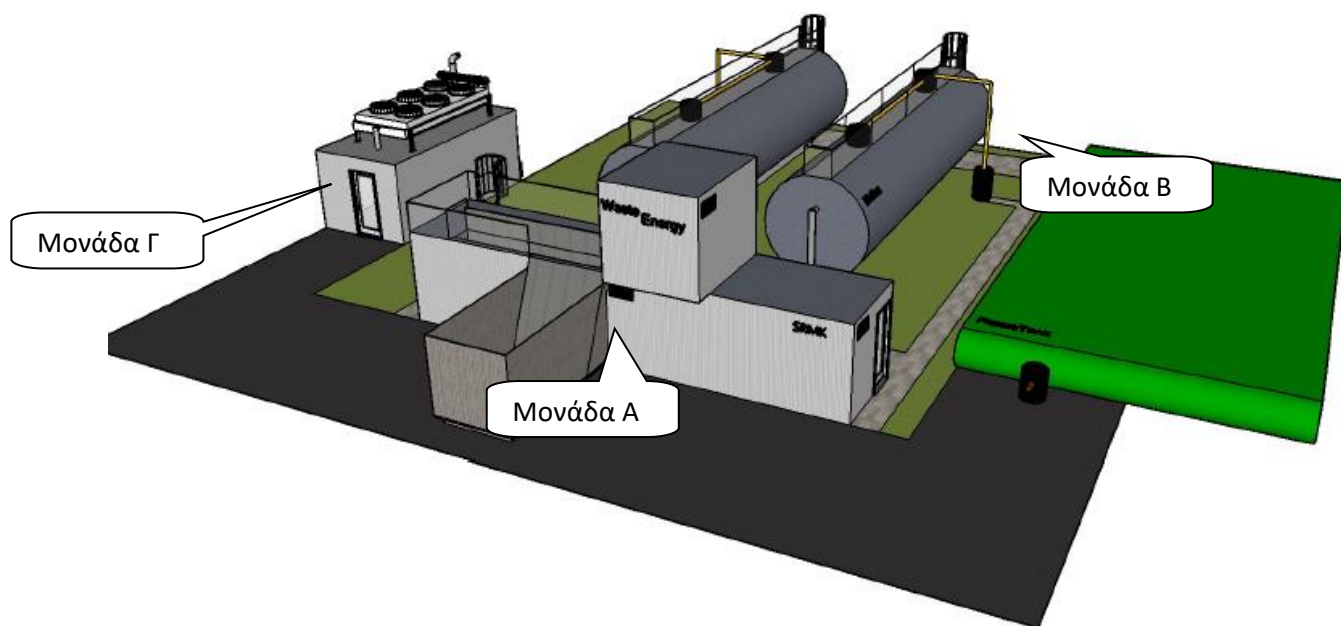
Τα στάδια επεξεργασίας σε έναν αντιδραστήρα εμβολικής ροής είναι συνεχόμενα και έχουν ως αποτέλεσμα μία ασυνήθιστα υψηλή παραγωγή βιοαερίου. Οι αντιδραστήρες αυτοί είναι κατασκευασμένοι είτε από ατσάλι, είτε από πολυεστέρα ή από τσιμέντο, έχουν κυλινδρικό σχήμα και θερμαίνονται από ένα διαμήκη μηχανισμό ανάδευσης.

Ανάλογα με το μέγεθος του αντιδραστήρα, ο μηχανισμός ανάδευσης μπορεί να τοποθετηθεί κατά μήκος ή εγκάρσια, με τον ηλεκτρικό ή υδραυλικό μηχανισμό κίνησης του τοποθετημένο έξω από τον αντιδραστήρα. Τα χρησιμοποιούμενα υποστρώματα που χρησιμοποιούνται στην περίπτωση αυτή μπορούν να περιέχουν έως 30% ξηρής ύλης.

Ο ειδικά εξελιγμένος εξοπλισμός που χρησιμοποιείται για την προετοιμασία των υποστρωμάτων αυτών, μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί σε κάθε τύπου υποστρώματος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη μονάδα.

Τεχνολογία –Στάδια επεξεργασίας

Η τεχνολογία που επιλέγεται είναι αυτή της ξηρής αναερόβιας χώνευσης σε εμβολικής ροής δεξαμενή σε θερμοφίλες συνθήκες των 55 °C.

Εικ. BioBox concept. (Waste Energy A.E.)

Στάδια επεξεργασίας

Προεπεξεργασία

Η βασική μονάδα Α αποτελείται αρχικά από ένα container όπου γίνεται η είσοδος και η προ-επεξεργασία. Πολτός και υγρά υποστρώματα διοχετεύονται στη δεξαμενή υδρόλυσης. Η δεξαμενή υδρόλυσης φέρει μηχανισμό ανάμειξης που αποτελείται από ένα ζεύγος αναδευτήρων. Ο χαμηλότερος αναδευτήρας χρησιμεύει επίσης για την τροφοδοσία μιας αντλίας με ενσωματωμένο κόφτη-κόσκινο που τροφοδοτεί τη δεξαμενή ζύμωσης (Μέρος Β). Ως εκ τούτου, είναι εγκατεστημένη μια απευθείας

εναέρια σύνδεση μεταξύ της μονάδας Α και Β για τη μεταφορά της προεπεξεργασμένης πρώτης ύλης στο χωνευτή. Επιπλέον υπάρχουν και δύο διαμερίσματα. Το ένα διαμέρισμα είναι εξοπλισμένο με μηχανισμό εισαγωγής αέρα, τον εξοπλισμό καθαρισμού του αέρα καθώς και την εξαγωγή του. Η μέγιστη χωρητικότητα σε αέρα είναι 2000m³/ h. Το άλλο διαμέρισμα περιέχει τις αντλίες για το σκοπό αυτό, αποθηκευμένα χημικά για τον καθαρισμό και το τμήμα ελέγχου. Είναι απαραίτητο να υπάρχει και air scrubber ώστε να δεσμευθεί η αμμωνία και οι οργανικές ουσίες που δημιουργούν όχληση οσμών. Για το λόγο αυτό θα έχουμε έναν συνδυασμό βιολογικού και acid scrubber.

Παραγωγή Βιοαερίου

Η Μονάδα Β αποτελείται από τις κύριες δεξαμενές εμβολικής ροής. Στις δεξαμενές αυτές εισέρχεται το ομογενοποιημένο υπόστρωμα της προεπεξεργασίας και παραμένει κάποιες ημέρες σε θερμόφιλες συνθήκες. Με την διαδικασία της ξηρής αναερόβιας χώνευσης αποφεύγονται μεγάλες ποσότητες παραγωγής υγρού λίπασματος το οποίο πρέπει να αποθηκευτεί και να διατεθεί. Οι θερμόφιλες συνθήκες σε συνδυασμό με τον χρόνο παραμονής εξασφαλίζουν συνθήκες παστερίωσης εξουδετερώνοντας όλους τους παθογόνους οργανισμούς και τα βακτήρια αποφεύγοντας έτσι ένα ξεχωριστό στάδιο παστερίωσης της πρώτης ύλης.

Διαχωρισμός

Είναι δυνατόν το χωνεμένο υπόλειμμα να διαχωρίζεται σε ένα container περίπου τριών μέτρων για να εξάγεται ξηρό λίπασμα από την διαδικασία της χώνευσης. Το ξηρό κλάσμα αποθηκεύεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην υπάρχει επαφή με το περιβάλλον.

Αξιοποίηση βιοαερίου

Το παραγόμενο βιοαέριο οδηγείται μέσω παγίδας συμπτκνώματος σε μηχανή συμπαραγωγής ενέργειας ηλεκτρικής και θερμικής.

Η ηλεκτρική ενέργεια θα διοχετεύεται στο δίκτυο και ένα μέρος της θερμικής ενέργειας 15% περίπου διοχετεύεται στο σύστημα για την ανάπτυξη θερμοκρασίας εντός των ειδικών δεξαμενών εμβολικής ροής.

Διαχείριση αερίων

Η βιομάζα που πρόκειται να χωνευτεί διατίθεται και προεπεξεργάζεται μέσα σε κλειστό κύκλωμα. Στο κτίριο-container αυτό η βιομάζα αποθηκεύεται, υγραίνεται, μεταφέρεται, τεμαχίζεται-αλέθεται, υδρολύεται και αναροφάται μέσω αντλιών. Μέσω όλων αυτών των διεργασιών παράγεται κυρίως αμμωνία ένα αέριο με δυσάρεστη οσμή το οποίο δεν πρέπει να διαφεύγει στο περιβάλλον. Για τον λόγο αυτό ο αέρας από το εσωτερικό του κτιρίου-container δεσμεύεται και καθαρίζεται ώστε να μηδενίζεται η όχληση από οσμές από την λειτουργία της μονάδας και να μην διαφεύγει η αμμωνία στην ατμόσφαιρα.

Έλεγχος

Όλες οι διεργασίες ελέγχονται ηλεκτρονικά και ρυθμίζονται μέσω κεντρικού υπολογιστικού συστήματος. Το σύστημα μπορεί να ελέγχεται και από απομακρυσμένο υπολογιστή μέσω internet.

(Εκθεση κριτηρίων λειτουργίας Biobox Concept – Waste Energy)

Κόστος Επένδυσης BioBox concept

Στον παρακάτω πίνακα αναλύεται το κόστος της επένδυσης, καθώς και το ποσό δημόσιας δαπάνης που θα καλύψει ένα μέρος του επενδυτικού κόστους. Και στη συνέχεια παρουσιάζονται οι λογιστικές εγγραφές που μέσω της περιβαλλοντικής λογιστικής πρέπει να καταγραφθούν, για την αποτύπωση της επένδυσης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Έλεγχος δαπανών βάσει Ισχύοντος Τεχνικού Παραρτήματος				
Κατηγορίες Ενεργειών				
Κατηγορία Δαπάνης	Συνολικός	Επιλέξιμος	Ποσοστό Δημοσίας Δαπάνης	Δημόσια Δαπάνη
Κτίρια, εγκαταστάσεις και περιβάλλον χώρος				
Κτιριακές εγκαταστάσεις	24.409 €	24.409 €	50,00%	12.205 €
Βελτίωση περιβάλλοντος χώρου	3.600 €	3.600 €	50,00%	1.800 €
Μηχανήματα – Εξοπλισμός				
Εξοπλισμός και συστήματα για την προστασία του περιβάλλοντος	175.845 €	175.845 €	50,00%	87.923 €
Άυλες Ακίνητοποιήσεις				
Μελέτη και σύνταξη εγχειριδίων για την ανάπτυξη και πιστοποίηση διαχειριστικών συστημάτων	1.500 €	1.500 €	50,00%	750 €
Εκπόνηση μελετών / ερευνών κάθε μορφής	12.000 €	-		-
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	217.354 €	205.354 €		102.677 €

(Κόστος επένδυσης Biobox Concept - Waste Energy A.E.)

Με βάση τα παραπάνω δεδομένα της επένδυσης, η περιβαλλοντική λογιστική θα καταγράψει την επένδυση Biobox με τον εξής τρόπο:

Αρχικά τα καταγράφονται τα έξοδα τα οποία αφορούν τις μελέτες για την εφαρμογή η μη του BioBox concept.

16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ		
16.12	Έξοδα λοιπών ερευνών		
16.12.01	Εκπόνηση μελετών / ερευνών κάθε μορφής	12.000€	
50	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		
50.00	Προμηθευτές Εσωτερικού		
50.00.01	Προμηθευτές Εσωτερικού που πιστώνονται για περιβαλλοντική διαχείριση		12.000€
	Μελέτη "Biobox concept"		

Σειρά έχουν τα απαραίτητα έξοδα τα οποία θα επιβαρύνουν την επιχείρηση, για την άδεια εκτέλεσης του έργου και την πιστοποίηση που απαιτείται.

16	ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	
16.14	Έξοδα Ακίνητοποιήσεων για την εφαρμογή Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	
16.14.01	Μελέτη και σύνταξη εγχειριδίων για την ανάπτυξη και πιστοποίηση διαχειριστικών συστημάτων	1.500€
50	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
50.00	Προμηθευτές Εσωτερικού	
50.00.01	Προμηθευτές Εσωτερικού που πιστώνονται για περιβαλλοντική διαχείριση	1.500€
	<i>Έξοδα αδειάς και Πιστοποίησης "Biobox concept"</i>	

Στη συνέχεια καταγράφεται κάθε πάγιο στοιχείο που αυξάνει το ενεργητικό της επιχείρησης.

11	ΚΤΙΡΙΑ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΤΙΡΙΩΝ - ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	
11.00	Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων	
11.00.00	Κτιριακές εγκαταστάσεις	24.409€
11.00.01	Βελτίωση περιβάλλοντος χώρου	3.600€
50	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
50.00	Προμηθευτές Εσωτερικού	
50.00.01	Προμηθευτές Εσωτερικού που πιστώνονται για περιβαλλοντική διαχείριση	28.009€
	<i>Κτηριακές εγκαταστάσεις Biobox</i>	

12	ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ - ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΛΟΙΠΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	
12.00	Μηχανήματα για εφαρμογή Περιβαλλοντικής Διαχείρισης	
12.00.01	Εξοπλισμός και συστήματα για την προστασία του περιβάλλοντος	175.845€
50	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
50.00	Προμηθευτές Εσωτερικού	
50.00.01	Προμηθευτές Εσωτερικού που πιστώνονται για περιβαλλοντική διαχείριση	175.845€
	<i>Αγορά συστήματος και εξοπλισμού Biobox</i>	

Ως τελευταία λογιστική εγγραφή ακολουθεί η συνολική επιχορήγηση (αναλύεται στον πίνακα επένδυσης) που λαμβάνει στο τέλος της δόμησης του έργου η επιχείρηση από το δημόσιο.

38	ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00	Ταμείο	102.677€
41	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ-ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ-ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
41.10	Επιχορήγηση πάγιας επένδυσης	
41.10.00	Επιχορηγήσεις για επένδυση πάγιου ενεργητικού για εφαρμογή περιβαλλοντικής διαχείρισης <i>Κρατική επιχορήγηση επένδυσης "Biobox concept"</i>	102.677€

Σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Σε ένα έργο παραγωγής βιοαερίου μέσω αναερόβιας χώνευσης βιομάζας που στην εξεταζόμενη περίπτωση είναι τα πτηνοτροφικά απόβλητα δύναται να υπάρξουν οι εξής περιβαλλοντικές πιέσεις κατά τη λειτουργία σε περίπτωση που δεν υπάρξει ο σωστός σχεδιασμός και η επιμελής λειτουργία.

1. Δημιουργία δυσάρεστων οσμών και διαφυγή αερίων στην ατμόσφαιρα από την αποθήκευση της ακατέργαστης πρώτης ύλης και την λειτουργία της μηχανής συμπαραγωγής ενέργειας.
2. Αύξηση νιτρικών στο έδαφος από τον κακό σχεδιασμό, την απουσία σχεδίου λίπανσης των αγροτικών εκτάσεων και τον κακό έλεγχο.
3. Μη τήρηση κανόνων υγιεινής κατά την μεταφορά και αποθήκευση της πρώτης ύλης
4. Θόρυβος από την λειτουργία του εξοπλισμού προεπεξεργασίας της πρώτης ύλης και της μηχανής συμπαραγωγής ενέργειας. Η κίνηση οποιοδήποτε βαρέων οχημάτων θα είναι για μερικά λεπτά της ημέρας οπότε δεν λογίζεται ως όχληση.

Επισημαίνεται ότι το μέγεθος και η δυναμικότητα της μονάδας έχει επιλεγθεί να είναι μικρή ώστε η διαχείρισή της να είναι απόλυτα ελέγξιμη και με κάτω του μετρίου περιβαλλοντικές οχλήσεις.

Μέτρα-δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος

Μέσω των προδιαγραφών και του σχεδιασμού λειτουργίας της μονάδας οι δυνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις θα αντιμετωπιστούν με τις παρακάτω αντίστοιχες δράσεις:

1. Κατασκευή κλειστού, μονωμένου και στεγασμένου κτιρίου μέσα στο οποίο θα γίνεται η εναπόθεση της ακατέργαστης πρώτης ύλης-υποστρώματος. Σύστημα απόσμησης στο οποίο θα αναρροφούνται οι δυσάρεστες οσμές (αέρια) και κυρίως αυτή της αμμωνίας ώστε αυτές να μη διαφεύγουν στην ατμόσφαιρα. Η μηχανή συμπαραγωγής ενέργειας θα επιλεγθεί ώστε να πληροί τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας.
2. Το υγρό χωνεμένο υπόλειμμα το οποίο θα προκύπτει μετά την αναερόβια χώνευση και των διαχωρισμό, θα αποθηκεύεται σε στεγανοποιημένο lagoon το οποί θα είναι κλειστό και από το πάνω μέρος ώστε να δεσμεύονται τυχόν επιπλέον εκπομπές βιοαερίου. Ο αποθηκευτικός όγκος θα είναι ικανός να παραλάβει ενός εξαμήνου παραγωγή υγρού λιπάσματος. Στην μονάδα επιπλέον θα εγκατασταθεί σύστημα ξήρανσης του υγρού υπολείμματος ώστε να υπάρχει εναλλακτική λύση διαχείρισης του υγρού λιπάσματος.
3. Θα τηρούνται αρχεία ελέγχου και ιχνηλασιμότητας προμήθειας της πρώτης ύλης. Η μεταφορά θα γίνεται σε κλειστό φορτηγό όχημα και θα αποθηκεύεται στις κτιριακές εγκαταστάσεις που αναφέρθηκαν.
4. Ο θόρυβος που θα παράγεται θα είναι εντός κτιριακών μονωμένων εγκαταστάσεων. Η απομείωση του θορύβου θα είναι σημαντική και σε καμία περίπτωση δεν θα ξεπερνά τα επιτρεπτά όρια. Το ίδιο θα ισχύει και για την μηχανή συμπαραγωγής ενέργειας η οποία θα βρίσκεται εντός σε μονωμένο container.

Ο όγκος κίνησης των οχημάτων από και προς το έργο υπολογίζεται μικρός εξαιτίας της μικρής δυναμικότητας του έργου.

Οφέλη από την λειτουργία του έργου ή της δραστηριότητας

Η λειτουργία της συγκεκριμένης μονάδας ανερόβιας χώνευσης εξυπηρετεί-ωφελεί το εύρος της κοινωνίας σε πολλαπλά επίπεδα. Τα οφέλη αυτά έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα

διότι το έργο αυτό φέρνει λύση σε ένα πρόβλημα που απασχολεί πολύ καιρό την τοπική κοινωνία.

Πρόκειται για ένα καινοτόμο έργο στην αναερόβια χώνευση διότι θα εκμεταλλεύεται μόνο ένα υπόστρωμα αυτό των πτηνοτροφικών οργανικών αποβλήτων τα οποία προέρχονται από τον καθαρισμό των πτηνοτροφείων μετά από κάθε εκτροφή.

Οφέλη για το αγροτικό-κτηνοτροφικό τομέα

Η ΑΧ και κατ'έπείκταση η λειτουργία του έργου δρα υποστηρικτικά **στις πτηνοτροφικές μονάδες ως εξής:**

- Διαχείριση των οργανικών υποπροϊόντων από την κάθε εκτροφή τους.
- Διασφάλιση συνθηκών υγιεινής στην μονάδας τους εφόσον δεν χρειάζεται να αποθηκεύεται σε υποτυπώσεις εγκαταστάσεις (κοπροσωρός) εντός των μονάδων τους
- Τήρηση περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας τους
- Μείωση του ανθρακικού αποτυπώματός τους.
- Εξοικονόμηση χρημάτων και επιπλέον εργασίας εφόσον απαλλάσσεται από την υποχρέωση να διαχειρίζεται τα οργανικά υποπροϊόντα.

Στον αγροτικό τομέα:

- Ελαττώνει την χρήση χημικών λιπασμάτων διότι το χωνεμένο πτηνοτροφικό υπόλειμμα από την διεργασία της ΑΧ είναι εξαιρετικό οργανικό λίπασμα για τις αγροτικές καλλιέργειες.
- Αυξάνει τα έσοδα από την μείωση των αγορών χημικών λιπασμάτων
- Βοηθά την ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών
- Μειώνει την ανάπτυξη των παθογόνων οργανισμών στις καλλιέργειες από την μέχρι τώρα διάθεση των πτηνοτροφικών αποβλήτων.
- Καλυτερεύει την ποιότητα του εδάφους και βοηθά την διατήρηση του pH και την γονιμότητα του.

Οφέλη για το κοινό και την τοπική κοινωνία

- Καλύτερεύει την ποιότητα ζωής των κατοίκων αφού η διαχείριση των οργανικών αποβλήτων από τις πτηνοτροφικές μονάδες αποτελεί μείζον θέμα για την περιοχή.
- Προστατεύει από την ρύπανση των επιφανειακών νερών.
- Μειώνει την εκπομπή οσμών κατά 80%. Ενώσεις που χαρακτηρίζονται από δυσάρεστες οσμές όπως οι μερκαπτάνες και τα πτητικά λιπαρά οξέα διασπώνται σε μεθάνιο και διοξείδιο του άνθρακα. (EPA 2005)
- Δημιουργούνται παροδικές θέσεις εργασίας κατά την κατασκευή του έργου και μόνιμες κατά την λειτουργία του.
- Αποτελεί παράδειγμα ως εκπαιδευτικό αντικείμενο για την ορθή διαχείριση των οργανικών αποβλήτων και πως ένα πρόβλημα μπορεί να μετατραπεί σε πλεονέκτημα για την περιοχή.

Οφέλη για την ελληνική κοινωνία

- Καινοτόμο έργο το οποίο θα μπορέσει να εφαρμοστεί και σε άλλες περιοχές της Ελλάδος με ανάλογα χαρακτηριστικά.
- Μειώνει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.
- Μειώνει τις εκπομπές σε NO_x.
- Δημιουργείται μια μονάδα βάσης-σταθερής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με πλεονέκτημα έναντι άλλων μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες).
- Συμβάλλει στην απεξάρτηση παραγωγής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα.

Βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις – Βασικοί λόγοι επιλογής της προτεινόμενης λύσης

Βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις:

1. Αεριοποίηση βιομάζας – πτηνοτροφικών αποβλήτων.

Βρίσκει εφαρμογή σε μεγάλου μεγέθους έργα. Δύσκολη η χωροθέτηση μιας τέτοιας εγκατάστασης, η αποδοχή από τους πολίτες και η λειτουργία της εξαιτίας της πολυπλοκότητας και της καινοτομίας της τεχνολογίας.

2. Αερόβια επεξεργασία πτηνοτροφικών αποβλήτων για την παραγωγή οργανικού λιπάσματος

Η επιλογή της αναερόβιας χώνευσης σε **θερμόφιλες συνθήκες μικρής δυναμικότητας μονάδας** έγινε για τους εξής σημαντικούς λόγους:

- Αποτελεί παγκοσμίως μια αποδεδειγμένη τεχνολογικά λύση με πάρα πολλά παραδείγματα ανά την υφήλιο.
- Οικονομικά βιώσιμη λύση. Πολύ σημαντική παράμετρος ώστε μια εγκατάσταση να μπορεί να λειτουργεί με πλήρη σεβασμό στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον με ταυτόχρονο κέρδος για τον επενδυτή.
- Ο σχεδιασμός μικρής δυναμικότητας μονάδας προσφέρει βιώσιμη λύση στην διαχείριση μέρους ποσότητας πτηνοτροφικών αποβλήτων χωρίς οχλήσεις στην τοπική κοινωνία και στο περιβάλλον.
- Εντάσσεται στο πλαίσιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με ότι αυτό συνεπάγεται σε άμεσο και έμμεσο όφελος για την κοινωνία και την κλιματική αλλαγή.
- Λύνεται το πρόβλημα διάθεσης 3600 τόνων ανεπεξέργαστων πτηνοτροφικών αποβλήτων τον χρόνο με ελάχιστες οχλήσεις ως προς το περιβάλλον.
- Παραγωγή ωφέλιμης ενέργειας και λιπάσματος απαλλαγμένου από παθογόνους οργανισμούς.
- Όφελος για την γεωργία διότι μπορεί να προσφερθεί ποιοτικό οργανικό λίπασμα και να αντικατασταθεί ένα μεγάλο μέρος χρησιμοποίησης ανόργανου N.
- Δυνατότητα επεξεργασίας μόνο ενός είδους βιομάζας (πτηνοτροφικών αποβλήτων) και όχι συνεπεξεργασίας με περισσότερα πρώτες ύλες π.χ. χοιρολύματα ή κοπριά αγελάδων και αιγοπροβάτων. Έτσι δεν δημιουργείται η ανάγκη μεταφοράς επιπλέον ποσοτήτων βιομάζας και η δημιουργία μεγάλης κλίμακας έργων με αυξημένες απαιτήσεις λειτουργίας και

διαχείρισης ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν με επιτυχία στις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

(Περιβαλλοντική Έκθεση Biobox Concept – Waste Energy A.E.)

Ανάλυση εξόδων κι εσόδων κατά μηνιαία βάση.

	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
Ιανουάριος	58.740 €	22.000 €
Φεβρουάριος	58.740 €	22.000 €
Μάρτιος	58.740 €	22.000 €
Απρίλιος	58.740 €	22.000 €
Μάιος	58.740 €	22.000 €
Ιούνιος	58.740 €	22.000 €
Ιούλιος	58.740 €	22.000 €
Αύγουστος	58.740 €	22.000 €
Σεπτέμβριος	58.740 €	22.000 €
Οκτώβριος	58.740 €	22.000 €
Νοέμβριος	58.740 €	22.000 €
Δεκέμβριος	58.740 €	22.000 €

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τα έσοδα προέρχονται από την παραγωγή της θερμικής ενέργειας (86%) και τη πώληση στερεού λιπάσματος (14%) στους αγρότες. ($86\% \cdot 58.740$) ($14\% \cdot 58.740$)

Τα έξοδα προέρχονται από την συντήρηση (10%) και την λειτουργία (Ηλεκτ. Ενέργεια 90%) της εγκατάστασης. ($10\% \cdot 22.000$) ($90\% \cdot 22.000$)

Μηνιαίες Εγγραφές:

62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	
62.00	Ηλεκτρικό ρεύμα παραγωγής	50.516 €
75	ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΣΧΟΛΙΩΝ	
75.00	Έσοδα Περιβαλλοντικής διαχείρισης	
75.10.11	Παραγωγή Ηλεκτρικού Ρεύματος "Biobox"	50.516 €
	<i>Ηλεκτρικό ρεύμα παρεχόμενο από "Biobox"</i>	

30	ΠΕΛΑΤΕΣ	
30.00	Πελάτες εσωτερικού	8.224 €
72	ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΧΡΗΣΤΟΥ ΥΛΙΚΟΥ	
72.22	Πωλήσεις υποπροϊόντων και υπολειμμάτων	8.224 €
	<i>Πώληση στερεού λιπάσματος</i>	

62	ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	
62.00	Ηλεκτρικό ρεύμα παραγωγής	19.800 €
62.07	Επισκευές και συντηρήσεις	2.200 €
50	ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	
50.00	Προμηθευτές εσωτερικού	
50.00.00	Προμηθευτές εσωτερικού για πιστοποιημένη περιβαλλοντική διαχείριση	22.000 €
	<i>Κόστος λειτουργίας και συντήρησης "Biobox"</i>	

Συμπέρασμα

Μπορεί η περιβαλλοντική λογιστική να μην είναι αρκετά διαδεδομένη αυτή τη συγκεκριμένη στιγμή στην λειτουργία των επιχειρήσεων και ειδικότερα στην Ελλάδα. Όμως η χρησιμότητα αυτού του κλάδου της λογιστικής θεωρείται βέβαιη, ειδικότερα βάσει μελλοντικών εκτιμήσεων, για την εξέλιξη του περιβάλλοντος. Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις όπου ήδη είναι εμφανείς σε παγκόσμιο επίπεδο, με την κλιματική αλλαγή να χει επηρεάσει τα φυσικά αγαθά τόσο στην ποσότητα όσο και στην ποιότητα τους. Πράγμα, το οποίο έχει οδηγήσει επιχειρήσεις σε όλο τον κόσμο να λάβουν εθελοντικά πρωτοβουλίες για το περιβάλλον. Ο σκοπός είναι να αφυπνιστούν όσο το δυνατόν περισσότερες επιχειρήσεις αναλαμβάνοντας ευθύνες και παίρνοντας μέτρα. Καίριο ρόλο στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής στρατηγικής των επιχειρήσεων, θα διαδραματίσει η προσπάθεια και η πολιτική των κρατών, όπου με αργούς ρυθμούς επιβάλλουν πολιτικές προστασίας του περιβάλλοντος προς όλες τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, συνεπάγεται πως το έργο της περιβαλλοντικής λογιστικής θα έχει καταλυτικό ρόλο σε αυτόν τον σκοπό, με τον όρο των «περιβαλλοντικών πληροφοριών» να συμπεριλαμβάνεται σε οικονομικές εκθέσεις εταιρειών. Η διαδικασία που αναλαμβάνει η περιβαλλοντική λογιστική είναι να καταγραφεί και να παρακολουθεί πληροφορίες που συσχετίζονται με την περιβαλλοντική διαχείριση, να τις κοστολογεί σε χρηματικές μονάδες και να συμβάλει στη λήψη αποφάσεων μέσω της παροχής αναλυμένων πληροφοριών. Έτσι λοιπόν είναι φανερό ότι ολοένα και περισσότερες εταιρείες θα μπουν στη διαδικασία εφαρμογής περιβαλλοντικής διαχείρισης, με αποτέλεσμα να κρίνεται απαραίτητη η συμβολή της περιβαλλοντικής λογιστικής στη λειτουργία τους. Συνοψίζοντας, μέσα από την χρήση της περιβαλλοντικής λογιστικής, προκύπτει η γλώσσα επικοινωνίας του τρισδιάστατου συστήματος που αποτελείτε από την κοινωνία, την οικονομία και το περιβάλλον.

Βιβλιογραφία

- Μαρία Μπούτη 2016 -Περιβαλλοντική λογιστική στο σύγχρονο οικονομικό
- Τζιώτας Ιωάννης 2008 – Εταιρική Ταυτότητα και Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
- Στυλιανάκη Στεφανία 2011 -Κοινωνική ευθύνη της επιχείρησης
- Σταυροπούλου Αθανασία 2013 – Οι αντιλήψεις των καταναλωτών για την εταιρική κοινωνική ευθύνη
- Ψαράς Γεώργιος 2013 -Η εταιρική κοινωνική ευθύνη και οι αντιδράσεις των καταναλωτών
- Γραμματικού Δάφνη 2010 –Περιβαλλοντική λογιστική κι η συνεισφορά αυτής στο περιβάλλον
- Ντούλας Δημήτρης 2009 -Περιβαλλοντική πράσινη λογιστική και λογιστικές πράξεις που πραγματοποιούνται από λογιστικά πληροφοριακά συστήματα
- Βαξεβανίδου Μαρία 2011 –Εταιρική κοινωνική ευθύνη
- Γιάννης Νικόλαου 2008 -Περιβαλλοντική και αειφόρος λογιστική

Πηγές διαδικτύου

<http://eur-lex.europa.eu>

<http://nomosphysis.org.gr>

<https://www.taxheaven.gr>

<http://www.ypeka.gr>

<http://www.agon.gr>